

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW I NIERUCHOMOŚCI BĘDĄCYCH W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA

1. Dane ogólne o nadleśnictwie.

Nadleśnictwo Dobieszyn jest jedną z 23 jednostek organizacyjnych podlegających Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu.

W obecnych granicach N-ctwo funkcjonuje od 01.01.1973 roku. Podstawą prawną było Zarządzenie nr 59 Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych z dnia 14 listopada 1972 roku.

Według stanu na 1 stycznia 2010 roku, nadleśnictwo jest jednostką składającą się z trzech obrębów leśnych:

Białobrzegi – adres leśny: 16-02-1,

Dobieszyn – adres leśny: 16-02-2,

Studzianki – adres leśny: 16-02-3,

o powierzchni ogólnej:

obręb Białobrzegi	–	3561,02 ha	3561,0714 ha*
obręb Dobieszyn	–	6741,35 ha	6741,2278 ha*
obręb Studzianki	–	4952,30 ha	4952,3488 ha*
Ogółem N-ctwo	–	15254,67 ha	15254,6480 ha*

* powierzchnia wg tabeli nr I

Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w Dobieszynie tj. w oddz. 130i obrębu Dobieszyn.

Adres Nadleśnictwa:

ul. Dobieszynek 7.

26 – 804 Stromiec

tel: /48/ 619 51 39

fax: /48/ 619 53 79

e-mail: dobieszyn@radom.lasy.gov.pl

Siedziba biura Nadleśnictwa Dobieszyn

Odległość od biura Nadleśnictwa do siedzib poszczególnych organów administracji państwowej oraz środków komunikacji przedstawia się następująco:

do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu	- 46 km
do Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie	- 96 km
do Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie	- 96 km
do Urzędu Powiatowego w Białobrzegach	- 18 km
do Urzędu Powiatowego w Grójcu	- 46 km
do Urzędu Powiatowego w Kozienicach	- 33 km
do Urzędu Powiatowego w Radomiu	- 48 km
do Urzędu Miasta i Gminy w Białobrzegach	- 18 km
do Urzędu Miasta i Gminy w Warce	- 34 km
do Urzędu Miasta i Gminy w Wyśmierzycach	- 25 km
do Urzędu Gminy w Głowaczowie	- 13 km
do Urzędu Gminy w Grabowie n/Pilicą	- 25 km
do Urzędu Gminy w Magnuszewie	- 39 km
do Urzędu Gminy w Radzanowie	- 29 km
do Urzędu Gminy w Starej Błotnicy	- 22 km
do Urzędu Gminy w Stromcu	- 8 km
do Urzędu Gminy w Jastrzębi	- 32 km
do Urzędu Gminy w Jedlińsku	- 26 km
do stacji kolejowej PKP Dobieszyn	-0,5 km
do przystanku PKS Dobieszyn	-0,5 km

Na załączonym wycinku mapy topograficznej, przedstawiono zasięg terytorialny Nadleśnictwa, z zaznaczonymi odległościami od siedziby Nadleśnictwa do siedzib organów administracji: LP, rządowej i samorządowej.

Według podziału administracyjnego kraju, grunty Nadleśnictwa położone są w południowo-wschodniej części województwa mazowieckiego, na terenie czterech powiatów: grójeckiego, kozienickiego, białobrzeskiego i radomskiego, w 12 gminach: Białobrzegi, Głowaczów, Stromiec, Grabów n/Pilicą, Wyśmierzyce, Magnuszew, Warka, Radzanów, Jastrzębia, Jedlińsk, Stara Błotnica, Promna. Szczegółowe rozpięcie powierzchni całego nadleśnictwa, jak i poszczególnych obrębów leśnych na jednostki podziału administracyjnego kraju, zawarte jest w tabelach nr I wg IUL, które zamieszczono w dziale „Załączniki” tego elaboratu.

Zestawienie powierzchni lasów znajdujących się w terytorialnym zasięgu działania nadleśnictwa według gmin, podano zgodnie ze wzorem nr 7 wg IUL.

Nadleśnictwo Dobieszyn, na podstawie porozumienia ze starostą kozienickim, sprawuje nadzór nad lasami niepaństwowymi na łącznej powierzchni **4651 ha** w trzech gminach: Głowaczów - 1468 ha, Grabów n/Pilicą – 1894 ha, Magnuszew – 1289 ha.

Tabela 1. (Wzór nr 7). Zestawienie powierzchni lasów znajdujących się w terytorialnym zasięgu działania nadleśnictwa

Województwo, powiat, gmina (część gminy)	Pow. ogólna w km²	Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa					Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa			Lasy współwł. Skarbu Państwa i osób fiz.	Ogółem (7+10+11)	Lesistość (12 : 2) %
		w zarządzie LP		pozostałe		razem	własność osób fizycz- nych	wła- sność osób praw- nych	razem			
		urządzone nadleśnictwo	sąsiednie nadleśnic- twa	parki narodowe	inne							
		powierzchnia – ha										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Woj. MAZOWIECKIE	795,0238	14681,6748	–	–	455,8911	15125,5943	9175,9864	–	9175,9864	–	24301,5807	30,57
Powiat białobrzeski	349,1870	7252,4153	–	–	213,5688	7465,9841	3571,8459	–	3571,8459	–	11037,8300	31,61
M.Białobrzegi	7,5089	48,2879	–	–	0,2322	48,5201	72,0742	–	72,0742	–	120,5943	16,06
Białobrzegi	70,1490	2290,4599	–	–	59,5048	2349,9647	767,5114	–	767,5114	–	3117,4761	44,44
Wyśmierzyce (część)	15,9306	88,7626	–	–	39,4037	128,1663	299,9905	–	299,9905	–	428,1568	26,88
Stromiec	155,2414	4564,3049	–	–	90,5291	4654,8340	1081,1510	–	1081,1510	–	5735,9850	36,95
Stara Błotnica (część)	69,1042	48,9900	–	–	19,7640	68,7540	646,2252	–	646,2252	–	714,9792	10,35
Radzanów (część)	28,0226	211,6100	–	–	4,1350	215,7450	702,7536	–	702,7536	–	918,4986	32,78
Promna (część)	3,2303	–	–	–	–	–	2,1400	–	2,1400	–	2,1400	66,25
Powiat kozienicki	384,9060	7106,2933	–	–	172,5600	7278,8533	4651,0000	–	4651,0000	–	11929,8533	30,99
Głowaczów (część)	119,2047	2424,9501	–	–	70,5100	2495,4601	1468,0000	–	1468,0000	–	3963,4601	33,25
Grabów n/Pilicą	124,7588	3500,5299	–	–	43,5600	3544,0899	1894,0000	–	1894,0000	–	5438,0899	43,59
Magnuszew	140,9425	1180,8133	–	–	58,4900	1239,3033	1289,0000	–	1289,0000	–	2528,3033	17,94
Powiat grójecki	9,4243	80,2432	–	–	41,1800	121,4232	153,2816	–	153,2816	–	274,7048	29,15
M.Warka (część)	4,0000	80,2432	–	–	40,0000	120,2432	12,0000	–	12,0000	–	132,2432	33,06
Warka (część)	5,4243	–	–	–	1,1800	1,1800	141,2816	–	141,2816	–	142,4616	26,26
Powiat radomski	51,5065	242,7230	–	–	28,5823	259,3337	799,8589	–	799,8589	–	1059,1926	20,56
Jastrzębia (część)	8,0484	20,0200	–	–	2,1600	10,2084	55,7521	–	55,7521	–	65,9605	8,19
Jedlińsk (część)	43,4581	222,7030	–	–	26,4223	249,1253	744,1068	–	744,1068	–	993,2321	22,85
OGÓŁEM	795,0238	14681,6748	–	–	455,8911	15125,5943	9175,9864	–	9175,9864	–	24301,5807	30,57
w tym lasy nadzorowane przez N-ctwo w zasięgu terytor.							4651		4651			

Wg stanu na 01.01.2010 roku, całość gruntów Nadleśnictwa Dobieszyn podzielona jest na 10 leśnictw. Szczegółową powierzchnię leśnictw (zaokrągloną przez program „Taksator” do pełnych arów), z podziałem na podstawowe grupy użytków oraz przynależność do nich poszczególnych oddziałów leśnych, przedstawiono w tabeli nr 2.

Tabela 2. Podział na leśnictwa

Nr	Leśnictwo	Numery oddziałów	Powierzchnia [ha]			
			gr. zalesione i nie zalesione	gr. związane z gosp. leśną	gr. nieleśne	Razem
1	2	3	4	5	6	7
01	Turno	1-8, 8A, 9-20, 20A, 21-43, 43A, 44-52, 54-56, 59-63, 66-93, 93A, 121A	1869,95	48,81	98,68	2017,44
03	Sucha	53, 57, 58, 64, 65, 94, 95, 95A, 95B, 95C, 96-121, 121B, 122-153	1403,88	35,70	104,00	1543,58
Razem Obręb Białobrzegi		1-8, 8A, 9-20, 20A, 21-43, 43A, 44-93, 93A, 94, 95, 95A, 95B, 95C, 96-121, 121A, 121B, 122-153;	3273,83	84,51	202,68	3561,02
04	Winiary	1-9, 9A, 10-14, 14A, 14B, 15-17, 17A, 18-21, 21A, 21B, 21C, 21D, 24, 25, 28-32, 35-40, 43-48	1163,20	17,37	66,62	1247,19
05	Kępa Nie-mojewska	22, 23, 26, 27, 33, 34, 41, 42, 49-82	1100,25	30,59	31,10	1161,94
06	Ksawerów	83-105, 105A, 106-115, 115A, 116-129, 129A	1426,72	48,74	27,39	1502,85
07	Zawady	130-145, 148-152, 157-160, 168, 168A, 168B, 168C, 169-173, 181-185, 193-196, 204-206, 214, 215, 220, 222-229	1336,56	50,54	50,14	1437,24
08	Grabowy Las	146, 147, 153-156, 161-167, 167A, 174-180, 186-192, 197-203, 207-213, 216-219, 221, 221A, 221B, 221C, 230-232	1320,34	31,85	39,94	1392,13
Razem Obręb Dobieszyn		1-9, 9A, 10-14, 14A, 14B, 15-17, 17A, 18-21, 21A, 21B, 21C, 21D, 22-105, 105A, 106-115, 115A, 116-129, 129A, 130-167, 167A, 168, 168A, 168B, 168C, 169-221, 221A, 221B, 221C, 222-232;	6347,07	179,09	215,19	6741,35
09	Trzebień	1-7, 7A, 9, 9A, 10-14, 17-21, 21A, 22-24, 24A, 25-32, 39-50, 65-70, 70A, 85-90	1362,34	35,66	90,15	1488,15
11	Studzianki	51, 51A, 51B, 51C, 52-54, 54B, 55, 70B, 70C, 71-73, 91-101, 114-131, 145-147, 147A, 147B, 158-160, 160A, 160B, 168-171, 171A, 172-176, 176A, 177, 177A	1419,97	34,36	30,15	1484,48
12	Strzyżyna	33-38, 38A, 38B, 56-64, 74-84, 102-113, 132-144, 148-157, 161-167, 176B, 176C, 176D, 176F, 177B, 177C	1896,68	48,18	34,81	1979,67
Razem Obręb Studzianki		1-7, 7A, 9, 9A, 10-14, 17-21, 21A, 22-38, 38A, 38B, 39-51, 51A, 51B, 51C, 52-70, 70A, 70B, 70C, 71-147, 147A, 147B, 148-160, 160A, 160B, 161-171, 171A, 172-176, 176A, 176B, 176C, 176D, 176F, 177, 177A, 177B, 177C.	4678,99	118,20	155,11	4952,30
Ogółem Nadleśnictwo			14299,89	381,80	572,98	15254,67

Przestrzenny zasięg poszczególnych leśnictw obrazuje załączona mapka sytuacyjna.

2. Rys historyczny dotyczący lasów i gospodarki leśnej.

2.1 Historia powstania nadleśnictwa.

Lasy zajmowane przez N-ctwo, stanowią pozostałość po dawnej Puszczy Stromieckiej (utworzonej w XIII wieku). Puszcza Stromiecka należała do Księstwa Mazowieckiego, a po jego inkorporacji do Korony (1529r.) część tych lasów stała się dobrami królewskimi. W czasie rozbiorów stały się one lasami skarbowymi, zarządzanymi przez zaborców austriackich. Oprócz lasów Puszczy Stromieckiej funkcjonowało leśnictwo Kozienice, składające się między innymi z lasów należących do Grabowego Lasu.

Na terenie obecnego N-ctwa funkcjonowały trzy odrębne nadleśnictwa: Białobrzegi, Dobieszyn i Studzianki, a ich historię omówiono oddzielnie.

Obwód Białobrzegi

Lasy na terenie obecnego obwodu Białobrzegi należały do różnych majątków ziemskich aż do 1945 roku. W tymże roku lasy te zostały upaństwowione i weszły w skład Nadleśnictw: Przysucha i Radom.

Samodzielne Nadleśnictwo Białobrzegi, jako jednostka organizacyjna zaczęło funkcjonować w 1946 roku. W roku 1953 zmieniono nazwę nadleśnictwa na Borowina, a przywrócono jego pierwotną nazwę w 1960r.. W roku 1972 w oparciu o Zarządzenie Nr 59 Naczelnego Dyrektora Lasów Państwowych z dnia 14.11.1972 r. włączono do Nadleśnictwa Radom część kompleksów z Nadleśnictwa Białobrzegi, tworząc tym samym dwa obwody: Radom i Białobrzegi.

Obwód Białobrzegi obejmował takie kompleksy jak: „Rykały”, „Piekary”, „Biejków”, „Majdan”, „Jastrzębia”, „Ośrodek Jastrzębia”, „Wysoka”, „Brzeście”, „Górnik”, „Gaj I, II”, „Banaszka”, „Stawiszyn”, „Smardzew I, II”

W roku 1973 przekazano obwód Białobrzegi do nowo powstałego Nadleśnictwa Dobieszyn. W roku 1978 przekazano do N-ctwa Grójec n/w kompleksy leśne: „Biejków”, „Piekary”, „Rykały”, „Wysoka”, „Ośrodek Jastrzębia”, „Jastrzębia”. Zmiany w powierzchni w okresie 1990 – 1999 dotyczyły przejęcia gruntów jak i przekazania (między innymi pod budowę obwodnicy).

Obwód Dobieszyn

W latach 1901-1902 przeprowadzono reorganizację leśnictwa Kozienice, w wyniku czego utworzono trzy nowe nadleśnictwa: Kozienice, Garbatkę i Radom w skład którego wchodziły lasy należące do Grabowego Lasu. W latach 1920 – 1923 podczas prowizorium urzędzeniowego, a także dalszych korekt podziału administracyjno-gospodarczego N-ctwa Radom, z uroczysk: „Anino”, „Stachów”, „Dobieszyn”, „Smolarz”, „Grabowy Las” i „Kępa Niemojewska” utworzono obwód leśny o nazwie Grabowy Las. Wymieniony obwód funkcjonował w jednostce administracyjnej N-ctwa Radom (w 1933r. zmiana nazwy na N-ctwo Stachów) do 1946 roku. Po wojnie z obwodu Grabowy Las utworzono odrębne nadleśnictwo o nazwie Dobieszyn. W jego skład weszły takie kompleksy jak: „Anielin”, „Bagna”, „Winiary”, „Grabów”, „Lechanice”, „Palczew”, „Michałów”, „Boże”, „Bierwce”, „Grabowy Las”, „Kępa Niemojewska”. Nadleśnictwo Dobieszyn funkcjonowało do 1972 roku. Od 1.01.1973r. jest jednym z obwodów Nadleśnictwa o tej samej nazwie, funkcjonującym po dzień dzisiejszy.

Obwód Studzianki

Lasy obecnego obwodu Studzianki stanowiły własność majątków prywatnych, upaństwowionych dekretem PKWN z dnia 15.12.1944r.. Powstałe w 1945r. Nadleśnictwo Studzianki obejmowało lasy kompleksów: „Olszyny”, „Winduga”, „Bożówka”, „Studzianki”, „Parcela Studzianki”, „Mniszew I i II”, „Leżenice”. W tej formie organizacyjnej nadleśnictwo funkcjonowało do następnych zmian reorganizacyjnych, czyli do roku 1972. W roku 1973 zostało przyłączone do Nadleśnictwa Dobieszyn jako obwód Studzianki.

Ogólna powierzchnia terenów wchodzących w skład Nadleśnictwa Dobieszyn (obr: Białobrzegi, Dobieszyn, Studzianki) wg stanu definitywnego u.l. wynosiła – 14618,65 ha.

Zmiany w stanie posiadania wg stanu na 1.10.1973 r. dotyczyły przejęcia gruntów z P.F.Z, bądź przekazanie na rzecz innych właścicieli i zwiększyły się o 54,92 ha. W latach 1984 – 1989

dokonano nowego pomiaru geodezyjnego, w wyniku czego zmniejszyła się powierzchnia całego N-ctwa o 283,29 ha.

Różnica ta jest wynikiem przekazania gruntów przez N-ctwo na rzecz innych właścicieli. W tym okresie n-ctwo przejęło znaczne powierzchnie gruntów z Państwowego Funduszu Ziemi o łącznej powierzchni – 753,58 ha, w tym: w obrębie Białobrzegi – 154,84 ha, w obrębie Dobieszyn – 308,97 ha i w obrębie Studzianki – 289,77 ha. W latach 1990 – 1999 przyjmowano, bądź przekazywano grunty, w wyniku czego N-ctwo zwiększyło swą powierzchnię o 153,00 ha.

Powierzchnia ogólna N-ctwa wg stanu na 1.01.2000r. wynosiła – 15260,48 ha

Niewielkie zmiany w powierzchni obrębów leśnych, jakie miały miejsce w latach 2000 – 2009 zostały przedstawione w rozdziale pt. „Analiza gospodarki leśnej w minionym okresie (2000 – 2009).

2.2 Charakterystyka dotychczasowych sposobów zagospodarowania lasu i ogólna ocena efektów gospodarki leśnej.

Obręb Białobrzegi

W **prowizorycznym** planie gospodarstwa leśnego sporządzonego na okres od 1.10.1947r. do 30.09.1957r. wyodrębniono dwa gospodarstwa:

- sosnowe ze 100-letnim wiekiem rębności,
- olszowe z 80-letnim wiekiem rębności.

Roczny etat cięć ustalono na 24 ha i 3600m³ grubizny brutto dla użytków rębnych, 200 ha i 2238m³ grubizny netto dla użytków przedrębnych i 121,70 ha czyszczeń.

W roku 1953 w wyniku **prac rewizyjnych**, sporządzono plan gospodarczy na okres od 1.01.1954 do 31.12.1963r.. Lasy podzielono na trzy gospodarstwa:

- sosnowe ze 100-letnim wiekiem rębności,
- dębowo-sosnowe ze 140-letnim wiekiem rębności,
- olszowe z 80-letnim wiekiem rębności.

Roczny rozmiar użytkowania głównego przewidywał pozyskanie:

- w użytkach rębnych 4360m³ grubizny netto na powierzchni 26,50 ha,
- w trzebieżach 2741m³ grubizny netto na powierzchni 242 ha i czyszczeń na 103 ha pow.

Projektowano pozyskanie z cięć niezliczonych na etat 992m³ grubizny netto i w przygodnych 4150m³ grubizny netto. Wykonanie planu za ten okres kształtowało się różnie. W użytkach rębnych etat powierzchniowy przekroczono, masowego nie wykonano. W trzebieżach nie wykonano zarówno powierzchniowego jak i masowego etatu. Zalesienia i odnowienia przekroczono o 61 %.

Plan **definitywnego urządzenia** gospodarstwa leśnego sporządzono na okres od 1.10.1963r. do 30.09.1973r..

Lasy podzielono na dwa gospodarstwa:

- lasów ochronnych (lasy grupy I)
- lasów produkcyjnych (lasy grupy II).

Wiek rębności dla obu gospodarstw ustalono dla:

- So 100 lat,
- Db, Js 120 lat,
- Św, Brz, Ol, Gb 80 lat,
- Os, Ak, Ol odr., Gb odr. 50 lat,
- Tp, Wb 40 lat.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 19,65 ha i 2412m³ grubizny netto,
- trzebieże – 210,54 ha i 1751m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 16,19 ha i 16m³ grubizny netto.

Wykonanie we wszystkich użytkach przekroczono, a szczególnie w rębnych powierzchniowo o 61 % i w czyszczeniach pow. o 269 %.

W roku 1973 przeprowadzono **I rewizję urzędzeniową**, podczas której sporządzono plany gospodarcze na okres od 1.10.1973r. do 31.09.1983r., przedłużone do 31.12.1989r..

Lasy podzielono na dwie grupy:

- lasy grupy I (ochronne)
- lasy grupy II (gospodarcze).

Z wyżej wymienionych grup lasu utworzono gospodarstwa:

- gospodarstwo lasów ochronnych,
- gospodarstwo lasów grupy II – produkcyjne.

Dla obu gospodarstw ustalono jednakowe wieki rębności dla:

- So, Md 100 lat,
- Db, Js 120 lat,
- Św, Brz, Ol, Gb 80 lat,
- Os, Ak, Ol i Gb odr. 60 lat,
- Tp, Wb 40 lat.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 23,22 ha i 3307m³ grubizny netto,
- trzebieże – 258,48 ha i 3386m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 28,14 ha i 6m³ grubizny netto.

Planu nie wykonano we wszystkich użytkach, a w rębnych tylko w 69 %.

Duży procent wykonania (304) odnotowano w przygodnych przedrębnych.

Nie wykonano również zaplanowanych odnowień i zalesień (70 % planu)

Plany gospodarcze **II rewizji urzędzeniowej** zostały sporządzone na okres od 1.01.1990r. do 31.12.1999r.

Powierzchnię leśną podzielono na następujące grupy :

- rezerwaty,
- lasy grupy I ochronne,
- lasy grupy II produkcyjne.

W ramach w/w grup lasu, utworzono gospodarstwa:

- specjalne,
- zrębowe,
- zrębowo-przerębowe

Przyjęto jednakowe wieki rębności dla:

- So, Md 100 lat,
- Db 140 lat,
- Js 120 lat,
- Św, Brz, Ol, Gb, Ak 80 lat,
- Os 50 lat,
- Tp 40 lat.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 35,28 ha i 4678 m³ grubizny netto,
- trzebieże – 237,12 ha i 4481 m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 21,05 ha i 17 m³ grubizny netto.

Etat powierzchniowy użytkowania rębego został wykonany w 68 %, a etat masowy w 54 %.

Wykonanie trzebieży wynosiło powierzchniowo 83 %, a masowo 69 %. Udział użytków przygodnych stanowił 37 % ogółu użytków przedrębnych. Czyszczenia późne wykonano powierzchniowo w 9 %, a masowo w 58 %.

Odnowienia na powierzchniach otwartych za okres od 1990 do 1995r., zostały wykonane w 79 %. Po okresie dostosowania planu urządzenia lasu do Ustawy o lasach (lata 1996-1999), nie przeprowadzono analizy dla poszczególnych obrębów, a jedynie dla całego Nadleśnictwa. Wykonanie odnowień na powierzchni otwartej wyniosło w tym okresie 48 %.

Plany gospodarcze **III rewizji urzędzeniowej** zostały sporządzone na okres od 1.01.2000r. do 31.12.2009r.

Powierzchnię leśną podzielono na następujące grupy :

- rezerваты,
- lasy grupy I ochronne,
- lasy grupy II gospodarcze.

W ramach w/w grup lasu, utworzono gospodarstwa:

- specjalne,
- zrębowe,
- zrębowe z rębnią I d,
- przerębowo- zrębowe,

Przyjęto jednakowe wieki rębności dla:

- So, Sob, Md, Dbc 100 lat,
- Db 140 lat,
- Js 120 lat,
- Św, Brz, Ol, Gb, Ak 80 lat,
- Os 50 lat,
- Tp 40 lat.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 31,13 ha i 4853 m³ grubizny netto,
- trzebieże – 180,64 ha i 4706 m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 12,72 ha i 129 m³ grubizny netto.

Obręb Dobieszyn

Pierwszy plan gospodarczy został sporządzony na lata 1923/24 – 1934/35.

Roczny etat cięć w użytkach rębnych wynosił 57 ha i 15906m³ grubizny brutto.

Kolejny plan urządzenia lasu obejmował lata 1935/36 – 1944/45. Wyodrębniono jedno gospodarstwo dębowo-sosnowe ze 100-letnim wiekiem rębności. Roczny etat cięć użytków rębnych wynosił 45 ha i 13000m³ grubizny brutto. W okresie okupacji niemieckiej lasy omawianego terenu były mocno zdewastowane. W rejonie przyczółka Warecko-Magnuszewskiego w 1944r. usunięto drzewostany na powierzchni 1300 ha, a pozostałe uległy zniszczeniu.

Po wojnie sporządzono **trzyletni plan gospodarczy** w formie „przybliżonej tabeli klas wieku” na lata 1945/46 – 1947/48. Wyodrębniono dwa gospodarstwa:

- sosnowe ze 100-letnim wiekiem rębności,
- olszowe z 80-letnim wiekiem rębności.

Roczny rozmiar użytkowania głównego przewidywał pozyskanie:

- w użytkach rębnych 7700m³ grubizny brutto na powierzchni 29 ha,
- w trzebieżach 13301m³ grubizny netto na powierzchni 207 ha i czyszczeń na 127 ha pow.

W okresie obowiązywania planu pozyskano 18600m³ grubizny netto w użytkach rębnych i 4900m³ grubizny netto w użytkach przedrębnych. Straty z tytułu kradzieży wyniosły 80000m³, a wycięto bezprawnie około 400 ha starodrzewia.

W roku 1948 sporządzono **plan gospodarczy prowizorycznego urządzenia lasu** na lata 1948/49 – 1957/58. Lasy podzielono na trzy gospodarstwa:

- sosnowe ze 100-letnim wiekiem rębności,
- dębowo-sosnowe ze 120-letnim wiekiem rębności,
- olszowe z 80-letnim wiekiem rębności.

Roczny rozmiar użytkowania głównego przewidywał pozyskanie:

- w użytkach rębnych 1700m³ grubizny brutto na powierzchni 12 ha,
- w trzebieżach 1270m³ grubizny netto na powierzchni 135 ha i czyszczeń na 102 ha pow.

W roku 1953 przeprowadzono **rewizję planu**, czego efektem był nowy plan na okres od 1.01.1954r. do 31.12.1963r..

W nowym planie wyodrębniono trzy gospodarstwa:

- sosnowe ze 100-letnim wiekiem rębności,
- grabowo-dębowo-sosnowe ze 120-letnim wiekiem rębności,
- olszowe z 80-letnim wiekiem rębności.

Przyjęty roczny etat w użytkach rębnych wynosił 16,80 ha z masą 2220m³ grubizny netto, a w przedrębnych na 213 ha z masą 2710m³ grubizny netto i czyszczeniach na powierzchni 187 ha. Użytki przygodne planowano w wysokości 70 m³ grubizny netto na rok, a z cięć niezliczonych na etat planowano pozyskanie 4600m³ grubizny netto w ciągu 10-lecia.

Zaplanowano odnowienie 548,70 ha halizn i 106,57 ha płazowin.

Plan użytków rębnych wykonano powierzchniowo w 236 %, a masowo w 180 %. W użytkach przedrębnych, czyszczenia wykonano w 68 %, a trzebieże powierzchniowo w 115 % i masowo 59 %. W użytkach przygodnych przekroczono plan o 296 %. Plan zalesień i odnowień wykonano w 100 %.

Plan **definitywnego urządzenia** gospodarstwa leśnego sporządzono na okres od 1.10.1964r. do 30.09.1974r..

Lasy podzielono na dwa gospodarstwa:

- lasów ochronnych (lasy grupy I)
- lasów produkcyjnych (lasy grupy II).

Wiek rębności dla obu gospodarstw ustalono dla:

- So 100 lat,
- Db, Js 120 lat,
- Św, Brz, Ol, Gb 80 lat,
- Os, Ak, Ol odr., Gb odr. 50 lat,
- Tp, Wb 40 lat.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 24,57 ha i 3229m³ grubizny netto,
- trzebieże – 255,76 ha i 2169m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 177,20 ha i 170m³ grubizny netto.

Wykonanie masowe w okresie dziewięciu lat zostało przekroczone prawie we wszystkich użytkach (oprócz czyszczeń). Odnowiono i zalesiono 491,66 ha.

W roku 1973 przeprowadzono **I rewizję urzędzeniową**, podczas której sporządzono plany gospodarcze na okres od 1.10.1973r. do 31.09.1983r., przedłużone do 31.12.1989r..

Lasy podzielono na dwie grupy:

- lasy grupy I (ochronne)
- lasy grupy II (gospodarcze).

Z wyżej wymienionych grup lasu utworzono gospodarstwa:

- gospodarstwo lasów ochronnych,
- gospodarstwo lasów grupy II – produkcyjne.

Przyjęte wieki rębności dla gat. panujących, jednakowe dla wszystkich obrębów, przedstawiono podczas omawiania obrębu Białobrzegi.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 18,79 ha i 2883m³ grubizny netto,
- trzebieże – 421,55 ha i 4713m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 128,35 ha i 101m³ grubizny netto.

Wykonanie w użytkach rębnych powierzchniowo i masowo wykonano odpowiednio w 185 % i 157 %. W czyszczeniach powierzchniowo wykonano tylko w 15 %, a masowo zaledwie w 0,99 %. W trzebieżach etat został przekroczony, powierzchniowy o 5 % i masowy o 19 % (razem z przygodnymi). Planowane odnowienia przekroczone zostały o 60 %, a zalesienia o 3100 %. Na taki stan rzeczy miały wpływ między innymi: pożar w 1974r. na powierzchni 110 ha oraz wiatrołomy i wiatrowały w 1980r. na powierzchni 106 ha.

Plany gospodarcze **II rewizji urzędzeniowej** zostały sporządzone na okres od 1.01.1990r. do 31.12.1999r.

Powierznię leśną podzielono na następujące grupy :

- rezerwy,
- lasy grupy I ochronne,
- lasy grupy II produkcyjne.

W ramach w/w grup lasu, utworzono gospodarstwa:

- specjalne,
- zrębowe,
- zrębowo-przerębowe

Przyjęte wieki rębności dla gat. panujących, jednakowe dla wszystkich obrębów, przedstawiono podczas omawiania obrębu Białobrzegi.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 36,74 ha i 4944m³ grubizny netto,
- trzebieże – 463,46 ha i 7050m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 65,77 ha i 71m³ grubizny netto.

Etat powierzchniowy użytkowania rębego został wykonany w 102 %, a etat masowy w 100 %. Wykonanie trzebieży wynosiło powierzchniowo 93 %, a masowo 119 %. Udział użytków przygodnych stanowił 17 % ogółu użytków przedrębnych. Czyszczenia późne wykonano powierzchniowo w 10 %, a masowo w 53 %.

Odnowienia i zalesienia na powierzchniach otwartych za okres od 1990 do 1995r., zostały wykonane w 122 %.

Plany gospodarcze **III rewizji urzędzeniowej** zostały sporządzone na okres od 1.01.2000r. do 31.12.2009r.

Powierzchnię leśną podzielono na następujące grupy :

- rezerwaty,
- lasy grupy I ochronne,
- lasy grupy II gospodarcze.

W ramach w/w grup lasu, utworzono gospodarstwa:

- specjalne,
- zrębowe,
- zrębowe z rębnią I d,
- przerębowo- zrębowe,
- przerębowe.

Wieki rębności dla gat. panujących, jednakowe we wszystkich obrębach leśnych, omówiono przy obr. Białobrzegi.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 45,79 ha i 6538 m³ grubizny netto,
- trzebieże – 427,93 ha i 11070 m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 21,93 ha i 174 m³ grubizny netto.

Obręb Studzianki

Prowizoryczny plan gospodarstwa leśnego na okres od 1.10.1946r. do 30.10.1956r. sporządzono w roku 1946. W planie wyodrębniono trzy gospodarstwa:

- sosnowe ze 100-letnim wiekiem rębności,
- dębowe ze 100-letnim wiekiem rębności,
- olszowe z 80-letnim wiekiem rębności.

Roczny rozmiar użytkowania głównego przewidywał pozyskanie:

- w użytkach rębnych 990m³ grubizny brutto na powierzchni 8,50 ha,
- w trzebieżach 180m³ grubizny netto na powierzchni 18,30 ha i czyszczeń na 73,40 ha pow.

Gospodarowanie w tym okresie polegało przede wszystkim na cięciach sanitarnych, zalesieniach i odnowieniach powierzchni zniszczonych w okresie wojennym i powojennym (kradzieże i defraudacje drewna szacowane na ok. 100000m³).

W roku 1953 przeprowadzono **prace rewizyjne**, sporządzając nowy plan gospodarczy na okres od 1.01.1954r. do 31.12.1963r., przedłużony do 30.09.1965r.. Powierzchnię lasów (4466,24 ha) podzielono na trzy gospodarstwa:

- sosnowe ze 100-letnim wiekiem rębności,
- grabowo-dębowo-sosnowe ze 140-letnim wiekiem rębności,
- olszowe z 80-letnim wiekiem rębności.

Przyjęty roczny etat w użytkach rębnych wynosił 6,85 ha z masą 662m³ grubizny netto, a w przedrębnych na 99 ha z masą 839m³ grubizny netto i czyszczeniach na powierzchni 102 ha. Zaplanowano odnowienie 724,88 ha halizn i płazowin. Wszystkie zaplanowane etaty były przekraczane. Łącznie pozyskano o 44 % więcej masy niż zakładały plany. Zalesiono i odnowiono 1306,70 ha.

W roku 1965 sporządzono plan **definitywnego urządzenia** gospodarstwa leśnego na okres od 1.10.1965r. do 30.09.1975r. Lasy podzielono na dwa gospodarstwa:

- lasów ochronnych (lasy grupy I)
- lasów produkcyjnych (lasy grupy II).

Wiek rębności dla obu gospodarstw ustalono dla:

- So 100 lat,
- Db, Js 120 lat,
- Św, Brz, Ol, Gb 80 lat,
- Os, Ak, Ol odr., Gb odr. 50 lat,
- Tp, Wb 40 lat.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 51,49 ha i 5185m³ grubizny netto,
- trzebieże – 206,80 ha i 1798m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 119,70 ha i 146m³ grubizny netto.

Z powodu braku danych, nie podaje się wykonania przez N-ctwo zaprojektowania etatów rębnych i przedrębnych. Zalesiono i odnowiono 267,18 ha halizn, płazowin i gruntów przewidzianych do zalesienia oraz 354,15 ha zrębów bieżących.

W roku 1973 przeprowadzono **I rewizję urzędzeniową**, podczas której sporządzono plany gospodarcze na okres od 1.10.1973r. do 31.09.1983r., przedłużone do 31.12.1989r..

Lasy podzielono na dwie grupy:

- lasy grupy I (ochronne)
- lasy grupy II (gospodarcze).

Z wyżej wymienionych grup lasu utworzono gospodarstwa:

- gospodarstwo lasów ochronnych,
- gospodarstwo lasów grupy II – produkcyjne.

Przyjęte wieki rębności dla gat. panujących, jednakowe dla wszystkich obrębów, przedstawiono podczas omawiania obrębu Białobrzegi.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 38,14 ha i 3941m³ grubizny netto,
- trzebieże – 296,36 ha i 3083m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 60,14 ha i 85m³ grubizny netto.

Etat użytkowania rębego wykonano w wymiarze powierzchniowym w 66 %, a masowym w 98 %. W trzebieżach, powierzchniowo wykonano 88 % planu, a masowo 78 %. Czyszczenia wykonano na poziomie 59 % powierzchniowo i tylko 3 % masowo. Łącznie z przygodnymi w użytkach przedrębnych wykonano plan w 119 %. Udział przygodnych wyniósł aż 43 %.

Odnowienia i zalesienia na powierzchni otwartej wykonano na poziomie 76 % planu.

Stan zdrowotny drzewostanów nie był zbyt zadawalający. Potwierdzeniem takiego stanu, było ustalenie I strefy zagrożenia d-stanów, uszkodzonych emisjami przemysłowymi. W 1988 zaobserwowano na plantacjach modrzewiowych pojawienie się krobika modrzewiowca.

Plany gospodarcze **II rewizji urzędzeniowej** zostały sporządzone na okres od 1.01.1990r. do 31.12.1999r.

Powierzchnię leśną podzielono na następujące grupy :

- rezerwaty,
- lasy grupy I ochronne,
- lasy grupy II produkcyjne.

W ramach w/w grup lasu, utworzono gospodarstwa:

- specjalne,
- zrębowe,

- zrębowo-przerębowe

Przyjęte wieki rębności dla gat. panujących, jednakowe dla wszystkich obrębów, przedstawiono podczas omawiania obrębu Białobrzegi.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 22,61 ha i 2944m³ grubizny netto,
- trzebieże – 338,50 ha i 5316m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 48,40 ha i 35m³ grubizny netto.

Etat powierzchniowy użytkowania rębego został wykonany w 79 %, a etat masowy w 82 %. Wykonanie trzebieży wynosiło powierzchniowo 97 %, a masowo 140 %. Udział użytków przygodnych stanowił 27 % ogółu użytków przedrębnych. Czyszczenia późne wykonano powierzchniowo w 2 %, a masowo w 42 %.

Odnowienia i zalesienia na powierzchniach otwartych za okres od 1990 do 1995r., zostały wykonane w 122 %.

Plany gospodarcze **III rewizji urzędzeniowej** zostały sporządzone na okres od 1.01.2000r. do 31.12.2009r.

Grupy lasu i gospodarstwa, takie same jak w omawianym wcześniej obrębie Dobieszyn.

Wieki rębności dla gat. panujących, jednakowe we wszystkich obrębach leśnych, omówiono przy obr. Białobrzegi.

Przyjęto następujące roczne etaty użytków głównych:

- rębne – 26,52 ha i 3663 m³ grubizny netto,
- trzebieże – 319,83 ha i 7699 m³ grubizny netto,
- czyszczenia – 23,61 ha i 200 m³ grubizny netto.

Szczegółowa analiza gospodarki leśnej N-ctwa Dobieszyn za miniony okres przedstawiona jest w części II niniejszego elaboratu pt. „Analiza gospodarki leśnej w okresie 2000 – 2009 dla Nadleśnictwa Dobieszyn”.

Porównanie podstawowych danych, dotyczących m.in. powierzchni, zapasu, zasobności, planów i ich wykonania z kolejnych cykli urzędzeniowych, zawierają zamieszczone poniżej tabele przeglądowe zestawione obrębami leśnymi.

Tabela 3. Tabela przeglądowa - obręb Białobrzegi

Wyszczególnienie	Jedn.	Cykle PUL / I rok obowiązywania planu				
		Definitywne 1.10.1963	I rewizja 1.10.1973	II rewizja 1.01.1990	III rewizja 1.01.2000	IV rewizja 1.01.2010

1	2	3	4	5	6	7
Powierzchnia ogólna	ha	5642,69	3669,70	3355,12	3560,58	3561,02
Powierzchnia lasów (bez związ. z gosp. leśną)	ha	5154,17	3326,95	3055,05	3267,92	3273,83
Grunty związane z gosp. leśną	ha	--	--	--	72,26	84,51
Powierzchnia rezerwatów (leśna)	ha	--	--	49,80	49,80	49,80
Powierzchnia lasów ochron- nych	ha	379,35	286,03	565,91	972,77	1291,22
Powierzchnie badawczo – doświadczalne	ha	--	--	19,00	19,15	2,11
Powierzchnie stref zagrożenia przemysłowego: I strefa	ha	--	--	--	3267,92	--
II strefa	ha	--	--	--	--	--
III strefa	ha	--	--	--	--	--
Zapas na pow. leśnej	m ³ brutto	566244	487300	650501	760974	837562
Przeciętna zasobność na pow. leśnej zal.	m ³ / ha	114	150	215	237	258
Średni wiek	lat	36	40	52	55	60
Roczny etat użytków rębnych - powierzchnia: plan	ha	19,65	23,22	35,28	31,13	78,65
wykonanie	ha	31,60	14,71	24,10	27,30	--
- miąższość: plan	m ³ netto	2412	3307	4678	4853	9910
wykonanie	m ³ netto	3384	2288	2544	4822	--
Przeciętne roczne pozyskanie użytków przedrębnych: - powierzchnia: plan	ha	226,73	286,62	258,17	193,36	191,23
wykonanie	ha	272,14	260,25	199,70	222,20	--
- miąższość: plan	m ³ netto	1767	3392	4498	4835	6693
wykonanie	m ³ netto	1877	2884	3119	5134	--
Odnowienia i zalesienia – przeciętnie rocznie: plan	ha	--	33,41	43,00	29,34	37,40
wykonanie	ha	25,73	21,04	22,00	21,94	--
Wieki rębności: So	lat	100	100	100	100	100
So.b	lat	--	--	--	100	100
Md	lat	100	100	100	100	100
Św	lat	80	80	80	80	80
Db	lat	120	120	140	140	140
Db.c	lat	--	--	--	--	100
Kl	lat	--	--	--	--	120
Jw	lat	--	--	--	--	120
Js	lat	120	120	120	120	120
Gb	lat	80	80	80	80	80
Gb z odrośli	lat	60	60	50	--	--
Brz	lat	80	80	80	80	80
Ol	lat	80	80	80	80	80
Ol.s	lat	--	--	--	60	60
Ol z odrośli	lat	60	60	50	--	--
Ak	lat	--	--	50	80	80
Tp	lat	--	40	40	--	40
Os	lat	--	--	50	50	50

Tabela 4. Tabela przeglądowa - obręb Dobieszyn

Wyszczególnienie	Jedn.	Cykle PUL / I rok obowiązywania planu				
		Definitywne 1.10.1964	I rewizja 1.10.1973	II rewizja 1.01.1990	III rewizja 1.01.2000	IV rewizja 1.01.2010
1	2	3	4	5	6	7

Powierzchnia ogólna	ha	6188,31	6231,97	6404,77	6745,42	6741,35
Powierzchnia lasów (bez związ. z gosp. leśną)	ha	5835,28	5786,26	5986,92	6322,76	6347,07
Grunty związane z gosp. leśną	ha	--	--	--	151,50	179,09
Powierzchnia rezerwatów (leśna)	ha	--	--	8,43	8,52	8,46
Powierzchnia lasów ochronnych	ha	586,19	517,86	929,10	1214,82	1173,74
Powierzchnie badawczo – doświadczalne	ha	--	--	22,00	23,81	1,00
Powierzchnie stref zagrożenia przemysłowego:						
I strefa	ha	--	--	--	6322,76	--
II strefa	ha	--	--	--	--	--
III strefa	ha	--	--	--	--	--
Zapas na pow. leśnej	m ³ brutto	485988	636885	983796	1242958	1548075
Przeciętna zasobność na pow. leśnej zal.	m ³ / ha	88	112	167	200	245
Średni wiek	lat	31	35	43	50	55
Roczny etat użytków rębnych - powierzchnia:						
plan	ha	24,57	18,79	36,74	45,79	78,03
wykonanie	ha	33,76	34,84	37,60	44,80	--
- miąższość: plan	m ³ netto	3229	2883	4944	6538	13127
wykonanie	m ³ netto	4522	4521	4950	6997	--
Przeciętne roczne pozyskanie użytków przedrębnych: - powierzchnia:						
plan	ha	492,36	549,90	529,23	449,86	481,87
wykonanie	ha	661,76	462,44	436,60	443,40	--
- miąższość: plan	m ³ netto	2339	4814	7121	11245	16865
wykonanie	m ³ netto	3842	5728	8453	10437	--
Odnowienia i zalesienia – przeciętnie rocznie:						
plan	ha	--	28,52	34,00	41,09	46,82
wykonanie	ha	49,17	54,86	39,00	29,25	--
Wieki rębności:						
So	lat	100	100	100	100	100
So.b	lat	--	--	--	100	100
Md	lat	100	100	100	100	100
Św	lat	80	80	80	80	80
Db	lat	120	120	140	140	140
Db.c	lat	--	--	--	100	100
Kl	lat	--	--	--	--	120
Jw	lat	--	--	--	120	120
Js	lat	120	120	120	120	--
Gb	lat	80	80	80	80	80
Gb z odrośli	lat	50	60	50	--	--
Brz	lat	80	80	80	80	80
Ol	lat	80	80	80	80	80
Ol.s	lat	--	--	--	--	--
Ol z odrośli	lat	50	60	50	--	--
Ak	lat	--	--	--	80	80
Tp	lat	--	40	40	40	--
Os	lat	--	--	50	50	50

Tabela 5. Tabela przeglądowa - obręb Studzianki

Wyszczególnienie	Jedn.	Cykle PUL / I rok obowiązywania planu				
		Definitywne 1.10.1965	I rewizja 1.10.1973	II rewizja 1.01.1990	III rewizja 1.01.2000	IV rewizja 1.01.2010
1	2	3	4	5	6	7
Powierzchnia ogólna	ha	4760,99	4771,90	4630,39	4954,49	4952,30

Powierzchnia lasów (bez związ. z gosp. leśną)	ha	4483,02	4452,94	4324,76	4659,53	4678,99
Grunty związane z gosp. leśną	ha	--	--	--	105,37	118,20
Powierzchnia rezerwatów (leśna)	ha	--	--	27,72	27,72	44,71
Powierzchnia lasów ochronnych	ha	756,66	754,22	4297,04	717,92	889,05
Powierzchnie badawczo – doświadczalne	ha	--	--	5,00	5,23	2,16
Powierzchnie stref zagrożenia przemysłowego:						
I strefa	ha	--	--	--	4659,53	--
II strefa	ha	--	--	--	--	--
III strefa	ha	--	--	--	--	--
Zapas na pow. leśnej	m ³ brutto	344074	446656	727600	902559	1180992
Przeciętna zasobność na pow. leśnej zal.	m ³ / ha	82	105	172	196	255
Średni wiek	lat	30	34	43	50	57
Roczny etat użytków rębnych - powierzchnia:	ha	51,49	38,14	22,61	26,52	50,93
plan	ha	--	25,08	17,90	23,80	--
wykonanie	ha	--	25,08	17,90	23,80	--
- miąższość: plan	m ³ netto	5185	3941	2944	3633	6884
wykonanie	m ³ netto	--	3870	2424	3686	--
Przeciętne roczne pozyskanie użytków przedrębnych: - powierzchnia: plan	ha	326,50	356,50	386,90	343,45	352,38
wykonanie	ha	--	298,12	330,80	285,70	--
- miąższość: plan	m ³ netto	1944	3168	5351	7899	12333
wykonanie	m ³ netto	--	3760	7486	8246	--
Odnowienia i zalesienia – przeciętnie rocznie: plan	ha	--	60,07	38,00	29,05	28,37
wykonanie	ha	62,13	51,19	26,20	21,63	--
Wieki rębności:						
So	lat	100	100	100	100	100
So.b	lat	--	--	--	100	100
Md	lat	100	100	100	100	100
Św	lat	80	80	80	80	80
Db	lat	120	120	140	140	140
Db.c	lat	--	--	--	100	100
Js	lat	120	120	120	120	--
Kl	lat	--	--	--	--	120
Gb	lat	80	80	80	80	80
Gb z odrośli	lat	50	60	50	--	--
Brz	lat	80	80	80	80	80
Ol	lat	80	80	80	80	80
Ol z odrośli	lat	50	60	50	--	--
Ak	lat	50	60	50	80	80
Tp	lat	40	40	40	40	40
Os	lat	50	60	50	50	50

2.3. Stan zdrowotny lasów

Stan zdrowotny lasów pozostających w zarządzie Nadleśnictwa Dobieszyn, należy uznać za dobry.

W ostatnich latach nie wystąpiły poważniejsze zagrożenia ze strony szkodników owadzych.

W roku 2003 zaobserwowano pojawienie się brudnicy mniszki na powierzchni 1009 ha, ale konieczność zwalczania zastosowano tylko na 112 ha (zwalczanie chemiczne w 2005r.). W przypadku zwalczania i użycia środków chemicznych, N-ctwo uzyskało wymagane pozwolenia na ich zastosowanie i przeprowadzenie akcji. Obszar zwalczania objął częściowo tereny, na których pojawił się jednocześnie opałlik sosnowiec. W latach 2002, 2003 odnotowano wzmożone występowanie borecznika sosnowego na powierzchni 200-300 ha. Drzewostany świerkowe, pochodzące z zalesień gruntów rolniczych, atakowane są przez kornika drukarza. Corocznie N-ctwo zwalcza na niewielkich powierzchniach w uprawach szeliniaka sosnowca. Wraz z szeliniakiem pojawiają się: choinek szary i zakorki.

W drzewostanach rosnących na gruntach porolnych, obserwuje się szkody spowodowane przez korzeniowca wieloletniego. Odnotowuje się również szkody powodowane przez opieńkę sosnową (szczególnie w uprawach sosnowych). Zamieranie jesionów, doprowadziło do eliminacji tego gatunku ze składu upraw. Nie małe znaczenie na osłabienie odporności biologicznej mają pożary, a co za tym idzie, możliwość pojawienia się w sąsiedztwie pożarzysk, zwiększonej populacji szkodnika np. przyplaszczka granatka. Wzrost liczebności populacji szkodników, jak wynika z materiałów statystyczno-historycznych dotyczących gradacji owadów, rozpoczyna się na tych samych powierzchniach leśnych. W związku z tym należy dążyć do koncentracji i kompleksowego wykorzystania naturalnych regulatorów liczebności populacji owadów w tzw. ogniskach gradacyjnych. Zaleca się na ubogich monolitycznych borach sosnowych, ogniskowo-kompleksową metodę ochrony lasu, mającą na celu zwiększenie odporności ekosystemów leśnych przez zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej.

Nadleśnictwo Dobieszyn posiada na swym terenie rozlokowane 23 powierzchnie metody ogniskowo-kompleksowej.

Zanotowano ponadto uszkodzenia wywołane przez czynniki abiotyczne (wiatry), powodujące wywroty i złomy (łącznie za okres ubiegły usunięto 27296 m³ drewna).

Czynnikami szkodliwymi była i pozostaje nadal zwierzyna, powodująca swymi żerami zagrożenie dla drzewostanów i udatności upraw. Skutecznym zabezpieczeniem upraw przed zgryzaniem było:

- palikowanie modrzewi,
- smarowanie pędów głównych i pączków szczytowych repelentami,
- grodzenie upraw siatką.

Coraz większego znaczenia nabierają szkody wyrządzane w drzewostanach przez bobry. Skutkiem żerowania bobrów jest wygryzanie drzew rosnących przy ciekach wodnych, zalewanie i podtapianie upraw oraz starszych drzewostanów. Na stawach rybnych obserwuje się niszczenie przez nie grobli, a w konsekwencji powstawanie podtopień gruntu i zabudowań.

3. Stan posiadania, stan granic i podział powierzchniowy.

3.1 Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania.

Nadleśnictwo posiada założone księgi wieczyste na 95,36 % powierzchni zarządzanych gruntów tj. 14546,67 ha.

Nadleśnictwo prowadzi na bieżąco ewidencję gruntów, budynków i lokali stanowiących własność Skarbu Państwa, pozostających w jego zarządzie (Zarządzenie nr 67 DGLP z dnia 17.07.2001r. i Zarządzenie nr 92 z dnia 17.12.2001r.).

Ewidencję stanowią:

- komputerowy zbiór danych ewidencyjnych w SILP,
- wydruk rejestru gruntów dla Nadleśnictwa,
- mapy ewidencyjne gruntów w postaci numerycznej i analogowej.

Na dokumentację kartograficzną stanu posiadania składają się wydruki komputerowe 54 arkusze map gospodarczych, sporządzonych na podstawie numerycznych map ewidencyjnych w skali 1: 5 000, w tym:

- obręb Białobrzegi - 16 arkuszy,
- obręb Dobieszyn - 19 arkuszy.

obręb Studzianki - 19 arkuszy.

3.2. Stan posiadania.

Powierzchnia Nadleśnictwa została ustalona w wyniku prac geodezyjnych wykonanych przez Przedsiębiorstwo Geodezyjne GEOPROF s.c. z Krakowa, wg stanu na dzień 31.12.2008 r., a sposób ich wykonania jest zgodny z Zarządzeniem Nr 67 DGLP z dnia 17.07.2001r..

W wyniku przeprowadzonych prac Nadleśnictwo Dobieszyn otrzymało bazę geometryczną zaewidencjonowaną w Powiatowych Ośrodkach Dokumentacji Geodezyjno Kartograficznej.

Zgodnie z decyzją Nadleśniczego, grunty gdzie BULiGL stwierdziło rozbieżności między dokumentacją geodezyjną, a stanem faktycznym na gruncie, ujęto w PUL zgodnie ze stanem obowiązującym w ewidencji powszechnej na dzień 31.12.2008 r. Ewentualne zmiany klasyfikacji przeprowadzi nadleśnictwo w trakcie obowiązywania planu urządzenia lasu.

W obecnym opracowaniu nie zaszyły żadne zmiany w stosunku do dotychczasowego podziału na obręby leśne.

Nadleśnictwo nie posiada gruntów spornych.

Ogólne zestawienie powierzchni gruntów Skarbu Państwa, będących w zarządzie N-ctwa Dobieszyn na dzień 1 stycznia 2010 roku, przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6. Zestawienie powierzchni gruntów N-ctwa Dobieszyn (pow. wg danych z rejestru gruntów).

Obręb	Powierzchnia leśna [ha]		Powierzchnia nieleśna [ha]	Ogółem [ha]
	zalesiona i niezalesiona	związana z gosp. leśną		
1	2	3	4	5
Białobrzegi	3273,8341	84,5450	202,6923	3561,0714
Dobieszyn	6346,9647	179,0871	215,1760	6741,2278
Studzianki	4679,0773	118,1666	155,1049	4952,3488
Razem N-ctwo	14299,8761	381,7987	572,9732	15254,6480

Powierzchnia w m², z podziałem na rodzaje użytków gruntowych i grupy kategorii użytkowania, przedstawiona jest jedynie w tabelach nr I (rejestrowych), generowanych programem „Taksator”. W pozostałych zestawieniach, jak również i w opisach taksacyjnych, powierzchnia poszczególnych pododdziałów została automatycznie, przez program „Taksator”, zaokrąglona do pełnych arów.

Tabela 7. Zestawienie powierzchni gruntów N-ctwa Dobieszyn zaokrąglonej do pełnych arów.

Obręb	Powierzchnia leśna [ha]		Powierzchnia nieleśna [ha]	Ogółem [ha]
	zalesiona i niezalesiona	związana z gosp. leśną		
1	2	3	4	5
Białobrzegi	3273,83	84,51	202,68	3561,02
Dobieszyn	6347,07	179,09	215,19	6741,35
Studzianki	4678,99	118,20	155,11	4952,30
Razem N-ctwo	14299,89	381,80	572,98	15254,67

Zestawienie powierzchni w poszczególnych obrębach leśnych i łącznie w nadleśnictwie, według grup kategorii użytkowania i rodzajów powierzchni, przedstawiono w tabeli 8, sporządzonej na podstawie tabel nr I, wygenerowanych programem „Taksator”.

Tabela 8. Zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa Dobieszyn

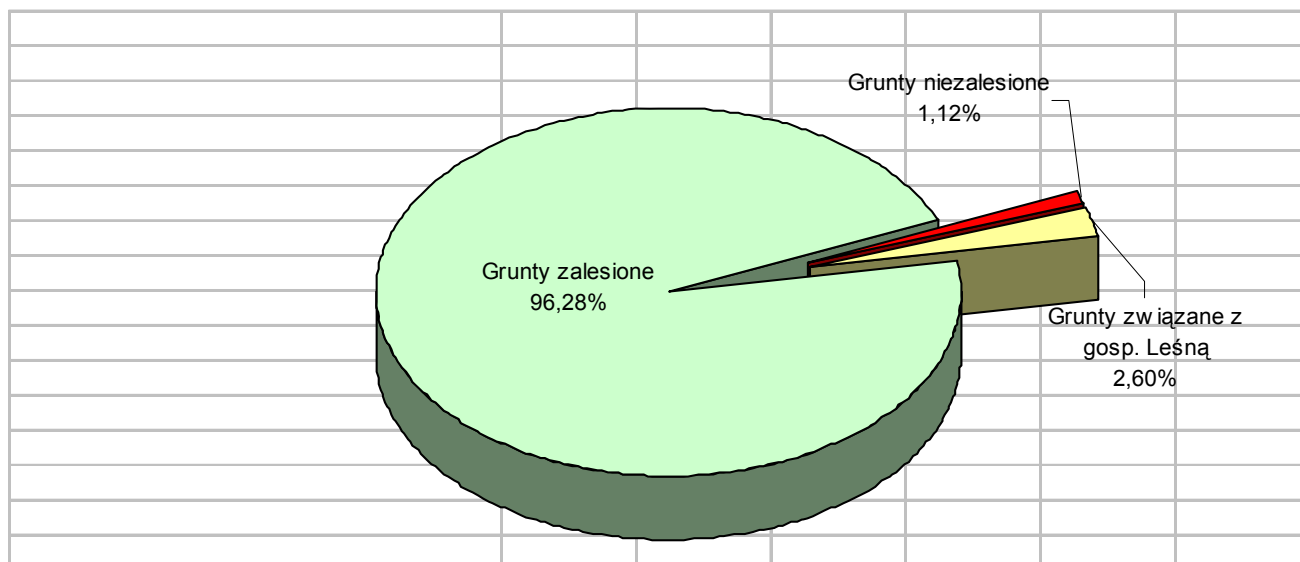
L.p.	Rodzaj użytku	Obręb			N-ctwo
		Białobrzegi	Dobieszyn	Studzianki	
1	2	3	4	5	6
1.	1. Lasy - razem	3358,3791	6526,0518	4797,2439	14681,6748
1.1.	1.1. Grunty leśne zalesione - razem	3233,6282	6288,2980	4613,1956	14135,1218
1)	1) drzewostany - razem	3233,6282	6286,6523	4473,4097	13993,6902
2)	2) plantacje drzew - razem		1,6457	139,7859	141,4316
	w tym:				
	- plantacje nasienne				
	- plantacje drzew szybkorosnących		1,6457	139,7859	141,4316
1.2.	1.2. Grunty leśne niezalesione - razem	40,2059	58,6667	65,8817	164,7543
1)	1) w produkcji ubocznej - razem	1,7960	1,6551	3,9153	7,3664
	w tym:				
	- plantacje choinek i krzewów				
	- poletka łowieckie	1,7960	1,6551	3,9153	7,3664
2)	2) do odnowienia - razem	23,0830	41,6723	27,7232	92,4785
	w tym:				
	- halizny	0,9900	0,8722	1,8804	3,7426
	- zręby	22,0930	39,2201	25,3438	86,6569
	- płazowiny		1,5800	0,4990	2,0790
3)	3) pozostałe leśne niezalesione - razem	15,3269	15,3393	34,2432	64,9094
	w tym:				
	- przewidziane do naturalnej sukcesji	8,9853	12,6218	18,4179	40,0250
	- objęte szczególnymi formami ochrony	6,3416	2,7175	15,8253	24,8844
	- przewidziane do wyłączenia z produkcji				
1.3.	1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem	84,5450	179,0871	118,1666	381,7987
	w tym:				
1)	1) budynki i budowle	0,5081	5,3970	2,8509	8,7560
2)	2) urządzenia melioracji wodnych	3,5166	4,8466	2,8065	11,1697
3)	3) linie podziału przestrzennego lasu	26,3531	50,9413	38,6699	115,9643
4)	4) drogi leśne	40,9509	73,9708	59,2154	174,1371
5)	5) tereny pod liniami energetycznymi	13,2163	30,5236	13,9771	57,7170
6)	6) szkółki leśne		9,0300		9,0300
7)	7) miejsca składowania drewna		4,2444	0,6468	4,8912
8)	8) parkingi leśne		0,1334		0,1334
9)	9) urządzenia turystyczne				
2.	2. Grunty zadrzewione i zakrzewione	13,5415	20,2390	55,8366	89,6171
	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem	3371,9206	6546,2908	4853,0805	14771,2919
3.	3. Użytki rolne – razem	65,6843	91,5028	54,8637	212,0508
3.1.	3.1. Grunty orne - razem	10,3782	50,5596	35,8110	96,7488
	w tym:				
1)	1) role	10,3782	50,5596	35,8110	96,7488
2)	2) plantacje. poletka. składy drewna i szkółki na gruntach ornym				
3)	3) ugory. odłogi				
3.2.	3.2. Sady		0,1800	0,6263	0,8063
3.3.	3.3. Łąki trwałe	32,5062	22,4225	0,4459	55,3746
3.4.	3.4. Pastwiska trwałe	20,7512	17,8397	17,5485	56,1394
3.5.	3.5. Grunty rolne zabudowane	0,8566	0,3500	0,4320	1,6386
3.6.	3.6. Grunty pod stawami rybnymi				
3.7.	3.7. Grunty pod rowami rolnymi	1,1921	0,1510		1,3431

4.	4. Grunty pod wodami - razem	66,5600	1,2700	0,0700	67,9000
	w tym:				
4.1.	4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi				
4.2.	4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	66,5600	1,2700	0,0700	67,9000
4.3.	4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi				
5.	5. Użytki ekologiczne - razem				
6.	6. Tereny różne - razem	5,5900	0,9400		6,5300
	w tym:				
1)	1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult.				
2)	2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego	5,5900	0,9400		6,5300
3)	3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)				
4)	4) różne inne				
7.	7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem	4,0569	0,3300	0,3746	4,7615
	w tym:				
7.1.	7.1. Tereny mieszkaniowe	0,9267	0,0600	0,3746	1,3613
7.2.	7.2. Tereny przemysłowe				
7.3.	7.3. Tereny zabudowane inne	3,1302			3,1302
7.4.	7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane		0,2700		0,2700
7.5.	7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem				
	w tym:				
1)	1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne				
2)	2) tereny zabytkowe				
3)	3) tereny sportowe				
4)	4) ogrody zoologiczne i botaniczne				
5)	5) tereny zieleni nieurządzonej				
7.6.	7.6. Użytki kopalne				
7.7.	7.7. Tereny komunikacyjne - razem				
	w tym:				
1)	1) drogi				
2)	2) tereny kolejowe				
3)	3) inne tereny komunikacyjne				
8.	8. Nieużytki - razem	47,2596	100,8942	43,9600	192,1138
	w tym:				
1)	1) bagna	46,1996	97,8142	43,9600	187,9738
2)	2) piaski	0,8900	1,2900		2,1800
3)	3) utwory fizjograficzne				
4)	4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji	0,1700	1,7900		1,9600
	Razem (2-8) Grunty nie zaliczone do lasów	202,6923	215,1760	155,1049	572,9732
	w tym: grunty przeznaczone do zalesienia		5,8200		5,8200
	OGÓŁEM (1-8)	3561,0714	6741,2278	4952,3488	15254,6480

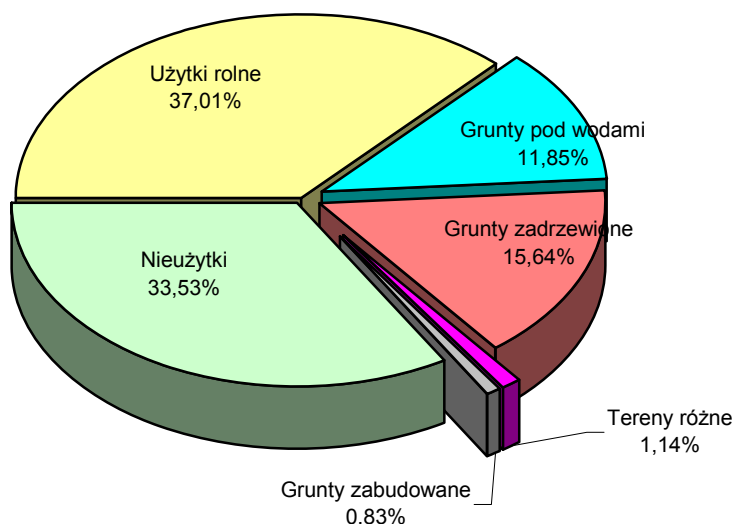
Nadleśnictwo nie posiada gruntów ze współwłasnością osób fizycznych.

Na poniższych diagramach przedstawiono udział podstawowych grup użytków, w ramach powierzchni leśnej i nieleśnej:

Ryc.1. Udział grup użytków N-ctwa Dobieszyn w kategorii „grunty leśne”

Ryc.2. Udział grup użytków N-ctwa Dobieszyn w kategorii „grunty nieleśne”

3.3 Stan granic.

Obecne granice gruntów N-ctwa są bezsporne i utrwalone w terenie kamiennymi słupkami.

Ich podziemnymi znakami są butelki osadzone centrycznie pod słupkami granicznymi.

Do podstawowych zadań Nadleśnictwa w zakresie ochrony granic należy:

- dbałość o utrzymanie ich czytelności w terenie,
- ochrona i utrzymanie w nienaruszonym stanie znaków granicznych oraz znaków geodezyjnych,
- prowadzenie na bieżąco dokumentacji związanej ze zmianami w stanie posiadania.

Szczegółowe obowiązki administracji Lasów Państwowych w tym zakresie określają przepisy ustawy z dn. 17.05.1989 roku „Prawo geodezyjne i kartograficzne” (Dz. U. Nr 100 poz. 1086 z 2000 r.).

Granice większych kompleksów leśnych są wyraźne i na przeważającej długości okopane rowami granicznymi. Niemniej istnieją odcinki granic, gdzie liczne półenklawy gruntów obcych wrzynając się głęboko w grunty N-ctwa, czynią je mniej czytelnymi. Dokładny opis granic uwidoczniony jest na mapach ewidencyjnych.

Problemem dla N-ctwa są granice najmniejszych kompleksów, głównie w postaci pojedynczych działek ewidencyjnych, przyjętych w różnym czasie z PFZ, położonych w szachownicy z gruntami obcej własności. Ochrona granic tych kompleksów, jak i prowadzenie na ich powierzchni właściwej gospodarki leśnej, jest bardzo utrudnione lub wręcz niemożliwe.

Wewnątrz gruntów nadleśnictwa położonych jest 38 enklaw gruntów innej własności, których lokalizację i powierzchnię przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 9. Enklawy gruntów innych form własności.

Lp.	Lokalizacja (oddział)	Powierzchnia (ha)	Kompleks	Właściciel enklawy	Nr mapy gosp.
1	2	3	4	5	6
Obręb Białobrzegi					
1	22	0,20	„Majdan”	Wieś Niedabył	1
2	53	0,25	„Mikówka”	Wieś Mikówka	5
3	64	0,42	„Mikówka”	Wieś Mikówka	5
Razem		0,87			
Obręb Dobieszyn					
4	17A	0,15	„Anielin”	Wieś Tomczyn	11
5	21A	0,19	„Anielin”	Wieś Broncin	11
6	33	0,29	„Grabów”	W.Kępa Niem.	14
7	34	0,16	„Grabów”	W.Kępa Niem.	14
8	80	0,17	„Główny”	W.Kępa Niem.	16
9	91	0,30	„Główny”	W.Grabowy Las	1
10	123	0,36	„Główny”	W.Grabowy Las	1
11	129A	0,11	„Główny”	W.Ksawerów S	2
12	129A	0,74	„Główny”	W.Ksawerów S	2
13	129A	0,54	„Główny”	W.Ksawerów S	2
14	134	0,74	„Główny”	PFZ	4
15	134	1,60	„Główny”	ZEOW	4
16	230	0,80	„Główny”	Wieś Kalinów	10
17	230	0,79	„Główny”	Wieś Kalinów	10
18	230	0,44	„Główny”	Wieś Kalinów	10
19	230	0,44	„Główny”	Wieś Kalinów	10
20	231	0,80	„Główny”	Wieś Kalinów	10
21	231	0,95	„Główny”	Wieś Kalinów	10
22	231	0,97	„Główny”	Wieś Kalinów	10
23	231	0,15	„Główny”	Wieś Kalinów	10
24	231	0,05	„Główny”	Wieś Kalinów	10
25	231	0,48	„Główny”	Wieś Kalinów	10
26	231	0,42	„Główny”	Wieś Kalinów	10
27	231	1,05	„Główny”	Wieś Kalinów	10
28	231	0,64	„Główny”	Wieś Kalinów	10
29	231	0,52	„Główny”	Wieś Kalinów	10
30	232	0,12	„Główny”	Wieś Kalinów	10
31	232	0,29	„Główny”	Wieś Kalinów	10
32	232	0,60	„Główny”	Wieś Kalinów	10
33	232	0,70	„Główny”	Wieś Kalinów	10
34	232	0,29	„Główny”	Wieś Kadłubek	10
35	151,152,159-162,171-174	90,88	„Główny”	Wieś Grabowy Las	5
Razem		106,73			
Obręb Studzianki					
36	55	0,20	„Główny”	W.Studzianki B	9
37	84	0,17	„Główny”	Wieś Strzyżyna	13
38	97	0,20	„Główny”	W.Studzianki B	8
Razem		0,57			
Ogółem		108,17			

Granice gruntów N-ctwa z wymienionymi enklawami są trwale oznaczone w terenie, a ich identyfikacja nie nastęrcza N-ctwu większych trudności.

3.4 Podział powierzchniowy.

W opracowaniu urządzeniowym zachowano w zasadzie dotychczasowy podział powierzchniowy. Zaktualizowano granice oddziałów nrnr 63, 64 obrębu leśnego Białobrzegi, a na podstawie decyzji N-czego zmieniono przydział niektórych działek ewidencyjnych do oddziałów i zlikwidowano oddz. 24A w obr. leśnym Studzianki. Działki ze zlikwidowanego oddziału przydzielono do oddz. 24. Działki przejęte w ostatnim okresie gospodarczym przyporządkowano do już istniejących oddziałów w obrębach leśnych.

Numeracja oddziałów w poszczególnych obrębach leśnych N-ctwa Dobieszyn, w porządku narastającym, przedstawia się następująco:

- **Obręb Białobrzegi (162 oddziały):** 1-8, 8A, 9-20, 20A, 21-43, 43A, 44-93, 93A, 94, 95, 95A, 95B, 95C, 96-121, 121A, 121B, 122-153;
- **Obręb Dobieszyn (250 oddziałów):** 1-9, 9A, 10-14, 14A, 14B, 15-17, 17A, 18-21, 21A, 21B, 21C, 21D, 22-105, 105A, 106-115, 115A, 116-129, 129A, 130-167, 167A, 168, 168A, 168B, 168C, 169-221, 221A, 221B, 221C, 222-232;
- **Obręb Studzianki (198 oddziałów):** 1-7, 7A, 9, 9A, 10-14, 17-21, 21A, 22-38, 38A, 38B, 39-51, 51A, 51B, 51C, 52-70, 70A, 70B, 70C, 71-147, 147A, 147B, 148-160, 160A, 160B, 161-171, 171A, 172-176, 176A, 176B, 176C, 176D, 176F, 177, 177A, 177B, 177C.

Podział powierzchniowy gruntów objętych dotychczas opracowaniem, jest podziałem regularnym, w głównej mierze sztucznym, w niektórych fragmentach opartym o przebiegające przez te tereny drogi publiczne i ważniejsze drogi leśne oraz cieki wodne.

Siatkę podziału powierzchniowego tworzą linie ostępowe, przebiegające na osi wsch.-zach.z możliwymi odchyleniami na płn. i płd. oraz linie oddziałowe przebiegające w zasadzie prostopadle do linii ostępowych. Większość linii podziału powierzchniowego jest dobrze widoczna i posiada odpowiednie dla siebie szerokości. Ponadto część linii istniejących jest mało widoczna, zarośnięta gatunkami podszytowymi i wymaga oczyszczenia. Po za tym mozaikowaty charakter występowania w terenie siedlisk wilgotnych sprawia, że tylko w niewielkiej swej części linie podziału powierzchniowego spełniają rolę dróg wywozowych. Ogólnie można stwierdzić, że podział powierzchniowy w N-ctwie Dobieszyn jest zgodny z ogólnie przyjętymi i stosowanymi w lasach państwowych zasadami.

Podział powierzchniowy w zdecydowanej większości przypadków, oznaczony jest na gruncie kamiennymi słupami oddziałowymi, umieszczonymi na przecięciu się linii ostępowych i gospodarczych (oddziałowych).

Dla gruntów położonych wśród własności prywatnej, granicami oddziałów są granice obrębów ewidencyjnych.

Podczas terenowych prac urządzeniowych nie uzupełniano brakujących słupów i nie odnawiano na nich numeracji. Czynności te zostaną wykonane przez N-ctwo we własnym zakresie.

Tabela 10. Podstawowe statystyki dotyczące podziału powierzchniowego.

Obręb	Ilość oddziałów	Średnia pow. oddz. [ha]	Średnia pow. pododdz.lit. [ha]	Pow. leśna		Pow. nieleśna i związana z gosp. leśną		Ilość	
				ilość pododdz.	średnia pow. pododdz. [ha]	ilość pododdz.lit. i n.lit.	średnia pow. pododdz. [ha]	poddz.	W tym liniowych wyłączeń nieliterowanych
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Białobrzegi	162	21,98	2,20	1386	2,36	684	0,42	2070	488
Dobieszyn	250	26,97	2,86	1965	3,23	1169	0,34	3134	838
Studzianki	198	25,01	2,69	1595	2,93	744	0,37	2339	540
N-ctwo	610	25,01	2,62	4946	2,89	2597	0,37	7543	1866

4. Charakterystyka warunków przyrodniczych

4.1 Położenie geograficzne

Kompleksy leśne N-ctwa położone są między 20°49'15" - 21°27'04" południkiem długości geograficznej wschodniej oraz między 51°30'31" - 51°51'52" równoleżnikiem szerokości geograficznej północnej. Rozciągłość południkowa N-ctwa (S↔N) wynosi około 20 km, a równoleżnikowa (W↔E) około 21,5 km.

Nadleśnictwo Dobieszyn od północy graniczy z Nadleśnictwem Grójec, od wschodu z Nadleśnictwem Garwolin i południa z Nadleśnictwem Kozienice, od południa, południowego zachodu z Nadleśnictwem Radom i Przysucha.

4.2. Regionalizacja fizyczno-geograficzna

Regionalizacja przedstawiona przez J. Kondrackiego w „Geografii Regionalnej Polski”, wyd. II (PWN 2000) umieszcza lasy omawianego terenu w granicach następujących jednostek:

- ↗ megaregionu – *Pozaalpejski Europa Zachodnia (3)*,
- ↗ prowincji – *Niżu Środkowoeuropejskiego (31)*,
- ↗ podprowincji – *Niziny Środkowopolskiej (318)*,
- ↗ makroregionu – *Niziny Środkowomazowieckiej (318.7)*,
 - mezoregionu – *Doliny Środkowej Wisły (318.75)*,
 - mezoregionu – *Równiny Kozienieckiej (318.77)*,
- ↗ makroregionu – *Wzniesień Południowomazowieckich (318.8)*,
 - mezoregionu – *Doliny Białobrzesckiej (318.85)*,
 - mezoregionu – *Równiny Radomskiej (318.86)*.

4.3. Regionalizacja przyrodniczo-leśna.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej, przedstawionej w „Siedliskowych Podstawach Hodowli Lasu” (2004), lasy Nadleśnictwa Dobieszyn położone są w krainach: Mazowiecko-Podlaskiej (IV) i Małopolskiej (VI); dzielnicach: Równiny Warszawsko-Kutnowskiej (IV.3), Równiny Radomsko-Iłżeckiej (VI.3), a poszczególne obręby leśne w:

Obr. Białobrzegi

Krainie – Mazowiecko-Podlaskiej (IV)

Dzielniczy – Równiny Warszawsko-Kutnowskiej (IV.3)

- mezoregionie
 - *Doliny Środkowej Wisły (IV.3.c)* – oddziały: 1-8, 8A, 9-20, 20A, 21-43, 43A a,b, 44-75, 94, 95, 95A, 95B, 95C a-sx,wx, 96, 104 b, 142-144, 145 a-s, 146 a-p, 147 a-s.

Krainie – Małopolskiej (VI)

Dzielniczy – Równiny Radomsko-Iłżeckiej (VI.3)

- mezoregionie
 - *Równiny Radomsko-Kozienieckiej (VI.3.a)* – oddziały: 43A c-gx, 76-93, 93A, 95C tx, 97-103, 104 a,c-p, 105-121, 121A, 121B, 122-141, 145 t-dx, 146 r, 147 t-x, 148-153.

Obr. Dobieszyn

Krainie – Mazowiecko-Podlaskiej (IV)

Dzielniczy – Równiny Warszawsko-Kutnowskiej (IV.3)

- mezoregionie
 - *Doliny Środkowej Wisły (IV.3.c)* – oddziały: 1-8, 9A, 11 a-d, 12, 13, 17A, 21 b,g, 22-82, 83 j,k.

Krainie – Małopolskiej (VI)

Dzielniczy – Równiny Radomsko-Iłżeckiej (VI.3)

- mezoregionie
 - *Równiny Radomsko-Kozienieckiej (VI.3.a)* – oddziały: 9, 10, 11 f, 14, 14A, 14B, 15, 16, 17 a,f,g,i, 18-20, 21 a,c-f, 21A, 21B, 21C, 21D, 83 a-i, 84-105, 105A, 106-

115, 115A, 116-129, 129A, 130-167, 167A, 168, 168A, 168B, 168C, 169-221, 221A, 221B, 221C, 222-232.

Obr. Studzianki

Krainie – Mazowiecko-Podlaskiej (IV)

Dzielnicy – Równiny Warszawsko-Kutnowskiej (IV.3)

- mezoregionie
 - *Doliny Środkowej Wisły (IV.3.c)* – oddziały: 1-7, 9, 9A, 10-14, 17-21, 21A, 22-32, 38A a-f,p-s, 39-50, 65-70, 70A, 70B, 70C, 85-91, 92 a, 114-117, 118 a,b, 145.

Krainie – Małopolskiej (VI)

Dzielnicy – Równiny Radomsko-Ilżeckiej (VI.3)

- mezoregionie
 - *Równiny Radomsko-Kozienickiej (VI.3.a)* – oddziały: 7A, 33-38, 38A g-o,t-gx, 38B, 51, 51A, 51B, 51C, 52-64, 71-84, 92 b-d, 93-113, 118 c-g, 119-144, 146-147, 147A, 147B, 148-160, 160A, 160B, 161-171, 171A, 172-176, 176A, 176B, 176C, 176D, 176F, 177, 177A, 177B, 177C.

Informacje dotyczące regionalizacji geobotanicznej przedstawiono w elaboracie siedliskowym.

4.4 Rzeźba terenu.

Obszar terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa nie wykazuje dużego zróżnicowania pod względem fizjograficznym. Przeważa ukształtowanie terenu równinne z niewielką ilością wzniesień (teren pagórkowaty). Najwyżej położony teren (167 m n. p. m.) znajduje się w miejscowości Młodynie Górne w południowo-zachodniej części obrębu Białobrzegi, a najniżej w dolinie rzeki Pilica (97 m n. p. m.), na północ od miejscowości Roznieszew w obrębie Dobieszyn.

4.5 Budowa geologiczna i warunki glebowe.

Budowę geologiczną terenów Nadleśnictwa Dobieszyn cechuje duża różnorodność utworów geologiczno-glebowych oraz form ukształtowania powierzchni. Omawiany obszar został ukształtowany przez dwa zlodowacenia (południowopolskie i środkowopolskiego). Na obszarze glacjalu środkowopolskiego w Krainie Mazowiecko-Podlaskiej, wyróżnione są cztery stadia recesyjne.

Do najstarszego z nich śląsko-małopolskiego, należy południowo-wschodnia część krainy, stanowiąca rozległe równiny. Formy plejstocenyjskie wykazują dostosowanie do wielkiej niecki tektonicznej (Niecka Mazowiecka), powstałej w kredzie i wypełnionej utworami trzeciorzędowymi (piaski oligoceńskie).

Najliczniej występujące utwory geologiczne są pochodzenia polodowcowego, powstałe w okresie czwartorzędu w epoce Plejstocenu i częściowo w Holocenie. Utwory z Holocenu (torfy, piaski rzeczne, uboższe mady) występują wzdłuż rzek. Na przeważającej powierzchni Nadleśnictwa występują piaski akumulacji lodowcowej i mozaikowo ułożone wśród gliny zwałowe moreny dennej, o różnym stopniu spiaszczenia, powstałe w epoce Plejstocenu. Można tu wyróżnić: gliny zwałowe (Lśw), piaski naglinowe i wodnolodowcowe (LMśw, BMśw, Bśw), piaski pochodzenia wydmowego (Bśw).

W ścisłym związku z utworami geologicznymi, składem mechanicznym gleb i warunkami wilgotnościowymi wyróżniono i opisano w N-ctwie 33 podtypy gleb wg obowiązującej aktualnie klasyfikacji gleb leśnych Polski (PTG 2000):

Podtypy gleb	Pow. leśna w ha
ARb – arenosole biellicowane	48,85
ARi – arenosole inicjalne	1,43

ARw	– arenosole właściwe	18,98
Bgms	– glejo-bielicowe murszaste	81,80
Bgw	– glejo-bielicowe właściwe	325,30
BRk	– brunatne kwaśne	33,40
Bw	– bielicowe właściwe	221,15
Gm	– gruntowoglejowe murszowe	88,56
Gms	– gruntowoglejowe murszaste	69,48
Gp	– gruntowoglejowe próchniczne	9,16
Grd	– gruntowoglejowe z rudą darniową	56,38
Gt	– gruntowoglejowe torfowe	17,87
Gts	– gruntowoglejowe torfiaste	2,97
Gw	– gruntowoglejowe właściwe	224,08
MDbr	– mady rzeczne brunatne	21,08
MDi	– mady rzeczne inicjalne	2,39
MDp	– mady rzeczne próchniczne	0,64
MDw	– mady rzeczne właściwe	17,72
MŁt	– torfowo –mułowe	2,12
MRm	– mineralno-murszowe	382,01
MRms	– murszaste	47,55
MRw	– murszowate-właściwe	142,47
Mt	– torfowo –murszowe	128,49
OGam	– amfiglejowe	6,41
OGb	– opadowoglejowe bielicowe	6,08
OGSts	– stagnoglejowe torfiaste	2,89
OGw	– opadowoglejowe właściwe	1029,68
Pw	– płowe właściwe	13,22
RDb	– rdzawe bielicowe	4099,79
RDbr	– rdzawe brunatne	2362,68
RDw	– rdzawe właściwe	4676,19
Tn	– gleby torfowe torfowisk niskich	154,90
Tp	– gleby torfowe torfowisk przejściowych	4,17
Razem		14299,89

Podstawą określenia żyzności siedlisk w lasach N-ctwa jest przeprowadzona przez BULiGL O/Radom aktualizacja dotychczasowego opracowania glebowo-siedliskowego, wykonanego w roku 1987 przez BULiGL O/Lublin Ponadto, w ramach aktualizacji, rozpoznano grunty nie objęte tym opracowaniem, tj. powierzchnie leśne przejęte przez nadleśnictwo w latach 1988 – 2009, zalesione w tym czasie grunty porolne.

4.6 Warunki klimatyczne.

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną przedstawioną w pracy Klimat Polski. A.Woś, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, teren Nadleśnictwa Dobieszyn zaliczony został do Regionu Wschodniomałopolskiego (R-XXI).

Region ten obejmuje wschodnią część Wyżyny Małopolskiej, zachodni fragment Wyżyny Lubelskiej oraz południowy skraj Niziny Mazowieckiej. Klimat na tym obszarze cechuje występowanie małej ilości dni z pogodą umiarkowaną ciepłą (średnio w roku 122 dni).

Szerszą jego charakterystykę zamieszczono w elaboracie siedliskowym.

Największa ilość opadów przypada na okres letni (deszcze ulewne), wówczas wskaźniki sięgają do 100 mm na miesiąc. Średni okres zalegania pokrywy śnieżnej wynosił 70 dni. Okres wegetacyjny trwa 200-210 dni. W okresie letnim dominują wiatry z kierunków zachodnich i północno-zachodnich, a zimą południowo-zachodnie i wschodnie.

4.7 Warunki hydrologiczne.

Zgodnie z „Podziałem hydrograficznym Polski” (Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej część I i II - Warszawa 1980) obszar Nadleśnictwa Dobieszyn położony jest w dorzeczu Wisły i obejmuje następujące zlewnie:

- pierwszego rzędu – Wisła,
- drugiego rzędu – Pilica, Radomka,
- trzeciego rzędu – Pierzchnianka, Kanał Trzebiński, Dyga, Tymianka, Łukawka,
- czwartego rzędu – Struga.

Grunty Nadleśnictwa Dobieszyn położone są w zasięgu zlewni II-giego rzędu rzek Pilicy i Radomki, będących lewobrzeżnymi dopływami Wisły. Ważniejszymi dopływami Pilicy są rzeki: Pierzchnianka, Dyga, Kanał Trzebiński.

Do Radomki wpadają rzeki: Tymianka oraz Łukawka.

Poza wymienionymi rzekami, istnieją stałe bądź czasowe naturalne i sztuczne ciekły wodne, odprowadzające nadmiar wód powierzchniowych do wymienionych wyżej rzek.

Małe zbiorniki wodne oraz akweny o charakterze stawów hodowlanych lub zbiorników retencyjnych znajdujących się na tym terenie, stabilizują poziom wód gruntowych w położonych w ich sąsiedztwie terenach leśnych.

Liczne bezdopływowe obniżenia terenu, o nieprzepuszczalnym podłożu, przyczyniają się do powstawania obszarów podmokłych i bagiennych, gromadzących znaczne zasoby wody.

Szeroka charakterystyka warunków hydrologicznych i hydrogeologicznych zawarta jest w elaboracie siedliskowym, natomiast informacje odnośnie stanu czystości wód klasyfikowanych podano w „Programie Ochrony Przyrody”.

4.8 Charakterystyka siedliskowych typów lasu.

Pełny obraz parametrów wyrażonych w liczbach bezwzględnych i procentowych, charakteryzujących siedliskowe typy lasu w poszczególnych obrębach leśnych N-ctwa Dobieszyn, zawierają tabele II, IV, Va i Vb, które zamieszczono w części tabelarycznej niniejszego elaboratu oraz w opisach taksacyjnych.

Poniżej natomiast przedstawiono szereg zestawień, diagramów oraz analiz, które tak dla obrębów, jak i nadleśnictwa ogółem, obrazują takie zagadnienia jak:

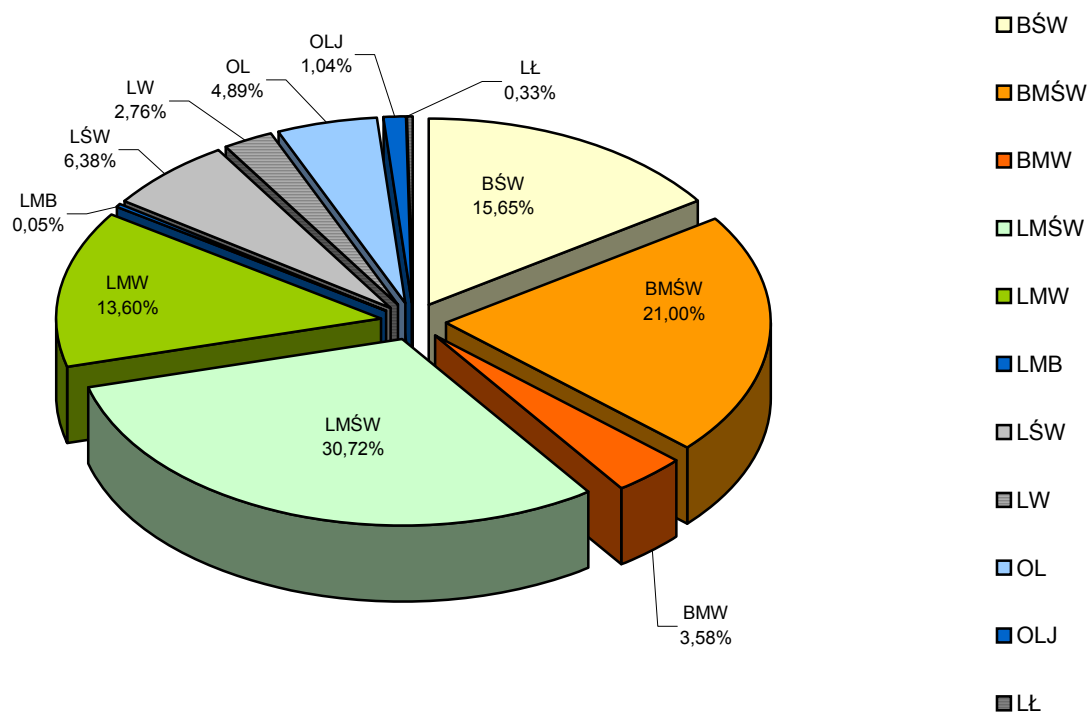
- o powierzchnię i procentowy udział powierzchni siedliskowych typów lasu w ogólnej powierzchni leśnej,
- o uwilgotnienie siedlisk,
- o zmiany w układzie siedlisk i przyczyny zmian, w porównaniu do poprzedniej rewizji urządzeniowej,
- o powierzchnię i procentowy udział powierzchni d-stanów wg gatunków panujących w siedliskowych typach lasu,
- o powierzchnię i procentowy udział powierzchni klas bonitacji wg gatunków panujących w ramach siedliskowych typów lasu.

Tabela 11. Zestawienie powierzchni i procentowego udziału powierzchni siedliskowych typów lasu w ogólnej powierzchni leśnej.

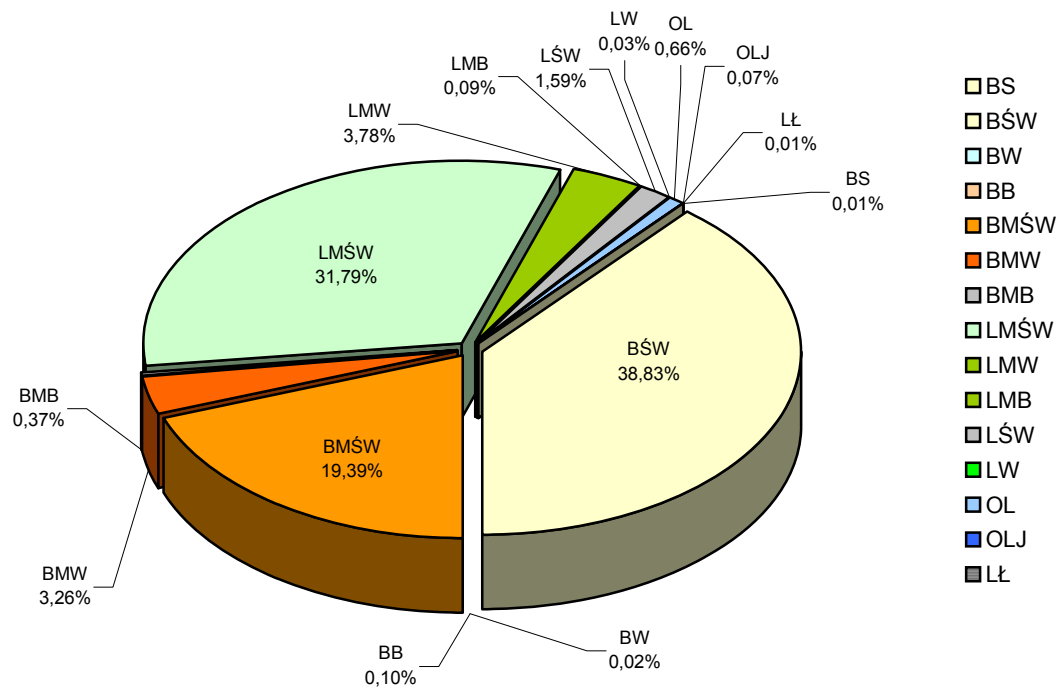
STL	Obr. Białobrzegi		Obr. Dobieszyn		Obr. Studzianki		N-ctwo	
	pow	%	pow	%	pow	%	pow	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
BS	—	—	0,85	0,01	—	—	0,85	0,01
BŚW	512,47	15,65	2464,73	38,83	520,67	11,13	3497,87	24,46
BW	—	—	1,35	0,02	—	—	1,35	0,01
BB	—	—	6,17	0,10	—	—	6,17	0,04
BMŚW	687,66	21,00	1230,68	19,39	1584,53	33,87	3502,87	24,50
BMW	117,18	3,58	206,82	3,26	45,93	0,98	369,93	2,59
BMB	—	—	23,47	0,37	—	—	23,47	0,16
1	2	3	4	5	6	7	8	9

LMŚW	1005,67	30,72	2017,49	31,79	1860,85	39,77	4884,01	34,15
LMW	445,08	13,60	239,84	3,78	175,16	3,74	860,08	6,01
LMB	1,82	0,05	5,60	0,09	4,75	0,10	12,17	0,09
LŚW	208,93	6,38	100,97	1,59	267,97	5,73	577,87	4,04
LW	90,32	2,76	1,95	0,03	31,51	0,67	123,78	0,86
OL	159,99	4,89	42,01	0,66	130,61	2,79	332,61	2,33
OLJ	34,06	1,04	4,50	0,07	57,01	1,22	95,57	0,67
LŁ	10,65	0,33	0,64	0,01	—	—	11,29	0,08
R-m	3273,83	100,00	6347,07	100,00	4678,99	100,00	14299,89	100,00

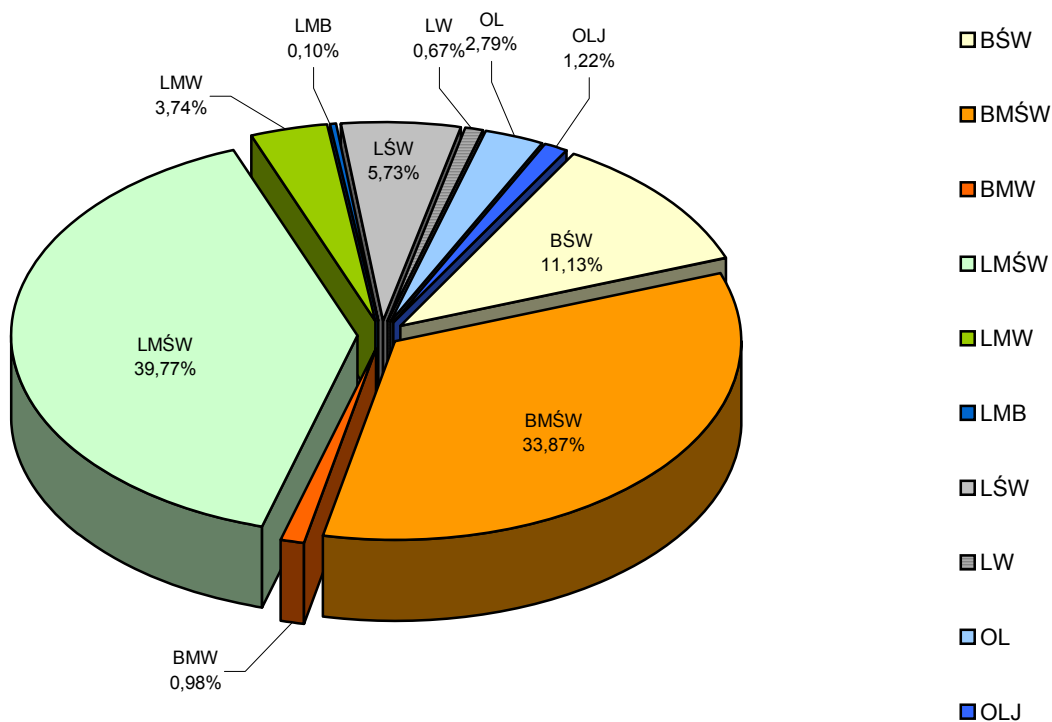
Ryc.3. Udział powierzchni siedliskowych typów lasu w obrębie Białobrzegi

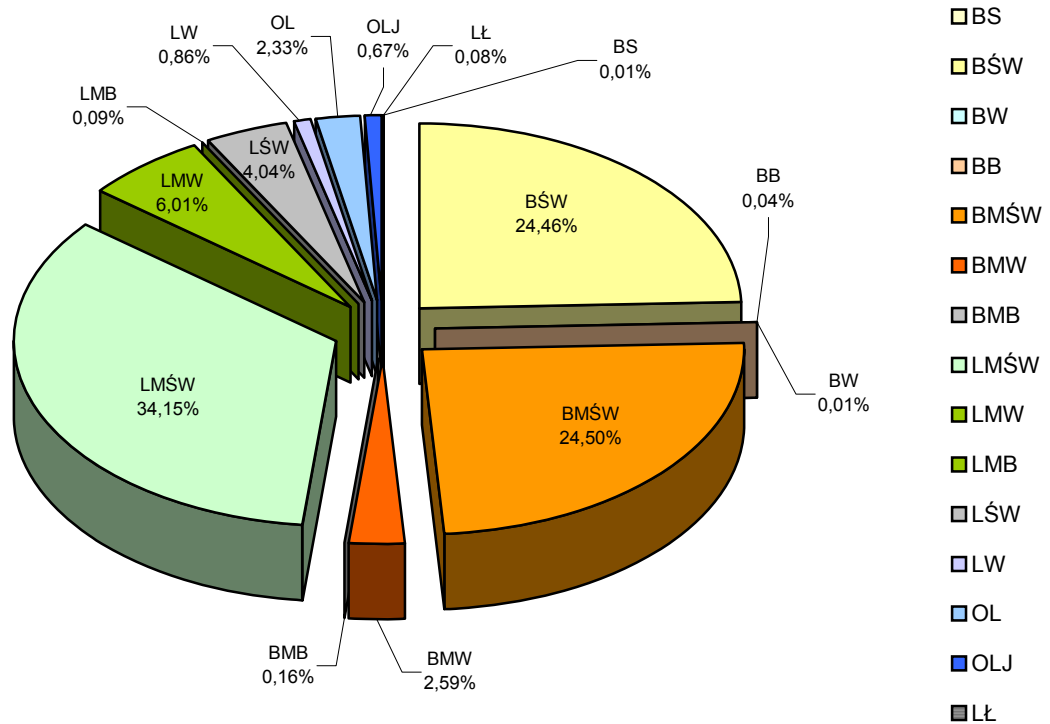
Ryc.4. Udział powierzchni siedliskowych typów lasu w obrębie Dobieszyn

Ryc.5. Udział powierzchni siedliskowych typów lasu w obrębie Studzianki

Ryc.6. Udział powierzchni siedliskowych typów lasu w nadleśnictwie

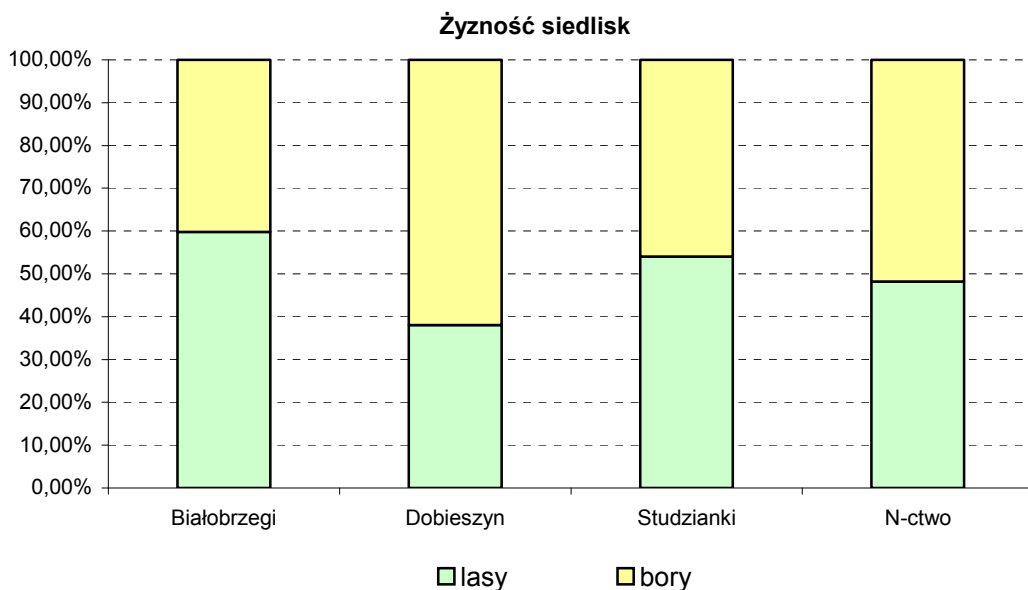

W skali nadleśnictwa dominującymi siedliskowymi typami lasu są: LMśw – pow. 4884,01 ha (34,15%), BMśw – pow. 3502,87 ha (24,50%), Bśw – pow. 3497,87 ha (24,46%), o łącznej powierzchni leśnej 11884,75 ha tj. 83,11 %.

Układ powierzchniowy i procentowy siedlisk borowych i lasowych (wraz z olsami) w obrębach leśnych i N-ctwie przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 12. Zestawienie powierzchni siedlisk borowych i lasowych

Obręb	Siedliska borowe		Siedliska lasowe		R-m		ilość STL
	pow.	%	pow.	%	pow	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
Bialobrzegi	1317,31	40,24	1956,52	59,76	3273,83	100,00	11
Dobieszyn	3934,07	61,98	2413,00	38,02	6347,07	100,00	15
Studzianki	2151,13	45,97	2527,86	54,03	4678,99	100,00	10
N-ctwo	7402,51	51,77	6897,38	48,23	14299,89	100,00	15

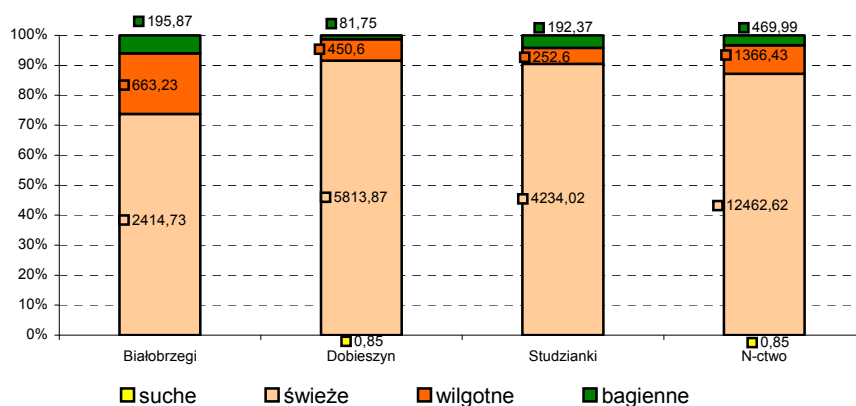

Przyjmując za kryterium warunki wilgotnościowe, siedliska zajmują:

Tabela 13 Zestawienie powierzchni siedlisk wg uwilgotnienia.

STL	Obr. Białobrzegi		Obr. Dobieszyn		Obr. Studzianki		N-ctwo	
	pow	%	pow	%	pow	%	pow	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
suche	-	-	0,85	0,01	-	-	0,85	0,01
świeże	2414,73	73,76	5813,87	91,60	4234,02	90,49	12462,62	87,15
wilgotne	663,23	20,26	450,60	7,10	252,60	5,40	1366,43	9,55
bagienne	195,87	5,98	81,75	1,29	192,37	4,11	469,99	3,29
R-m	3273,83	100,00	6347,07	100,00	4678,99	100,00	14299,89	100,00

Ryc.8. Udział powierzchni siedliskowych typów lasu wg uwilgotnienia

Wilgotność siedlisk

Poniżej przedstawiono, dla obrębów i nadleśnictwa, tabele z powierzchnią drzewostanów wg gatunków panujących w poszczególnych typach siedliskowych lasu oraz diagramy, które obrazują udział tych powierzchni w układzie procentowym.

Tabela 14. Udział powierzchniowy gatunków panujących według siedliskowych typów lasu w obrębie Białobrzegi (pow. leśna).

gat \ STL	BŚW	BMŚW	BMW	LMŚW	LMW	LMB	LŚW	LW	OL	OIJ	LŁ	R-m
SO	498,27	670,22	108,79	837,48	127,94		51,48	3,71		2,03		2299,92
SO.B	0,44											0,44
ŚW				2,48	0,77		0,52			2,69		6,46
DB		8,28		139,55	36,27		136,40	18,35				338,85
JS					2,63			2,25		1,31		6,19
GB					3,61							3,61
BRZ	12,34	7,54	8,05	24,27	127,27		13,87	9,82	3,80			206,96
OL			0,30	1,37	146,02	1,82	3,86	53,18	156,19	28,03	10,65	401,42
OL.S			0,04									0,04
AK	1,42											1,42
OS		1,62		0,52	0,57		2,80	3,01				8,52
R-m	512,47	687,66	117,18	1005,67	445,08	1,82	208,93	90,32	159,99	34,06	10,65	3273,83

Ryc. 9. Udział powierzchniowy gatunków panujących w siedliskowych typach lasu w obrębie Białobrzegi

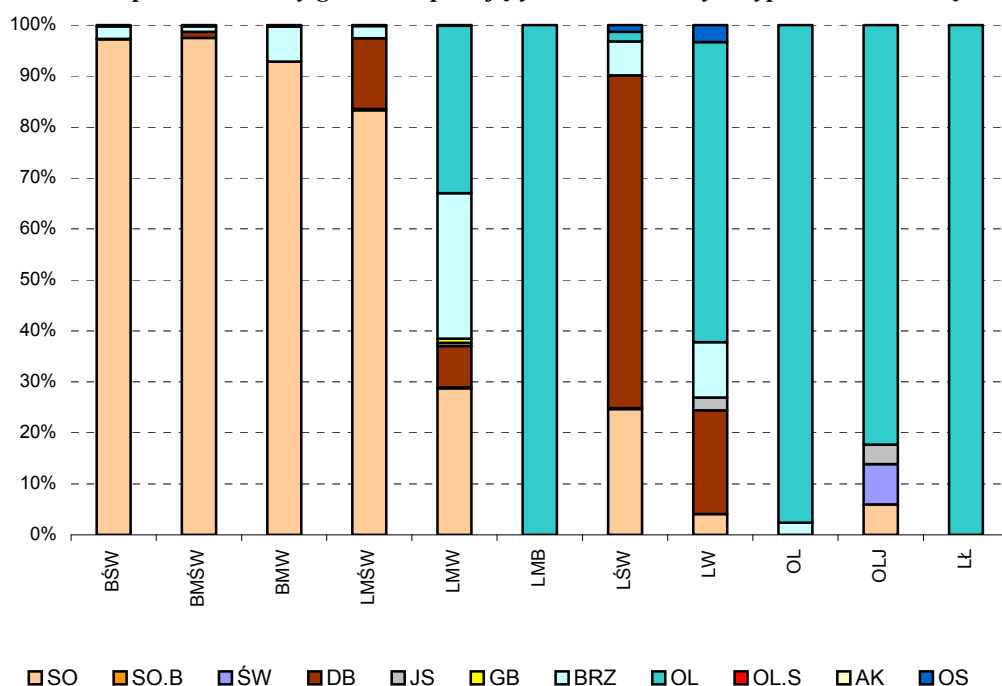

Tabela 15. Udział powierzchniowy gatunków panujących według siedliskowych typów lasu w obrębie Dobieszyn (pow. leśna).

gat \ STL	BS	BŚW	BW	BB	BMŚW	BMW	BMB	LMŚW	LMW	LMB	LŚW	LW	OL	OLJ	Lł	R-m
SO	0,85	2416,42	1,35	1,81	1156,28	160,73	5,98	1803,72	50,13	0,88	69,17					5667,32
SO.B		0,75														0,75
MD					1,65			4,05	0,54							6,24
ŚW						0,85		7,70								8,55
DB								126,81	18,46		8,60					153,87
DB.C					3,21			4,34								7,55
KL											0,19					0,19
JW.								1,23								1,23
GB								4,31			6,72					11,03
BRZ		47,40		4,36	68,61	41,29	17,49	58,90	37,52	4,72	15,40		0,06			295,75
OL						3,95		3,87	132,40			1,95	41,95	4,50	0,64	189,26
AK					0,08						0,89					0,97
OS		0,16			0,85			2,56	0,79							4,36
R-m	0,85	2464,73	1,35	6,17	1230,68	206,82	23,47	2017,49	239,84	5,60	100,97	1,95	42,01	4,50	0,64	6347,07

Ryc.10. Udział powierzchniowy gatunków panujących w siedliskowych typach lasu w obrębie Dobieszyn

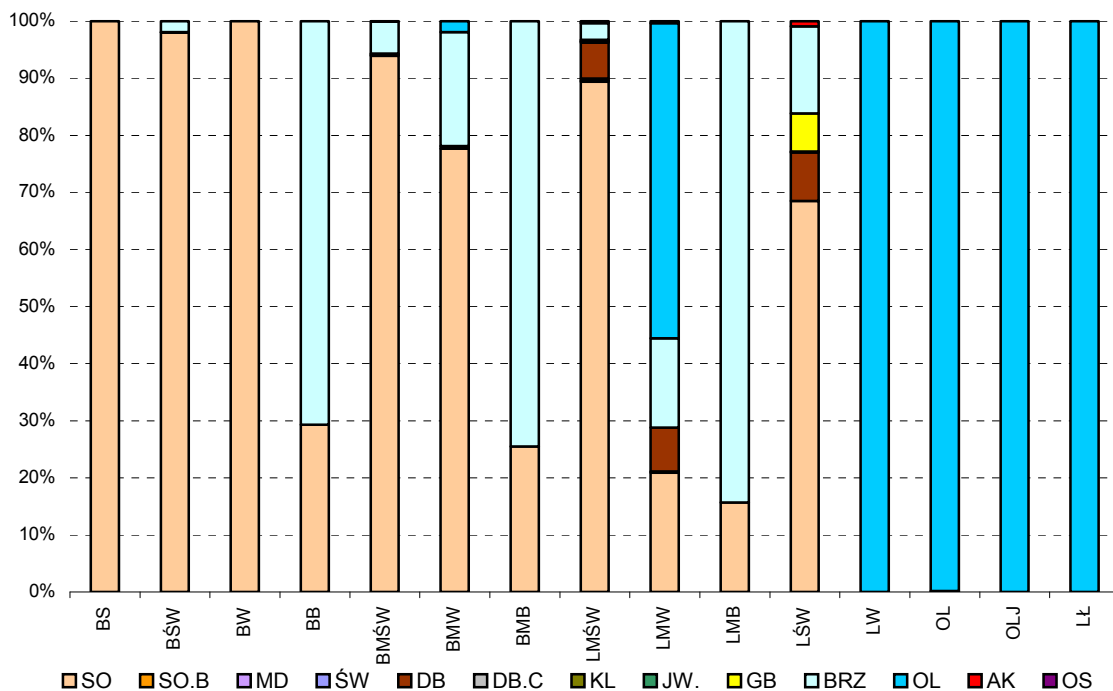

Tabela 16. Udział powierzchniowy gatunków panujących według siedliskowych typów lasu w obrębie Studzianki (pow. leśna).

gat \ STL	BŚW	BMŚW	BMW	LMŚW	LMW	LMB	LŚW	LW	OL	OLJ	R-m
SO	518,04	1528,45	31,22	1030,63	94,45		50,25	0,84			3253,88
SO.B	0,17										0,17
MD		8,85		105,96			28,31				143,12
ŚW		0,85		29,12	14,62		15,83	2,61			63,03
DB		30,85		609,74	9,13		146,56	5,50			801,78
DB.C		0,42					3,36				3,78
KL		0,25					0,63				0,88
GB							9,90				9,90
BRZ	2,30	14,86	8,46	81,06	21,91		2,51	1,11	14,14		146,35
OL			6,25	0,52	35,05	4,75	5,87	21,45	116,47	57,01	247,37
AK	0,06			3,82							3,88
TP							4,75				4,75
OS	0,10										0,10
R-m	520,67	1584,53	45,93	1860,85	175,16	4,75	267,97	31,51	130,61	57,01	4678,99

Ryc. 11. Udział powierzchniowy gatunków panujących w siedliskowych typach lasu w obrębie Studzianki

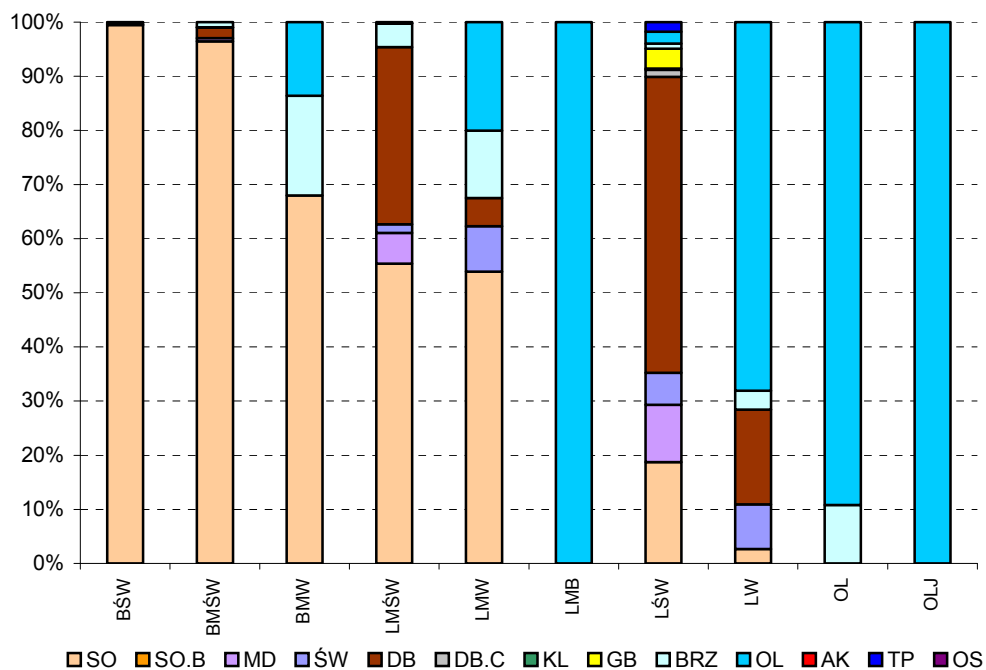
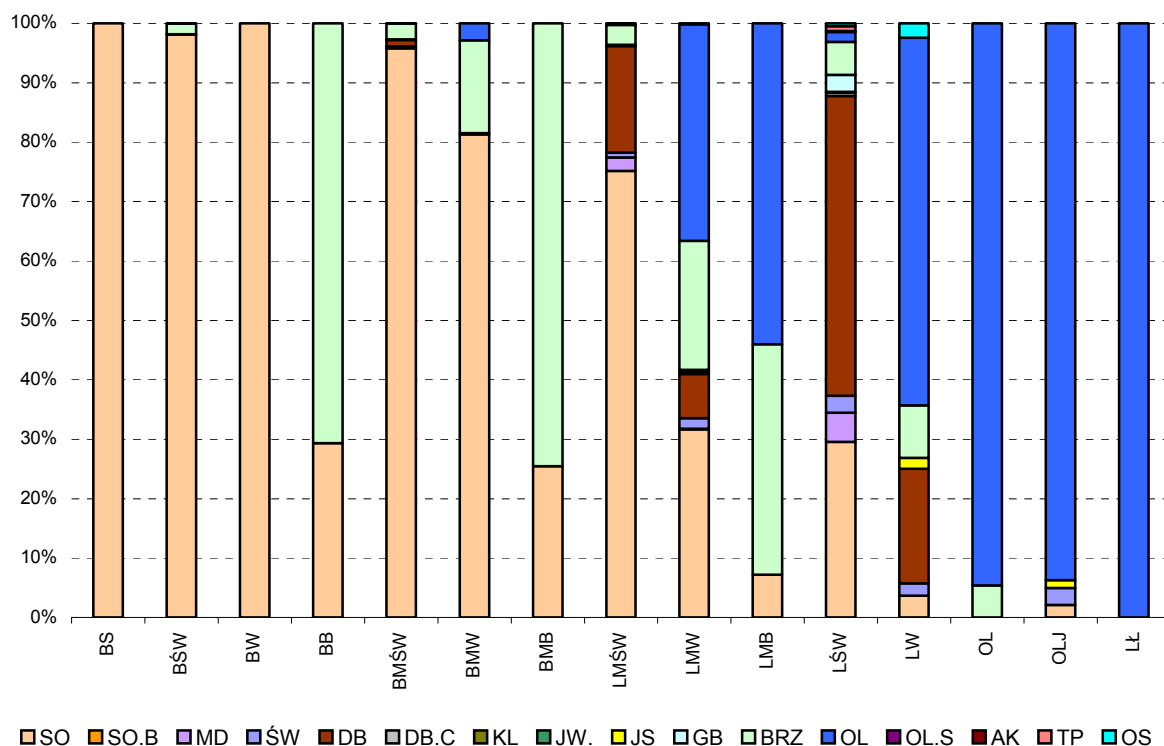

Tabela 17. Udział powierzchniowy gatunków panujących według siedliskowych typów lasu w n-ctwie (pow. leśna).

gat \ STL	BS	BŚW	BW	BB	BMŚW	BMW	BMB	LMŚW	LMW	LMB	LŚW	LW	OL	OLJ	LŁ	R-m
SO	0,85	3432,73	1,35	1,81	3354,95	300,74	5,98	3671,83	272,52	0,88	170,90	4,55		2,03		11221,12
SO.B		1,36														1,36
MD					10,50			110,01	0,54		28,31					149,36
ŚW					0,85	0,85		39,30	15,39		16,35	2,61		2,69		78,04
DB					39,13			876,10	63,86		291,56	23,85				1294,50
DB.C					3,63			4,34			3,36					11,33
KL					0,25						0,82					1,07
JW.								1,23								1,23
JS									2,63			2,25		1,31		6,19
GB								4,31	3,61		16,62					24,54
BRZ		62,04		4,36	91,01	57,80	17,49	164,23	186,70	4,72	31,78	10,93	18,00			649,06
OL						10,50		5,76	313,47	6,57	9,73	76,58	314,61	89,54	11,29	838,05
OL.S						0,04										0,04
AK		1,48			0,08			3,82			0,89					6,27
TP											4,75					4,75
OS		0,26			2,47			3,08	1,36		2,80	3,01				12,98
R-m	0,85	3497,87	1,35	6,17	3502,87	369,93	23,47	4884,01	860,08	12,17	577,87	123,78	332,61	95,57	11,29	14299,89

Ryc.12. Udział powierzchniowy gatunków panujących w siedliskowych typach lasu w n-ctwie

Jak wynika z powyższych danych, na dominujących w nadleśnictwie siedliskach, tj., LMŚw, BMŚw, BŚw, przeważają drzewostany sosnowe. Na BMŚw niewielki udział (3,7%) stanowią dąb i brzoza. Na siedlisku LMŚw dominuje sosna (75 % pow.) z dębem (18 % pow.) i brzozą (3 % pow.). Pozostały udział gatunków liściastych jest znikomy. Na siedlisku LŚw dominację przejmuje dąb, co oznacza właściwy kierunek przebudowy drzewostanów na tym siedlisku. Na siedliskach lasowych wilgotnych dominują drzewostany liściaste (olcha, brzoza) ze zmniejszającym się udziałem sosny. Na siedliskach olesów dominuje olsza z niewielkim udziałem brzozy.

Tabela 18. Zestawienie powierzchni siedliskowych typów lasu wg bonitacji gatunków panujących w n-ctwie

BONITACJA	BS	BŚW	BW	BB	BMŚW	BMW	BMB	LMŚW	LMW	LMB	LŚW	LW	OL	OLJ	LŁ	R-M	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	24	25
IA		209,12	0,72		804,06	84,57		1383,61	151,43		93,02	3,87		2,03		2732,43	19,33
I		1309,20	0,63		2002,17	206,00	5,79	2677,68	233,00		250,91	48,22	70,74	13,59	3,43	6821,36	48,26
II		1684,35		4,36	598,77	62,94	17,29	727,52	274,02		194,88	52,15	127,62	65,47	1,35	3816,32	27,00
III	0,85	273,46			37,71	13,11	0,39	69,76	179,91	5,60	34,20	13,84	90,15	14,07	6,51	737,00	5,21
IV		5,48			1,55	0,04		3,62	5,25	3,04			12,08			28,02	0,20
ha	0,85	3481,61	1,35	4,36	3444,26	366,66	23,47	4862,19	843,61	8,64	573,01	118,08	300,59	95,16	11,29	14135,13	100,00

Ryc.13. Udział klas bonitacji wg gatunków panujących w powierzchni siedliskowych typów lasu w n-ctwie

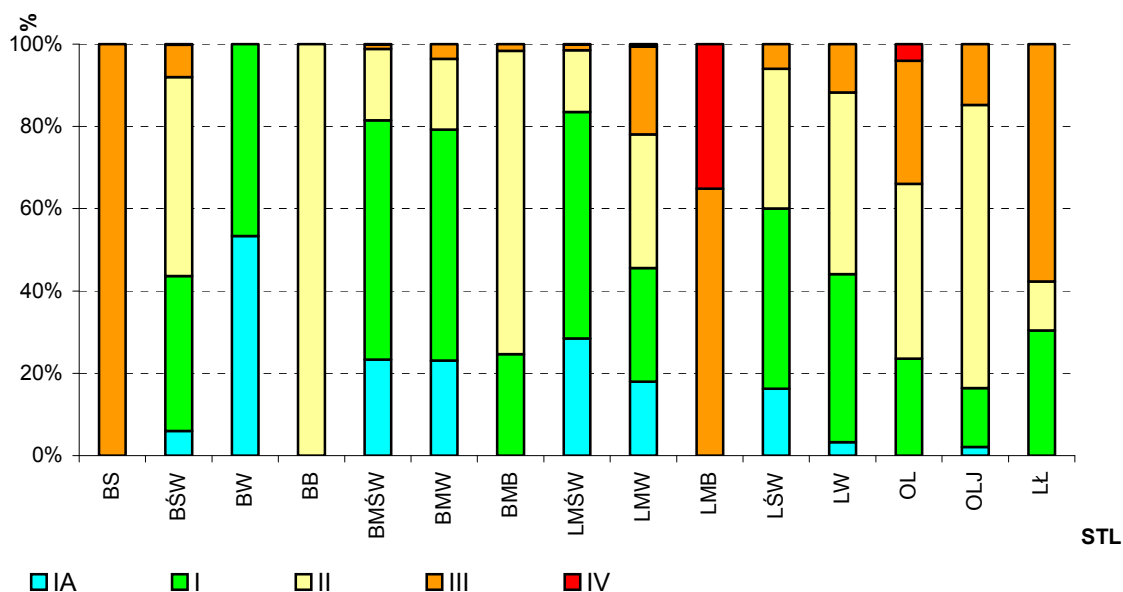

Tabela 18 wraz z obrazującym ją diagramem (ryc. 13) pokazują, że drzewostany N-ctwa Dobieszyn wykazują dobrą dynamikę wzrostu, bowiem 67,59 % ich powierzchni posiada gatunki panujące charakteryzujące się bonitacjami Ia i I, a kolejne 27,00 % bonitacją II.

Udział drzewostanów z najniższą IV klasą bonitacji zaznacza się najwyraźniej na, obejmujących niewielkie powierzchnie, siedliskach borów świerzych, mocno wilgotnych i bagiennych oraz niektórych borów i lasów świeżych.

4.9 Charakterystyka walorów genetycznych i bazy nasiennej

Dla zachowania naturalnej różnorodności biologicznej i genetycznej oraz poprawy odporności przyszłych drzewostanów, stosuje się hodowlę selekcyjną. Uwzględniając aspekty genetyczne, ekonomiczne oraz trwałość przyszłej produkcji, przyjęto w Nadleśnictwie Dobieszyn kierunek selekcji populacyjnej, prowadzonej na bazie własnych drzewostanów nasiennych gospodarczych. Dla zakładanych upraw pochodnych dębowych, materiał sadzeniowy pochodzi z WDN z N-ctwa Kozienice, obrębu Pionki. Najlepsze genetycznie nasiona stanowią podstawę produkcji szkółkarskiej. W N-ctwie opracowano „Program zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 1991-2010”. Nadleśnictwo posiada stałą powierzchnię doświadczalną. Na terenie N-ctwa istnieją uprawy pochodne, założone w ramach bloku upraw pochodnych.

4.9.1. Gospodarcze drzewostany nasienne.

Najistotniejszym elementem bazy nasiennej w tym Nadleśnictwie są gospodarcze drzewostany nasienne. Odznaczają się one dobrą zdrowotnością i dość wysoką jakością techniczną, co świadczy o ich dobrym dostosowaniu do miejscowych warunków środowiskowych.

Łączna powierzchnia drzewostanów nasiennych gospodarczych w N-ctwie Dobieszyn wynosi 179,17 ha. Rozdział tej powierzchni na poszczególne gatunki przedstawia tabela 19.

Tabela 19. Zestawienie gospodarczych d-stanów nasiennych wg gatunków panujących.

Gatunek	Obręb			N-ctwo (pow.ha)
	Białobrzegi (pow.ha)	Dobieszyn (pow.ha)	Studzianki (pow.ha)	
1	2	3	4	5
So	—	85,87	7,38	93,25
OI	37,07	—	—	37,07
Brz	3,31	21,17	—	24,48
Db	18,63	5,74	—	24,37
Razem	59,01	112,78	7,38	179,17

Szczegółowy wykaz drzewostanów nasiennych gospodarczych zamieszczono w załącznikach opisów taksacyjnych i w elaboracie (wzór nr 2).

4.9.2. Powierzchnie badawcze i doświadczalne.

Na terenie lasów nadleśnictwa zlokalizowanych jest siedem stałych powierzchni badawczych i doświadczalnych o powierzchni **5,27 ha**. W obrębie leśnym Białobrzegi w oddz. 39k (pow. MB II rzędu – dendrometryczna), 49d, 70k (pow. badawcze – ocena różnorodności biologicznej). W obrębie Dobieszyn w oddz. 90j (pow. badawcza – ocena różnorodności biologicznej). W obrębie Studzianki w oddz.: 90d, 115m, 118b (pow. badawcze – ocena różnorodności biologicznej).

4.9.3. Uprawy pochodne.

W Nadleśnictwie Dobieszyn wyznaczono jeden blok upraw pochodnych (dębowych), w obr. Białobrzegi, na powierzchni **43,75 ha**, a w ramach bloku założono dotychczas uprawy pochodne na powierzchni **16,97 ha**. Wykaz pododdziałów zaliczonych do w/w bloku przedstawiono poniżej:

Tabela 20. Wykaz upraw pochodnych.

Blok	Oddz. Pod-oddz.	Pochodzenie materiału sadzeniowego	Pow. (ha)			gatunek
			pow. man.	Istniejące uprawy	Do realizacji w 10-leciu	
1	2	3	4	5	6	7
Obręb Białobrzegi						
I	100a	WDN N-ctwo Kozienice Obręb Pionki Oddz. 76 a-f	4,83		2,60	Db
	100b		3,09	3,09		
	100c		2,59	2,59		
	100d		1,77			
	100f		6,04		4,07	
	100g		9,21		3,88	
	100j		0,71			
	100k		0,72			
	101b		3,38	3,38		
	101c		2,96	2,96		
	101d		1,49			
	101f		0,98			
	101g		1,03			
	101h		2,67	2,67		

	101i		2,28	2,28		
Razem blok - I			43,75	16,97	10,55	

4.9.4. Szkołki leśne.

W N-ctwie Dobieszyn, obręb Dobieszyn, znajduje się szkołka leśna. Tworzą ją dwa pododziały kwater na powierzchni otwartej: (109 h – 5,52 ha, 119 b – 3,51 ha) o łącznej powierzchni **9,03 ha**.

4.10. Gospodarcze typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw.

Zasadniczym celem hodowlanym w gospodarstwie leśnym jest uzyskanie takich drzewostanów, które przy określonych warunkach przyrodniczo-leśnych zapewnią trwałość lasów, osiągnięcie zakładanego technicznego celu produkcji oraz spełnianie funkcji pozaprodukcyjnych.

Wymienione cele wyrażone są w postaci gospodarczych typów drzewostanów. Wyznaczają one model docelowy drzewostanu, który powinien być osiągnięty w końcu cyklu produkcyjnego.

Zgodnie z powyższym, w oparciu o „Zasady Hodowli Lasu” oraz ustalenia I KTG i NTG, przyjęto dla poszczególnych siedliskowych typów lasu, jednakowe we wszystkich obrębach leśnych, gospodarcze typy drzewostanów oraz orientacyjne docelowe składy gatunkowe przyszłych upraw.

Określone w ten sposób cele hodowlane, zdecydowały o przyjęciu sposobów zagospodarowania, wiodących rodzajów rębni, odpowiednich nawrotów cięć oraz okresów odnowienia.

Podjęte ustalenia przedstawia tabela 21 i 21a.

Tabela 21. Gospodarcze typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw

Siedliskowy typ lasu	Gospodarczy typ drzewostanu	Gatunki domieszkowe	Orientacyjny skład upraw	Projektowane rębnie
1	2	3	4	5
Bs	So	Brz,	So 80-90, Brz i inne 10-20	-
Bśw	So	Brz,	So 80-90, Brz i inne 10-20	I
Bw	So	Brz, Św	So 80, Brz, Św i inne 20	I
Bb	So	Brz, Św,	So 80, Brz, Św i inne 20	-
BMśw	So	Db, Md, Brz, Św	So 70, Db 20, Md i inne 10	I
	Db So	Md, Bk, Brz, Kl, Lp	So 60, Db 30, Md i inne 10	IIIa
	Bk So	Md, Db, Brz, Kl, Lp	So 60, Bk 30, Md i inne 10	IIIa
BMw	So	Św, Db, Brz, Kl, Lp	So70, Św, Db i inne 30	I
BMb	So	Brz	So 80, Brz i inne 20	-
LMśw	Db So	Bk, Md, Jw	So 50, Db 30, Bk, Md i inne 20	IIIa
	So Db	Bk, Md, Jw	Db 50, So 30, Bk, Md i inne 20	IIIb
	Bk So	Md, Db, Jw, Kl, Lp	So 50, Bk 30, Md i inne 20	IIIa, IIa
LMw	So Db	Js, Jw., Św, Bk, Wz, Lp	Db 50, So 30, Js i inne 20	IIIb
	Db So	Ol, Js, Jw., Wz, Lp	So 50, Db 30, Ol i inne 20	IIIa
	Db Ol	Jw, Wz, Js, Lp	Ol 50, Db30, Jw., Wz, Js i inne 20	IIIa
	Ol Db	Js, Jw., Wz, Bk, Lp	Db 50, Ol 30, Js, Wz, Jw. i inne 20	IIIb
LMb	Ol	Brz, Św, So,	Ol 70, Brz, So i inne 30	-
Lśw	Db	Md, Bk, Jw., Lp, Gb,	Db 80, Md i inne 20	IIIb/I
Lw	Db	Md, Ol, Js, Wz, Jw., Lp	Db 80, Md, Ol, i inne 20	IIIb
	Db Ol	Js, Wz, Bk,	Ol 50, Db30, Wz, Js i inne 20	IIIb/IVd
	Ol Db	Js, Jw., Wz, Bk, Lp	Db 50, Ol 30, Js, Wz, Jw. i inne 20	IIIb
1	2	3	4	5
Lł	Db	Wz, Js, Jw., Lp, Ol	Db 70, Js, Wz i inne 30	IIIb
	Db Ol	Js, Wz, Jw., Lp	Ol 50, Db 30, Js, Wz i inne 20	IIIb/IIId
Ol	Ol	Brz, Św, Js, Wz	Ol 90, Brz i inne 10	I
OlJs	Ol Js	Brz, Db, Wz, Jw., Lp	Js 60, Ol 30, Brz, Db i inne 10	IIa

	Js Ol	Brz, Wz, Św, Db	Ol 50, Js 30, Wz, Św i inne 20	IId/I
--	-------	-----------------	--------------------------------	-------

Dla siedlisk przyrodniczych chronionych (grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne – Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum) przyjęto STL i GTD oraz orientacyjne składy upraw zgodnie z wykazem:

Tabela 21a. Gospodarcze typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw

Siedliskowy typ lasu	Gospodarczy typ drzewostanu	Gatunki domieszkowe	Orientacyjny skład upraw	Projektowane rębnie
1	2	3	4	5
BMśw	So Db	Bk, Md, Jw	Db 50, So 30, Bk, Md i inne 20	IIIb
LMśw	So Gb Db	Md, Bk, Jw., Lp	Db40, Gb30, So20, Md i inne 10	IIIb
LMw	Gb Db	Ol, Js, Jw., Wz, Lp	Db 50, Gb 30, Ol i inne 20	IIIb
Lśw	Gb Db	Bk, Wz, Md, Jw., Lp	Db 50, Gb 30, Bk i inne 20	IIIb/IVd
Lw	Gb Db	Wz, Ol, Js, Jw., Lp	Db 50, Gb 30, Wz i inne 20	IIIb/IVd

Przedstawione powyżej składy gatunkowe upraw mają charakter ramowy i mogą, w zależności od lokalnych warunków siedliskowych, ulegać pewnym modyfikacjom; szczególnie dotyczy to zalesień gruntów porolnych.

Poszczególne GTD były określane indywidualnie dla każdego drzewostanu i powierzchni leśnej niezalesionej, z uwzględnieniem wariantu siedliska, warunków glebowych, wilgotnościowych, istniejącego składu gatunkowego oraz występującego młodego pokolenia lub warunków do jego powstania.

4.11. Drzewostany i obszary cenne pod względem przyrodniczym.

W Nadleśnictwie Dobieszyn występują drzewostany posiadające specjalne znaczenie: dla środowiska przyrodniczego:

- ⇒ drzewostany w rezerwach przyrody,
- ⇒ drzewostany objęte kategorią ochronności „lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimnej przyrody” jako wiodącą wg stanu na 1 stycznia 2010,
- ⇒ lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

4.11.1 Drzewostany w rezerwach przyrody

W N-ctwie Dobieszyn istnieje 4 rezerваты przyrody.

Nazwy i lokalizację przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 22. Wykaz rezerwatów przyrody w N-ctwie Dobieszyn (pow. całkowita).

Lp.	Nazwa rezerwatu	Plan ochrony na lata	oddziały	Powierzchnia / ha/
obr. Białobrzegi				
1	„Majdan”	brak planu	13k, 14h, ~c, 20d, ~f, 21a,f, ~a,~b, 22a,b, 22 ~b, ~c, 27a, ~b.	50,79
Razem				50,79
obr. Dobieszyn				
2	„Starodrzew Dobieszyński”	brak planu	123f, i, j, ~c.	9,18
Razem				9,18
obr. Studzianki				
3	„Olszyny”	brak planu	21b, ~a, ~b, ~c, ~d, ~f.	28,88
4	„Dęby Biesiadne”	brak planu	114a – h, ~a.	17,20
Razem				46,08
Ogółem				106,05

Powierzchnie rezerwatów są zgodne z podanymi w stosownych aktach prawnych, za wyjątkiem rezerwatu „Olszyny”, gdzie zmianie uległa powierzchnia geodezyjna całej działki ewidencyjnej, na której zlokalizowany jest rezerwat.

4.11.2 Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody

Do tej kategorii ochronności, ustalonej jako wiodąca, zaliczono:

Tabela 23. Wykaz lasów stanowiących cenne fragmenty rodzimej przyrody

Oddz.	Pow.	STL	Gosp.	Kod siedl. przyrod. chron.	Rodz. Pow.
1	2	3	4	5	6
Obr. Białobrzegi					
2c	0,79	LMW	S	91F0	DRZEW
2g	1,22	LMW	S	91F0	DRZEW
2h	0,50	LMW	S	91E0b	DRZEW
2j	0,59	LMW	S	91F0	DRZEW
3d	2,10	OL	S	91E0b	DRZEW
4k	1,78	LMW	S	91F0	DRZEW
5d	2,37	LMW	S	91E0b	DRZEW
5g	3,33	LMW	S	9170-a	DRZEW
7g	1,47	OLJ	S	91E0b	DRZEW
7h	2,42	OLJ	S	91E0b	DRZEW
10h	1,70	OL	S	91E0b	DRZEW
13c	0,76	LMW	S	9170-a	DRZEW
15f	1,20	OL	S	91E0b	DRZEW
16c	4,38	OLJ	S	91E0b	DRZEW
16d	1,39	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
17c	0,55	LMW	S	91E0b	DRZEW
17d	2,59	OL	S	91E0b	DRZEW
17f	2,40	OL	S	91E0b	DRZEW
17g	0,61	OL	S	91E0b	DRZEW
17i	1,83	OL	S	91E0b	DRZEW
17j	1,76	OLJ	S	91E0b	DRZEW
18a	0,89	OLJ	S	91E0b	DRZEW
18b	2,02	OL	S	91E0b	DRZEW
18c	5,54	OL	S	91E0b	DRZEW
18f	1,64	OL	S	91E0b	DRZEW
19c	2,13	OL	S	91E0b	DRZEW
19d	2,18	OL	S	91E0b	DRZEW
19l	0,88	OL	S	91E0b	DRZEW
20a	1,66	OL	S	91E0b	DRZEW
20b	6,32	OL	S	91E0b	DRZEW
20l	0,09	OL	S	91E0b	DRZEW
21d	0,42	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
22j	0,42	OLJ	S	91E0b	DRZEW
22m	0,87	LMW	S	9170-a	DRZEW
22o	0,48	LMW	S	9170-a	DRZEW
23b	1,18	OL	S	91E0b	DRZEW
24h	1,61	LMW	S	91E0b	ZRĄB
25f	1,65	LMW	S	9170-a	DRZEW
26b	5,64	OL	S	91E0b	DRZEW
26c	9,16	OL	S	91E0b	DRZEW
27f	2,12	LMW	S	9170-a	DRZEW
28h	1,88	LMW	S	9170-a	DRZEW
29b	2,19	LMW	S	9170-a	DRZEW
30d	1,82	LMB	S		SUKCESJA
31a	3,52	BMŚW	S	9170-a	DRZEW
32c	0,67	OLJ	S	91E0b	DRZEW
32l	1,89	LW	S	9170-a	DRZEW
34l	1,58	LMW	S	91E0b	DRZEW
34r	0,43	LMW	S	91F0	DRZEW

38b	0,88	LW	S	91E0b	DRZEW
38c	1,37	LW	S	9170-a	DRZEW
38l	2,11	LMW	S	9170-a	DRZEW
39h	1,59	LMW	S	9170-a	DRZEW
41h	0,88	LMW	S	91F0	DRZEW
41j	0,60	LMW	S	91E0b	DRZEW
44d	1,33	BŚW	S	91T0	DRZEW
45h	0,37	BŚW	S	91T0	DRZEW
51a	3,13	LW	S	91F0	DRZEW
51g	3,43	LŁ	S	91E0b	DRZEW
52d	0,81	LW	S	91E0b	DRZEW
53o	0,72	LMW	S	91F0	DRZEW
59h	2,31	LW	S	91E0b	DRZEW
60d	2,24	LW	S	91E0b	DRZEW
60f	6,24	OLJ	S	91E0b	DRZEW
60i	4,18	OLJ	S	91E0b	DRZEW
61i	1,49	LŚW	S	9170-a	DRZEW
62d	3,66	LŚW	S	9170-a	DRZEW
63l	0,27	LŚW	S	9170-a	DRZEW
67c	0,86	LŚW	S	9170-a	DRZEW
68a	2,99	LŚW	S	9170-a	DRZEW
68b	2,66	LŚW	S	9170-a	DRZEW
68d	0,74	LŚW	S	9170-a	DRZEW
71j	0,17	LMW	S	91E0b	DRZEW
79d	2,29	OL	S	91E0b	DRZEW
79h	2,34	LMW	S	9170-a	DRZEW
80b	1,63	OL	S	91E0b	DRZEW
83d	1,59	OL	S	91E0b	DRZEW
90a	6,37	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
91b	3,26	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
91d	2,29	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
93b	1,93	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
101k	1,35	LŁ	S	91E0b	DRZEW
102b	0,97	LŁ	S	91E0b	DRZEW
111b	0,57	LW	S	91E0b	DRZEW
111g	2,45	LW	S	91E0b	DRZEW
111j	2,10	LW	S	91F0	DRZEW
115a	4,62	LŚW	S	9170-a	DRZEW
115c	1,33	LŚW	S	9170-a	DRZEW
115d	1,41	LŚW	S	9170-a	DRZEW
115f	0,40	LŚW	S	9170-a	DRZEW
115h	4,31	LŚW	S	9170-a	DRZEW
115i	0,94	LŚW	S	9170-a	DRZEW
115k	3,33	LŚW	S	9170-a	DRZEW
115o	1,52	LŚW	S	9170-a	DRZEW
115r	2,53	LŚW	S	9170-a	DRZEW
119b	3,66	LŚW	S	9170-a	DRZEW
119c	6,62	LŚW	S	9170-a	DRZEW
119d	2,89	LŚW	S	9170-a	DRZEW
119h	0,24	LŚW	S	9170-a	DRZEW
120a	4,65	LŚW	S	9170-a	DRZEW
120b	0,83	LŚW	S	9170-a	DRZEW
120c	1,93	LŚW	S	9170-a	DRZEW
127c	5,84	LW	S	91E0b	DRZEW
127d	1,46	OL	S	91E0b	DRZEW
130b	0,41	OL	S	91E0b	DRZEW
130c	1,55	OL	S	91E0b	DRZEW
130g	0,91	OL	S	91E0b	DRZEW
130h	2,22	OL	S	91E0b	DRZEW
132b	5,98	LŚW	S	9170-a	DRZEW
132h	1,50	LŚW	S	9170-a	DRZEW
133f	1,09	LŚW	S	9170-a	DRZEW

133g	2,09	LŚW	S	9170-a	DRZEW
133h	2,04	LŚW	S	9170-a	DRZEW
133i	1,16	LŚW	S	9170-a	DRZEW
133k	0,96	LŚW	S	9170-a	DRZEW
134a	2,50	LŚW	S	9170-a	DRZEW
134b	2,05	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
134g	5,57	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
138d	2,33	LŚW	S	9170-a	DRZEW
139a	2,82	LŚW	S	9170-a	DRZEW
143k	4,91	OL	S	91E0b	DRZEW
Razem	259,39				
Obr. Dobieszyn					
4b	1,91	BMB	S		DRZEW
4c	4,36	BB	S		DRZEW
4f	0,39	BMB	S		DRZEW
5d	0,86	BMB	S		DRZEW
5f	2,84	BMB	S		DRZEW
5m	3,48	LMB	S		DRZEW
9Ad	12,50	BMB	S		DRZEW
9Af	0,90	BMB	S		DRZEW
14By	0,85	BS	S	91T0	DRZEW
22h	0,86	OL	S	91E0b	DRZEW
23h	4,53	OL	S	91E0b	DRZEW
23m	1,81	BB	S		SUKCESJA
24b	0,47	LMW	S	91E0b	DRZEW
24c	1,35	LMW	S	91E0b	DRZEW
24d	0,69	LMW	S	91E0b	DRZEW
24h	1,22	LMW	S	91E0b	DRZEW
24i	0,60	LMW	S	91E0b	DRZEW
24k	11,02	OL	S	91E0b	DRZEW
24m	0,42	LMW	S	91E0b	DRZEW
24o	0,28	LMW	S	91E0b	DRZEW
25b	0,44	LMW	S	91E0b	DRZEW
25c	0,47	LMW	S	91E0b	DRZEW
25f	0,64	LŁ	S	91E0b	DRZEW
25l	4,03	OL	S	91E0b	DRZEW
25m	0,94	OL	S	91E0b	DRZEW
25r	1,82	OL	S	91E0b	DRZEW
69j	2,50	LMW	S	91E0b	DRZEW
71b	3,89	LMW	S	91E0b	DRZEW
71d	9,49	LMW	S	91E0b	DRZEW
76p	0,31	OL	S	91E0b	DRZEW
77l	4,85	OL	S	91E0b	DRZEW
78i	0,74	OL	S	91E0b	DRZEW
79f	1,43	OL	S	91E0b	DRZEW
82k	1,59	OLJ	S	91E0b	DRZEW
82l	2,91	OLJ	S	91E0b	DRZEW
89j	3,78	LŚW	S	9170-a	DRZEW
90h	2,65	LŚW	S	9170-a	DRZEW
98d	2,58	LŚW	S	9170-a	DRZEW
98f	0,98	LŚW	S	9170-a	DRZEW
98g	7,08	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
99a	2,94	LŚW	S	9170-a	DRZEW
101c	1,73	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
111m	0,48	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
112a	6,89	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
113h	4,19	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
119g	1,18	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
120b	0,87	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
130k	5,74	LŚW	S	9170-a	DRZEW
139d	0,88	LMB	S		DRZEW

139h	1,24	LMB	S		DRZEW
158c	2,65	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
169a	2,12	BMB	S		DRZEW
169f	0,24	BMB	S		DRZEW
170f	1,71	BMB	S		DRZEW
Razem	137,32				
Obr. Studzianki					
3a	7,42	LW	S	91E0b	DRZEW
3d	3,63	OL	S	91E0b	DRZEW
3f	2,51	OLJ	S	91E0b	DRZEW
4a	2,18	OL	S	91E0b	DRZEW
4b	9,63	OLJ	S	91E0b	DRZEW
4c	7,71	OLJ	S	91E0b	DRZEW
4d	1,19	OLJ	S	91E0b	DRZEW
4f	1,78	OLJ	S	91E0b	DRZEW
5b	1,27	LMW	S	9170-a	DRZEW
7a	4,07	OL	S	91E0b	DRZEW
7b	3,40	OL	S	91E0b	DRZEW
7c	10,33	OL	S	91E0b	DRZEW
7Ah	0,54	OL	S	6510	DRZEW
14k	1,18	LMB	S		SZCZ. OCHR.
14p	3,04	LMB	S		DRZEW
14r	0,53	LMB	S		SZCZ. OCHR.
19f	0,94	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
22d	1,26	LMW	S	9170-a	DRZEW
24a	2,52	OL	S	91E0b	DRZEW
24b	2,57	OL	S	91E0b	DRZEW
24c	1,68	OL	S	91E0b	DRZEW
24d	1,41	OL	S	91E0b	DRZEW
24f	2,76	OL	S	91E0b	DRZEW
24g	0,70	OLJ	S	91E0b	DRZEW
24i	1,52	OLJ	S	91E0b	DRZEW
24k	1,12	OL	S	91E0b	DRZEW
24l	1,37	OLJ	S	91E0b	DRZEW
24t	5,39	OL	S	91E0b	DRZEW
24x	5,18	OL	S	91E0b	DRZEW
24z	2,80	OL	S	91E0b	DRZEW
51Ca	1,75	LMW	S	91E0b	DRZEW
51Cb	1,56	LMW	S	91E0b	DRZEW
51Cc	2,54	LMW	S	9170-a	DRZEW
51Cd	1,62	LMW	S	91E0b	DRZEW
51Cf	1,26	LMW	S	9170-a	DRZEW
52b	11,67	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
53a	8,65	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
54a	10,94	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
54l	1,92	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
55b	2,56	LŚW	S	9170-a	DRZEW
55c	5,85	LŚW	S	9170-a	DRZEW
55d	1,31	LŚW	S	9170-a	DRZEW
55h	2,09	LŚW	S	9170-a	DRZEW
55m	0,62	LŚW	S	9170-a	DRZEW
56f	6,32	LŚW	S	9170-a	DRZEW
57a	16,62	LŚW	S	9170-a	DRZEW
70Ac	0,83	BŚW	S	91T0	DRZEW
70Ah	0,46	BŚW	S	91T0	DRZEW
70Aj	0,43	BŚW	S	91T0	DRZEW
71f	0,61	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
72a	2,84	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
73c	3,90	LŚW	S	9170-a	DRZEW
73h	3,93	LŚW	S	9170-a	DRZEW

74a	0,50	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
74g	1,57	LŚW	S	9170-a	DRZEW
78a	2,69	LŚW	S	9170-a	DRZEW
84f	8,53	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
84h	1,33	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
93c	2,14	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
93g	13,84	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
94f	4,31	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
100g	4,84	LŚW	S	9170-a	DRZEW
101a	3,65	LŚW	S	9170-a	DRZEW
101b	0,63	LŚW	S	9170-a	DRZEW
101g	5,25	LŚW	S	9170-a	DRZEW
108d	6,05	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
112b	6,32	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
112g	2,20	LŚW	S	9170-a	DRZEW
113a	8,88	LŚW	S	9170-a	DRZEW
115h	1,32	LW	S	91E0b	DRZEW
119b	1,62	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
119g	2,94	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
120d	6,46	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
121c	1,39	LŚW	S	9170-a	DRZEW
124a	1,77	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
129b	4,88	LŚW	S	9170-a	DRZEW
141c	5,27	LMŚW	S	9170-a	DRZEW
Razem	280,29				
Ogółm	677,00				

Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody występują również w strefie ostoi zwierząt podlegających ochronie gatunkowej (jako kategoria nie wiodąca) na pow. **30,27 ha** (obr. Białobrzegi).

W lasach stanowiących cenne fragmenty rodzimej przyrody nie zaprojektowano użytkowania rębego; pozostałe czynności z użytkowania przedrębego i hodowlanego zaprojektowano w zależności od potrzeb.

4.11.3. Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej

Tą kategorią ochronności (kategoria wiodąca) objęto lasy w strefie rozrodu i przebywania bociana czarnego znajdujące się w obrębie leśnym – **Białobrzegi** na powierzchni leśnej – **125,64 ha**. w oddz.: **20c, f-h, 21c, 33c-g,j-m, 34m,s-z, 39b-d, 40a-d, 113a,b,g, 114a,b, 116b-l, 117a-c,f, 123b-j**.

4.11.4. Pozostałe formy ochrony przyrody

Zagadnienia związane z ochroną:

- obszarów NATURA 2000,
- Obszaru Chronionego Krajobrazu „**Doliny Pilicy i Drzewiczki**” zostały omówione w dziale V pkt. 3 niniejszego elaboratu.

4.12 Funkcje lasu i kategorie ochronności.

Przyjęty w obecnym opracowaniu podział lasów Nadleśnictwa Dobieszyn na grupy, ze względu na pełnione przez nie funkcje i kategorie ochronności w ramach lasów ochronnych, przedstawia tabela 24.

Tabela 24. Wykaz grup lasu i kategorii ochronności

Lp.	Grupy lasu	Pow. leśna		
		Obr. Białobrzegi	Obr. Dobieszyn	Obr. Sudzianki
				N-ctwo

		[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Rezerваты	49,80	1,52	8,46	0,13	44,71	0,96	102,97	0,72
2.	Lasy glebochronne	156,88	4,79	482,08	7,60	165,44	3,53	804,40	5,62
3.	Lasy wodochronne	747,20	22,82	553,34	8,72	441,16	9,43	1741,70	12,18
4.	Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody	104,85	3,20	43,74	0,69	179,55	3,84	328,14	2,29
5.	Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, glebochronne	—	—	0,85	0,01	—	—	0,85	0,01
6.	Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne	154,54	4,72	92,73	1,46	100,74	2,15	348,01	2,43
7.	Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	46,83	1,43	—	—	—	—	46,83	0,33
8.	Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, wodochronne	48,54	1,48	—	—	—	—	48,54	0,34
9.	Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, cenne fragmenty rodzimej przyrody	16,82	0,52	—	—	—	—	16,82	0,12
10.	Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne	13,45	0,41	—	—	—	—	13,45	0,09
11.	Lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych	0,93	0,03	1,00	0,01	2,16	0,05	4,09	0,03
12.	Lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, wodochronne	1,18	0,04	—	—	—	—	1,18	0,01
13.	Lasy ochronne (razem 2 – 6)	1291,22	39,44	1173,74	18,49	889,05	19,00	3354,01	23,45
14.	Lasy gospodarcze	1932,81	59,04	5164,87	81,38	3745,23	80,04	10842,91	75,83
15.	Razem	3273,83	100,00	6347,07	100,00	4678,99	100,00	14299,89	100,00

4.12.1. Rezerваты przyrody

Drzewostany rezerwatowe opisano w rozdz. 4.11.1.

4.12.2. Lasy ochronne.

Zgodnie z postanowieniem I KTG sporządzono nowy wniosek o uznanie lasów za ochronne. Podstawę do ich wyodrębnienia stanowi Decyzja MŚ.

Obecny podział lasów ochronnych na wiodące kategorie ochronności uwzględnia zaistniałe do 31.12.2009 r. zmiany polegające na:

- zmianę lokalizacji strefy ochrony zwierząt (bocian czarny),
- zaliczeniu do kategorii ochronności o nazwie – lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody - zbiorowisk leśnych o największych wartościach przyrodniczych,
- korekcie granic pododdziałów,
- aktualizacji powierzchni pododdziałów,

Według aktualnych danych, podział lasów na grupy i kategorie ochronności przedstawia się następująco:

1. Lasy ochronne w obrębie leśnym **Białobrzegi** o łącznej powierzchni **1291,22 ha**, w tym:

- Lasy glebochronne o powierzchni **156,88 ha**, w pododdziałach: 38 i; 43 a-c, k,l; 94 a,b; 95 a-i; 95A a,d-hx,jx-mx; 95B a-cx; 95C a-fx,hx,ix,kx,lx,sx,tx; 121 a-d;122 b-g; 139 c,g-i; 140 b,f,g,i-k; 141 i,k,m,n;
- Lasy wodochronne o powierzchni **747,20 ha**, w pododdziałach: 1 b-l; 2 a,b,d,f; 3 c,j-m;

- 4 h-j,l,n; 5 c,f,h; 7 c-f; 8 l; 9 d,f; 10 b-d; 11 a-f; 12 a-c,g-k; 13 a,b,d-j,l-n; 14 a-f; 16 f,g; 17 h; 18 g,h; 19 b,g,f,i; 20 m; 22 h,k,l,n,p; 23 a,c,f-k; 24 a-c,f,g,i; 25 c,d; 27 b-d,g,h; 28 a-g,i-k; 29 a,c,d-n; 30 a-c,f-j; 31 d; 32 a,b,f,g,h,k,m,n; 33 a,b; 34 a-g,i-k,o; 35 a,b,f,g,i; 36 a-c,f,h,i; 38 a,f,j,k,m; 39 a,f,g; 40 h,j-m; 41 a,c,i,l,m; 43 d; 46 a,b,d,f; 49 a,b,f,g; 50 a-c; 51 b,c,h; 52 a,c,f,g; 53 a,g,p,r,y; 54 a,b,d,f; 55 g,j,k; 56 a-c,f; 59 a-d,g,i; 60 a,b,g,h,j; 61 a-h; 62 b,c; 66 a,d,h,i; 67 a,b,d; 75 g-j; 76 a,b,d-h; 79 f; 80 c; 82 c; 83 a-c,f,j,k; 88 a; 91 a,c; 94 c; 95A ix; 95C mx,ox,rx; 100 i,k; 101 f; 102 a,c; 106 a; 111 a,c,d,h,i,k,m,n; 112 a; 115 j,l-n,p; 116 a,m; 117 d; 119 g,i; 126 d,f; 127 b; 128 c-g,j; 130 i; 132 a,c-g; 133 b; 134 c,f,n; 140 c,d,h; 141 g,j,l; 143 a-d,g,i,j,l-n;
- c) Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody o powierzchni **104,85 ha**, w pododdziałach: 16 d; 21 d; 31 a; 44 d; 45 h; 61 i; 62 d; 63 l; 67 c; 68 a,b,d; 90 a; 91 b,d; 93 b; 115 a,c-f,h,i,k,o,r; 119 b-d,h; 120 a-c; 132 b,h; 133 f-i,k; 134 a,b,g; 138 d; 139 a;
- d) Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne – o powierzchni **154,54 ha**, w pododdziałach: 2 c,g,h,j; 3 d; 4 k; 5 d,g; 7 g,h; 10 h; 13 c; 15 f; 16 c; 17 c-g,i,j; 18 a-c,f; 19 c,d,l; 20 a,b,l; 22 j,m,o; 23 b; 24 h; 25 f; 26 b,c; 27 f; 28 h; 29 b; 30 d; 32 c,l; 34 l,r; 38 b,c,l; 39 h; 41 h,j; 51 a,g; 52 d; 53 o; 59 h; 60 d,f,i; 71 j; 79 d,h; 80 b; 83 d; 101 k; 102 b; 111 b,g,j; 127 c,d; 130 b,c,g,h; 143 k.
- f) Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej – o powierzchni **46,83 ha**, w pododdziałach: 39 b; 113 a,b,g; 114 a,b; 116 b,j,l; 117 a,f; 123 b-j;
- g) Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, wodochronne – o powierzchni **48,54 ha**, w pododdziałach: 20 c,g; 33 c-g,j-m; 34 m,s,t,x,y; 39 c,d; 40 a,b; 117 b;
- h) Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, cenne fragmenty rodzimej przyrody – o powierzchni **16,82 ha**, w pododdziałach: 116 c-i,k; 117 c;
- i) Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne – o powierzchni **13,45 ha**, w pododdziałach: 20 f,h; 21 c; 34 w,z; 40 c,d;
- j) Lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych – o powierzchni **0,93 ha**, w pododdziałach: 39 k; 70 k;
- k) Lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, wodochronne – o powierzchni **1,18 ha**, w pododdziale: 49 d.

2. Lasy ochronne w obrębie leśnym **Dobieszyn** o łącznej powierzchni **1173,74 ha**, w tym:

- a) Lasy glebochronne - o powierzchni **482,08 ha**, w pododdziałach: 1 j,k; 2 a-c,g,n-r; 3 a-f; 5 g,n; 14 a,b,d; 14B c,f-h,k-m,p,r,x,z,bx-dx,ix-nx; 15 a; 16 a; 17a; 19 c; 21B a-g,i-r,fx-hx,jx-mx; 21C a-c,j-t,x-ax,fx-lx; 21D a-m,o-bx,dx-nx; 28 g-i; 35 c-f; 46 b,d; 47 a-f; 48 k,l,m; 53 g,h; 70 i-bx; 92 x-z; 105A a-n; 204 a,b,f; 205 a,c; 206 c; 207 a-d; 214 a-f,h; 215 a-d,g,h; 216 a,b; 217 c,d; 218 g; 220 a,c-i; 221 b,c,f,h,n; 224 a,d-h; 227 a.
- b) Lasy wodochronne - o powierzchni **553,34 ha**, w pododdziałach: 1 f,i,l,m; 2 f,h-j,l; 4 a; 5 a,o; 6 a,d; 9 a,b,d,f; 9A g; 10 a; 11 a,b; 12 c,g,i; 14 c,f-h; 17 c,d; 22 b-f,i-k; 23 c,f,i-l; 24 g,l,r; 25 g-k,n,o,s; 26 a-m; 27 a-h; 32 a,b,i; 40 f; 42 c,h; 46 f; 54 f; 58 a,b,h,k; 62 a-c,g,h,k; 70 d; 71 c,f,g,i,j; 76 r; 78 a,f; 80 a-d,i,k; 82 a,d-h,n; 83 j,k; 91 n; 92 d-g,n; 95 b,d-g; 100 g-i, l-o; 101 d,g-i; 108 c; 109 c; 110 d,f; 111 l; 120 d,f; 126 c,d,n; 132 c,g,i,j; 136 j-l,o,r; 139 a,b,f; 140 d,g-i; 144 b,c,f,h; 145 h,i,k-m; 149 i,j; 150 c; 151 b; 152 a; 157 l; 159 a,b,o; 169 c; 170 a,b,g; 171 b,d-i; 172 a-f; 173 a,b,d; 181 h,i,k; 182 j,k; 193 a-c,f; 202 b,c,f,l,o; 203 a,c; 204 c,d; 209 c; 210 a,b; 211 a; 212 a,b,h,i; 214 g; 215 f,i; 218 d; 219 a,c; 220 b; 230 s,x,y,z,ax,bx; 231 s; 232 j,k,l;

- c) Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody – o powierzchni **43,74 ha**,
w pododdziałach: 89 j; 90 h; 98 d-g; 99 a; 101 c; 111 m; 112 a; 113 h; 119 g; 120 b; 130 k; 158 c;
- d) Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, glebochronne – o powierzchni **0,85 ha**,
w pododdziale: 14B y;
- f) Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne - o powierzchni **92,73 ha**,
w pododdziałach: 4 b,c,f; 5 d,f,m; 9A d,f; 22 h; 23 h,m; 24 b-d,h,i,k,m,o; 25 b,c,f,l,m,r; 69 j;
71 b,d; 76 p; 77 l; 78 i; 79 f; 82 k,l; 139 d,h; 169 a,f; 170 f;
- g) Lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych – o powierzchni **1,00 ha**,
w pododdziale: 90 j.

3. Lasy ochronne w obrębie leśnym **Studzianki** o łącznej powierzchni **889,05 ha**, w tym:

- a) Lasy glebochronne - o powierzchni **165,44 ha**, w pododdziałach: 1 a-g,i,j,l,m; 9 b,c; 10 f;
11 c; 17 k-o; 18 g,h; 25 a,c,d; 26 a-d; 27 a-d; 45 a; 177 a,b,d-g,i,m,r;
- b) Lasy wodochronne – o powierzchni **441,16 ha**, w pododdziałach: 2 b-d,g,i-k; 3 b,c,g-i;
5 a,c-f,h,j-l,n,r,s; 6 a,b,d-h; 7 d; 7A b,k; 13 h; 14 a-j,m,o,s,t,x; 19 c,d,g-j,l-n,r-t; 20 d-g,i,j;
21A b,d-j; 22 b,c,f,h,i,k-m,o,p,s-x; 23 a-f,i,k; 24 m,n,p,s, ax, bx; 29 d,h,i; 32 d-g,i; 38A b;
41 f,g; 42 a,d,f; 43 a; 51 d; 51C g,i-k; 52 a,c-f; 71 a; 73 d; 74 d,f; 85 b,d; 86 c,f-h,j; 105 a,b;
106 g; 109 d; 110 c,f,h,i; 112 h; 113 b,c; 115 i,j,l; 125 g,h,n; 126 d,f; 132 g-i; 133 f,g; 134 c-f;
140 b; 143 b,f; 145 b; 168 f,h-k; 169 c,d,g; 172 a,b; 175 a,c,d,g,h; 176 g; 177A b-h;
- c) Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody – o powierzchni **179,55 ha**,
w pododdziałach: 19 f; 52 b; 53 a; 54 a,l; 55 b-d,h,m; 56 f; 57 a; 70A c,h,j; 71 f; 72 a; 73
c,h; 74 a,g; 78 a; 84 f,h; 93 c,g; 94 f; 100 g; 101 a,b,g; 108 d; 112 b,g; 113 a; 119 b,g;
120 d; 121 c; 124 a; 129 b; 141 c;
- d) Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, wodochronne - o powierzchni
100,74 ha, w pododdziałach: 3 a,d,f; 4 a-f; 5 b; 7 a-c; 7A h; 14 k,p,r; 22 d; 24 a-g,i,k,l,t,x,z;
51C a-f; 115 h;
- f) Lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych – o powierzchni **2,16 ha**,
w pododdziałach: 90 d; 115 m; 118 b.

5. Charakterystyka stanu lasu i zasobów drzewnych.

Pełny obraz parametrów wyrażonych w liczbach bezwzględnych i procentowych, charakteryzujących zasoby drzewne, potencjał produkcyjny i stan lasu, zawierają tabele II, III, IV, Va, Vb, VI i VIIa, które zamieszczono w części tabelarycznej niniejszego elaboratu oraz w opisach taksacyjnych. Zgodnie z § 74 obowiązującej IUL, tabelę III sporządzono dla poszczególnych obrębów leśnych oraz nadleśnictwa łącznie, a pozostałe tylko dla obrębów leśnych.

5.1. Sposób inwentaryzacji zasobów drzewnych.

Inwentaryzacja zasobów drzewnych w ramach obrębów leśnych, od II klasy wieku wzwyż, przeprowadzona została według statystycznej metody reprezentacyjnej. W I klasie wieku inwentaryzację miąższości oparto o taksację wzrokową.

Całość prac, zgodnie z obowiązującą IUL, wykonano w trzech etapach:

Etap pierwszy - szacunek zasobności drzewostanów (podczas sporządzania opisu taksacyjnego), z wykorzystaniem powierzchni próbnych relaskopowych, określenie bonitacji i zadrzewienia na podstawie „Tablic zasobności i przyrostu drzewostanów”, opracowanych przez Boleśława Szymkiewicza (Wydanie V, PWRiL Warszawa 1986).

Etap drugi - inwentaryzacja zasobów miąższości obrębu leśnego statystyczną metodą reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych oraz losowego rozdziału prób pomiarowych. W tym celu wylosowano i założono 2198 szt. powierzchni próbnych (732 szt. – obr. Białobrzegi, 687 szt. – obr. Dobieszyn, 779 szt. – obr. Studzianki). Ostatecznie do obliczeń

użyto 2155 powierzchni ((707 szt. – obr. Białobrzegi, 680 szt. – obr. Dobieszyn, 768 szt. – obr. Studzianki).

Etap trzeci - wyrównanie miąższości oszacowanej w drzewostanach do miąższości ustalonej dla klas i podklas wieku, w wyniku pomiaru miąższości statystyczną metodą reprezentacyjną w warstwach gatunkowo-wiekowych, z wykorzystaniem równań regresji.

Wykaz parametrów warstw stratyfikacyjnych, jak również warstw o powierzchni mniejszej od 30 ha włączonych do warstw podobnych gatunków panujących, przedstawiono w tabelach 25 i 26.

Tabela 25. Warstwy stratyfikacyjne.

Nr warstwy	Klasa wieku	Gatunek panujący	Powierzchnia [ha]	Liczba prób	Miąższość [m³]	Błąd procentowy
1	2	3	4	5	6	7
Obręb Białobrzegi						
1	IIa	SO	186,1800	15	25466	12,6825
2	IIb	SO	198,4200	28	36807	9,1487
3	IIIa	SO	254,0700	42	61896	4,6747
4	IIIa	OL	72,3600	14	14865	11,3098
5	IIIb	SO	188,5000	40	51766	6,3603
6	IIIb	BRZ	87,8000	18	23290	11,0538
7	IVa	SO	389,0900	92	121236	2,8605
8	IVa	OL	57,8800	15	22355	12,3459
9	IVa	DB	38,2100	12	11289	8,7507
10	IVa	BRZ	69,2800	17	16103	8,5594
11	IVb	SO	399,4400	112	136481	2,8591
12	IVb	OL	32,6400	10	6505	28,6517
13	IVb	DB	53,2300	18	13010	10,2043
14	KOKDO	SO	47,9200	26	13142	11,9821
15	KOKDO	OL	65,5500	27	18627	10,5336
16	Va	SO	459,8900	142	171606	2,3889
17	Va	OL	98,1000	32	36088	6,6295
18	Va	DB	37,6600	13	16915	7,0985
19	Vb	SO	44,5100	17	17356	10,1083
20	VI	SO	41,9700	17	13591	4,0544
Obręb Dobieszyn						
1	IIa	SO	481,1300	25	63650	11,0239
2	IIa	BRZ	69,2200	5	7445	39,8237
3	IIb	SO	575,5400	43	116442	7,1068
4	IIb	OL	35,2400	5	6342	20,5893
5	IIb	BRZ	69,6500	3	9170	29,6525
6	IIIa	SO	533,0500	51	123623	4,6991
7	IIIa	OL	31,1700	2	9813	10,9044
8	IIIa	BRZ	52,9400	6	10300	20,1120
9	IIIb	SO	1612,8800	178	418472	2,3277
10	IIIb	OL	36,8900	6	12043	20,4633
11	IIIb	BRZ	82,5000	11	18586	12,4168
12	IVa	SO	701,1300	91	229186	2,7125
13	IVa	OL	48,7700	8	11862	6,6238
14	IVa	DB	39,9700	7	11376	13,9565
15	IVa	BRZ	55,2300	8	12373	14,2824
16	IVb	SO	464,2200	71	179827	3,1980
17	KOKDO	SO	179,9800	47	59560	7,1772
18	Va	SO	351,5300	61	139676	3,7455
19	VB	SO	149,4200	26	62295	6,6968
20	VI	SO	85,0900	19	31931	6,5480
Obręb Studzianki						
1	IIa	SO	422,8000	29	61678	8,3646
2	IIa	MD	41,6500	5	4484	36,0360
3	IIb	SO	303,0900	32	62096	7,3878
4	IIb	OL	70,9000	8	13541	22,4326
5	IIb	MD	85,9500	12	20063	17,2589
6	IIIa	SO	468,0600	62	119340	4,5318
7	IIIb	SO	758,6400	130	203229	2,6962
8	IIIb	DB	50,9200	7	13730	12,4130
9	IIIb	BRZ	93,7800	15	20630	8,8203
10	IVa	SO	514,0300	103	151395	3,5523
11	IVa	DB	311,1500	58	96634	4,6628

12	IVb	SO	386,6200	87	134757	2,9242
13	IVb	DB	166,6800	37	61187	4,8649
14	KOKDO	SO	76,0500	30	20014	11,1582
15	Va	SO	219,3300	57	80498	3,1738
16	Va	OL	53,4800	15	17847	12,4203
17	Va	DB	72,1000	20	25703	5,9351
18	Vb	SO	33,8800	10	10243	9,4134
19	Vb	DB	57,6200	18	21056	10,5774
20	VI	DB	77,6100	26	33023	3,4849

Tabela 26. Warstwy o powierzchni poniżej 30 ha dołączone do innych warstw

Obr. Białobrzegi				Obr. Dobieszyn				Obr. Studzianki			
Kl. wieku	Gat. pan.	Pow.	Doł. do warstwy nr	Kl. wieku	Gat. pan.	Pow.	Doł. do warstwy nr	Kl. wieku	Gat. pan.	Pow.	Doł. do warstwy nr
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
IIa	OS	3,43	1	IIa	OL	21,86	2	IIa	ŚW	24,52	1
IIa	ŚW	0,52	1	IIa	DB.C	0,95	2	IIa	DB	13,54	1
IIa	DB	20,46	1	IIa	AK	0,97	2	IIa	OS	0,10	1
IIa	BRZ	13,28	1	IIa	JW.	1,23	2	IIa	DB.C	0,22	1
IIa	OL	14,62	1	IIa	MD	0,82	1	IIa	BRZ	16,37	1
IIb	DB	20,99	2	IIa	DB	4,13	2	IIa	OL	14,64	1
IIb	AK	1,42	2	IIa	OS	0,48	2	IIb	KL	0,63	4
IIb	OL	21,00	2	IIa	ŚW	4,42	1	IIb	BRZ	17,01	4
IIb	BRZ	13,02	2	IIb	DB	1,73	5	IIb	ŚW	26,90	3
IIb	OS	3,36	2	IIb	OS	3,61	5	IIb	DB	1,99	4
IIb	SO.B	0,08	2	IIb	DB.C	1,06	5	IIb	DB.C	0,20	4
IIb	ŚW	0,77	2	IIb	SO.B	0,75	3	IIb	TP	4,75	4
IIIa	BRZ	11,52	4	IIb	GB	0,48	5	IIIa	BRZ	14,79	6
IIIa	SO.B	0,36	3	IIb	ŚW	0,77	3	IIIa	DB	7,03	6
IIIa	DB	25,53	4	IIb	MD	2,30	3	IIIa	MD	2,58	6
IIIa	OL.S	0,04	4	IIIa	GB	3,63	8	IIIa	OL	29,76	6
IIIb	DB	7,61	6	IIIa	DB	9,65	8	IIIa	ŚW	2,93	6
IIIb	OL	28,94	6	IIIa	ŚW	3,36	6	IIIa	SO.B	0,17	6
IIIb	OS	1,73	6	IIIb	DB	17,17	11	IIIb	OL	25,47	9
IVa	JS	4,88	10	IIIb	DB.C	0,75	11	IIIb	GB	3,49	8
IVa	ŚW	2,48	7	IIIb	GB	1,18	11	IIIb	MD	1,99	7
IVb	BRZ	16,98	13	IIIb	KL	0,19	11	IIIb	ŚW	0,85	7
KOKDO	BRZ	13,88	15	IVb	DB	11,81	16	IVa	GB	2,56	11
KOKDO	GB	3,61	15	IVb	OL	0,47	16	IVa	DB.C	1,43	11
Va	BRZ	1,90	17	Va	DB	2,65	18	IVa	OL	22,82	11
Vb	DB	4,99	19	Va	OL	4,86	18	IVa	BRZ	16,13	11
Vb	OL	7,12	19	Va	GB	5,74	18	IVb	OL	9,08	13
VI	DB	19,43	20	Vb	DB	1,80	19	KOKDO	BRZ	11,38	14
VI	SO	22,54	20	VI	DB	15,04	20	KOKDO	GB	3,85	14
								KOKDO	DB	7,09	14
								Vb	OL	5,18	19
								VI	SO	11,12	20

5.2. Gatunki budujące drzewostany nadleśnictwa

Poniżej przedstawiono zestawienia oraz diagramy, które dla obrębów leśnych i nadleśnictwa ogółem, obrazują takie zagadnienia jak:

- o powierzchnię i procentowy udział drzewostanów wg gatunków panujących w powierzchni leśnej,
- o miąższość i procentowy udział drzewostanów wg gatunków panujących w zapasie powierzchni leśnej,
- o miąższość i procentowy udział gatunków rzeczywistych w zapasie powierzchni leśnej zalesionej,

- o zmiany udziału powierzchniowego gatunków panujących pomiędzy III i IV rewizją urzędzeniową,

Dokonano również interpretacji danych i zapisano wynikające z tego wnioski.

Tabela 27. Udział powierzchniowy gatunków panujących

Gatunek	Obr. Białobrzegi		Obr. Dobieszyn		Obr. Studzianki		N-ctwo	
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SO	2299,92	70,26	5667,32	89,30	3253,88	69,54	11221,12	78,48
SO.B	0,44	0,01	0,75	0,01	0,17	0,00	1,36	0,01
MD			6,24	0,10	143,12	3,06	149,36	1,04
ŚW	6,46	0,20	8,55	0,13	63,03	1,35	78,04	0,55
DB	338,85	10,35	153,87	2,42	801,78	17,14	1294,50	9,05
DB.C			7,55	0,12	3,78	0,08	11,33	0,08
KL			0,19	0,00	0,88	0,02	1,07	0,01
JW.			1,23	0,02			1,23	0,01
JS	6,19	0,19					6,19	0,04
GB	3,61	0,11	11,03	0,17	9,90	0,21	24,54	0,17
BRZ	206,96	6,32	295,75	4,66	146,35	3,13	649,06	4,54
OL	401,42	12,26	189,26	2,98	247,37	5,29	838,05	5,86
OL.S	0,04	0,00					0,04	0,00
AK	1,42	0,04	0,97	0,02	3,88	0,08	6,27	0,04
TP					4,75	0,10	4,75	0,03
OS	8,52	0,26	4,36	0,07	0,10	0,00	12,98	0,09
Razem	3273,83	100,00	6347,07	100,00	4678,99	100,00	14299,89	100,00

Ryc.14. Udział powierzchniowy gatunków panujących

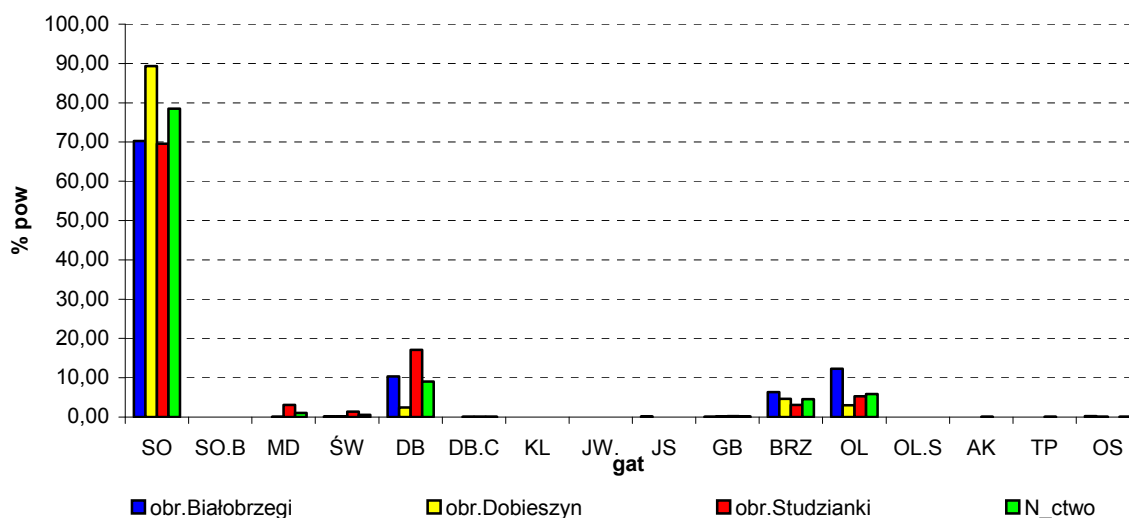
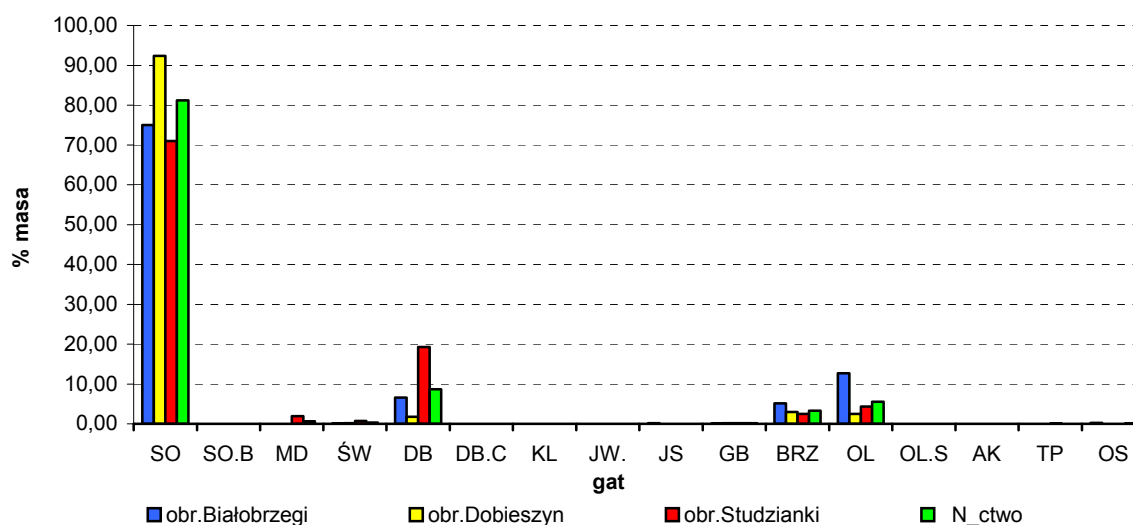

Tabela 28. Udział miąższościowy gatunków panujących

Gatunek	Obr. Białobrzegi		Obr. Dobieszyn		Obr. Studzianki		N-ctwo	
	[m³ brutto]	[%]	[m³ brutto]	[%]	[m³ brutto]	[%]	[m³ brutto]	[%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SO	628133	74,99	1429504	92,35	838229	70,98	2895866	81,20
SO.B	65	0,01	50	0,00	15	0,00	130	0,00
MD			670	0,04	22990	1,95	23660	0,66
ŚW	835	0,10	2010	0,13	8420	0,71	11265	0,32
DB	55111	6,58	27287	1,76	227235	19,24	309633	8,68
DB.C			423	0,03	520	0,04	943	0,03

KL			30	0,00	80	0,01	110	0,00
JW			150	0,01			150	0,00
JS	1313	0,16					1313	0,04
GB	625	0,07	2385	0,15	1775	0,15	4785	0,13
BRZ	43050	5,14	45628	2,95	29515	2,50	118193	3,31
OL	106545	12,72	39158	2,53	51393	4,35	197096	5,53
OL.S	5	0,00					5	0,00
AK	135	0,02	100	0,01	5	0,00	240	0,01
TP					810	0,07	810	0,02
OS	1745	0,21	680	0,04	5	0,00	2430	0,07
Razem	837562	100,00	1548075	100,00	1180992	100,00	3566629	100,00

Ryc.15. Udział miąższościowy gatunków panujących

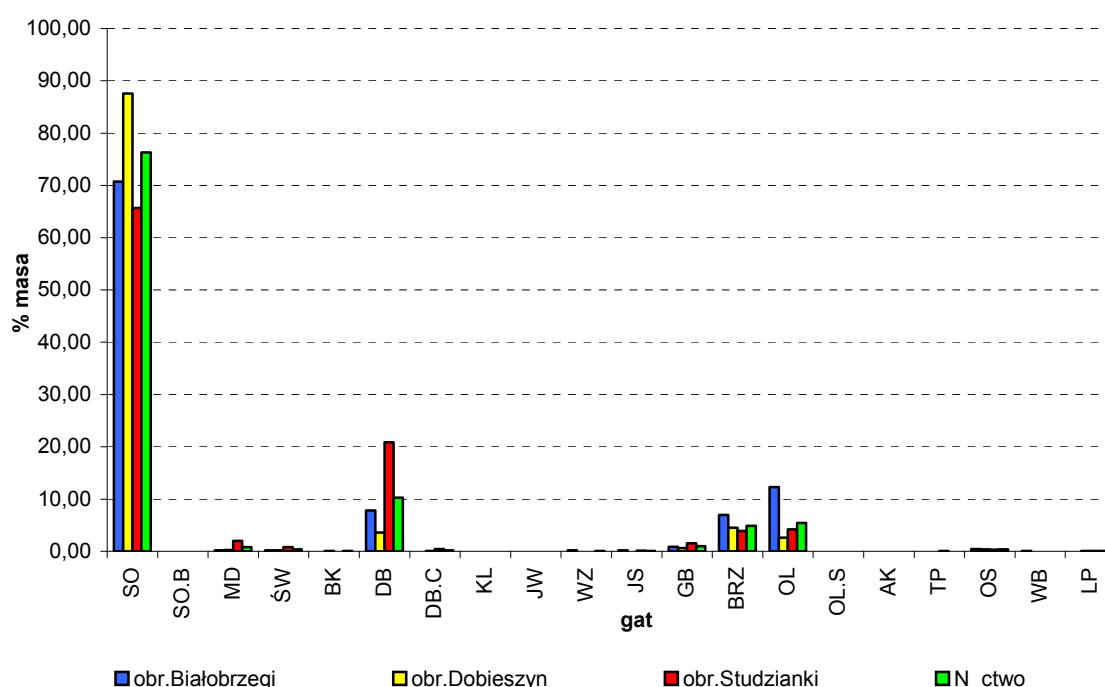
Tabele oraz diagramy wskazują na dominującą rolę drzewostanów sosnowych. W skali nadleśnictwa wg gatunków panujących, w wymiarze powierzchniowym, sosna osiąga udział 78 %, a miąższościowym 81 %. Drugim znaczącym gatunkiem jest dąb, który w wymiarze powierzchniowym i masowym stanowi 9 % udziału. Gatunki takie jak: brzoza, olcha i modrzew stanowią razem w wymiarze powierzchniowym 11 % udziału i masowym 9 %. Pozostałe gatunki: So.b, Św, Db.c, Kl, Jw., Js, Gb, Ol.s, Ak, Tp i Os stanowią 2 % udziału powierzchniowego i 1 % masowego. Udział sosny w drzewostanach powinien w najbliższych 10-leciach zmniejszać się na korzyść: dęba i innych gatunków liściastych w wyniku postępującego procesu przebudowy monokultur sosnowych.

Tabela 29. Udział miąższościowy gatunków rzeczywistych (pow. zalesiona)

Gatunek	Obr. Białobrzegi		Obr. Dobieszyn		Obr. Studziarki		N-ctwo	
	[m³ brutto]	[%]	[m³ brutto]	[%]	[m³ brutto]	[%]	[m³ brutto]	[%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SO	590005	70,72	1351495	87,59	772915	65,65	2714415	76,34
SO.B	120	0,01	55	0,00	80	0,01	255	0,01
MD	1730	0,21	3435	0,22	23840	2,03	29005	0,82
ŚW	1560	0,19	2800	0,18	9015	0,77	13375	0,38
BK	15	0,00	1430	0,09	175	0,01	1620	0,05
DB	65340	7,83	55455	3,59	245415	20,85	366210	10,30

DB.C	225	0,03	1135	0,07	5000	0,42	6360	0,18
KL			145	0,01	145	0,01	290	0,01
JW.	20	0,00	60	0,00	135	0,01	215	0,01
WZ	1675	0,20			260	0,02	1935	0,05
JS	1520	0,18			1255	0,11	2775	0,08
GB	6980	0,84	9665	0,63	18065	1,53	34710	0,98
BRZ	58280	6,99	70260	4,55	45760	3,89	174300	4,90
OL	102470	12,28	40830	2,65	49425	4,20	192725	5,42
OL.S	5	0,00					5	0,00
AK	140	0,02	175	0,01	80	0,01	395	0,01
TP					1055	0,09	1055	0,03
OS	3490	0,42	5775	0,37	3835	0,33	13100	0,37
WB	380	0,05	15	0,00	10	0,00	405	0,01
LP	260	0,03	685	0,04	755	0,06	1700	0,05
R-m	834215	100,00	1543415	100,00	1177220	100,00	3554850	100,00

Ryc.16. Udział miąższościowy gatunków rzeczywistych

W skali Nadleśnictwa rzeczywisty miąższościowy udział gatunków (za wyjątkiem sosny) jest generalnie wyższy od udziału liczonego wg gatunków panujących. Porównanie rzeczywistych udziałów miąższościowych poszczególnych gatunków drzew z udziałem wyliczonym wg gatunków panujących pokazuje wzrost udziału dęba z 9 % do 10 % i brzozy z 3 % do 5 % w skali nadleśnictwa. Jest to spowodowane znacznym udziałem tych gatunków w składzie wielu d- stanów z panującą przeważnie sosną.

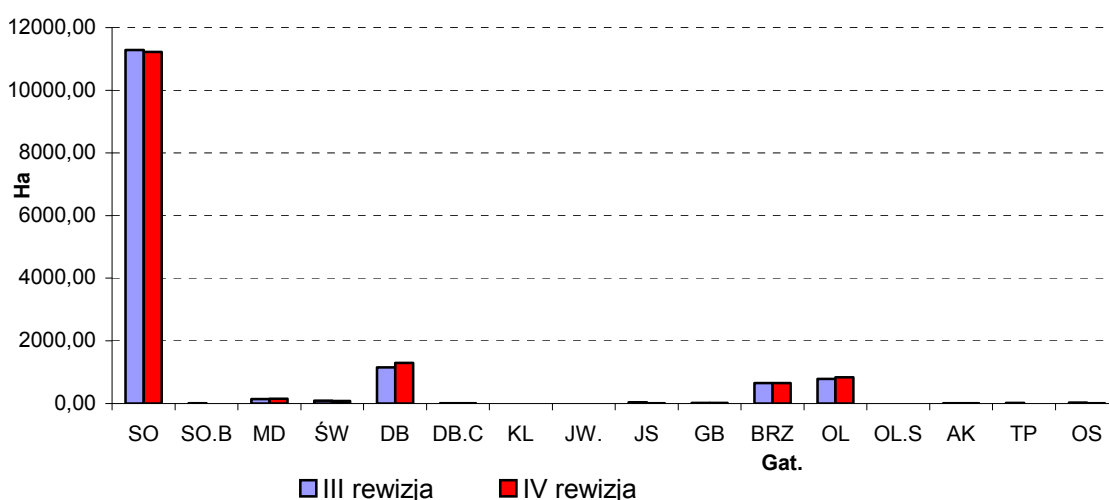
Liczbę 16 gatunków panujących uzupełniają 4 gatunki (Bk, Wz, Wb, Lp), które decydują o bioróżnorodności ekosystemów leśnych, lecz nie mają znaczenia gospodarczego.

Tabela 30. Zmiany udziału powierzchniowego panujących gatunków drzew między III i IV rewizją PUL

Gatunek	Nadleśnictwo					
	III rewizja		IV rewizja		Wzrost/Spadek	
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
1	2	3	4	5	6	7
SO	11283,34	79,18	11221,12	78,48	- 62,22	- 0,55
SO.B	9,96	0,07	1,36	0,01	- 8,60	- 86,35
MD	142,54	1,00	149,36	1,04	6,82	4,78
ŚW	92,08	0,65	78,04	0,55	- 14,04	- 15,25

DB	1154,59	8,10	1294,50	9,05	139,91	12,12
DB.C	6,61	0,05	11,33	0,08	4,72	71,41
KL			1,07	0,01	1,07	100,00
JW.	1,24	0,00	1,23	0,01	- 0,01	- 0,81
JS	39,15	0,27	6,19	0,04	- 32,96	- 84,19
GB	25,15	0,18	24,54	0,17	- 0,61	- 2,43
BRZ	650,74	4,57	649,06	4,54	- 1,68	- 0,26
OL	789,29	5,54	838,05	5,86	48,76	6,18
OL.S	0,07	0,00	0,04	0,00	- 0,03	- 42,86
AK	5,65	0,04	6,27	0,04	0,62	10,97
TP	16,50	0,12	4,75	0,03	- 11,75	- 71,21
OS	33,30	0,23	12,98	0,09	- 20,32	- 61,02
Ogółem	14250,21	100,00	14299,89	100,00	49,68	0,35

Ryc.17. Porównanie powierzchni panujących gatunków drzew między III i IV rewizją PUL

Powyższe tabela i wykres pokazują zmiany w udziałach gatunków panujących w powierzchni leśnej między III i IV rewizją. Zmianę dodatnią powierzchni wykazują głównie takie gatunki jak: modrzew, dąb, dąb czerwony, klon, olcha, akacja. Natomiast zmiana ujemna dotyczy: sosny, sosny banki, świerka, jesionu, grabu, brzozy, topoli i osiki (w przypadku So, Tp i Os zmiana pozytywna). Wzrost lub spadek powierzchni poszczególnych gatunków drzew w stosunku do III rewizji ul., są przede wszystkim konsekwencją:

- zalesień i przeklasyfikowania gruntów nieleśnych,
- prowadzenia przebudowy drzewostanów,
- zmiany gatunku panującego niektórych drzewostanach.

5.3. Struktura wiekowa drzewostanów.

Struktura wiekowa drzewostanów, w oparciu o powierzchnię oraz miąższość klas i podklas wieku, przedstawiona została w postaci zaprezentowanych poniżej syntetycznych zestawień oraz obrazujących te zestawienia diagramów.

Tabela 31. Udział powierzchniowy drzewostanów w klasach i podklasach wieku

Klasa wieku	Obr. Białobrzegi		Obr. Dobieszyn		Obr. Studzianki		N-ctwo	
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]

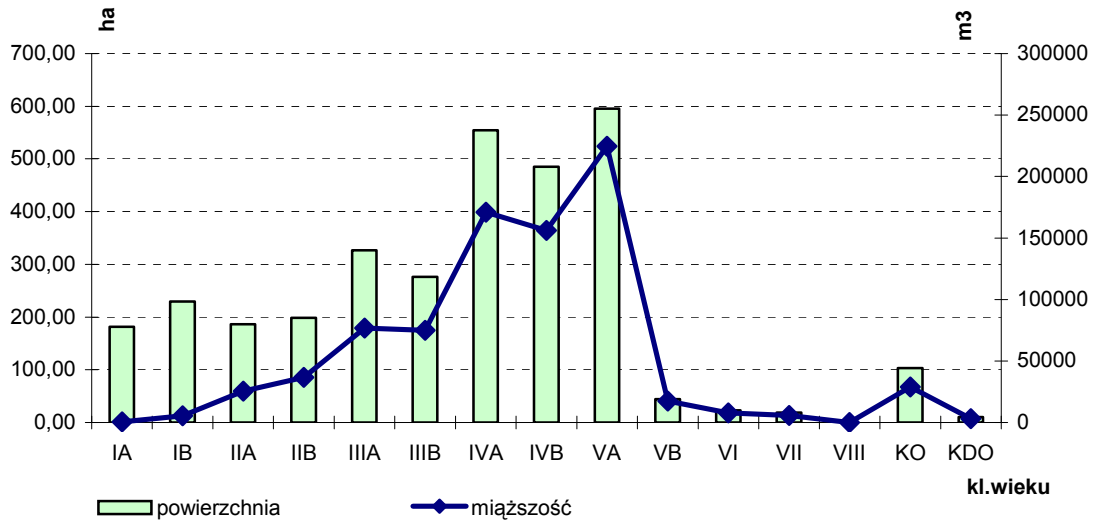
1	2	3	4	5	6	7	8	9
plazowiny	—	—	1,58	0,02	0,50	0,01	2,08	0,01
halizny i zręby	23,08	0,70	40,10	0,63	27,22	0,58	90,40	0,63
w produkcji ubocznej	1,80	0,06	1,65	0,03	3,92	0,08	7,37	0,05
pozostałe niezalesione	15,33	0,47	15,35	0,24	34,23	0,73	64,91	0,45
R-m niezalesione	40,21	1,23	58,68	0,92	65,87	1,40	164,76	1,14
Ia	181,46	5,54	276,44	4,36	162,35	3,47	620,25	4,34
Ib	229,46	7,01	356,40	5,62	186,43	3,98	772,29	5,40
IIa	186,18	5,69	550,35	8,67	464,45	9,93	1200,98	8,40
IIb	198,42	6,06	680,43	10,72	459,94	9,83	1338,79	9,36
IIIa	326,43	9,97	617,16	9,72	468,06	10,00	1411,65	9,87
IIIb	276,30	8,44	1732,27	27,29	903,34	19,31	2911,91	20,36
IVa	554,46	16,94	845,10	13,31	825,18	17,64	2224,74	15,56
IVb	485,31	14,82	464,22	7,31	553,30	11,82	1502,83	10,51
Va	595,65	18,19	351,53	5,54	344,91	7,37	1292,09	9,04
Vb	44,51	1,36	149,42	2,36	91,50	1,96	285,43	2,00
VI	23,34	0,71	75,31	1,19	69,82	1,49	168,47	1,18
VII	18,63	0,57	1,32	0,02	—	—	19,95	0,14
VIII i st.	—	—	8,46	0,13	7,79	0,17	16,25	0,11
KO	103,08	3,15	179,98	2,84	66,80	1,43	349,86	2,45
KDO	10,39	0,32	—	—	9,25	0,20	19,64	0,14
Bud. przer.	—	—	—	—	—	—	—	—
R-m zalesione	3233,62	98,77	6288,39	99,08	4613,12	98,60	14135,13	98,86
Ogółem	3273,83	100,00	6347,07	100,00	4678,99	100,00	14299,89	100,00

Tabela 32. Udział miąższościowy drzewostanów w klasach i podklasach wieku

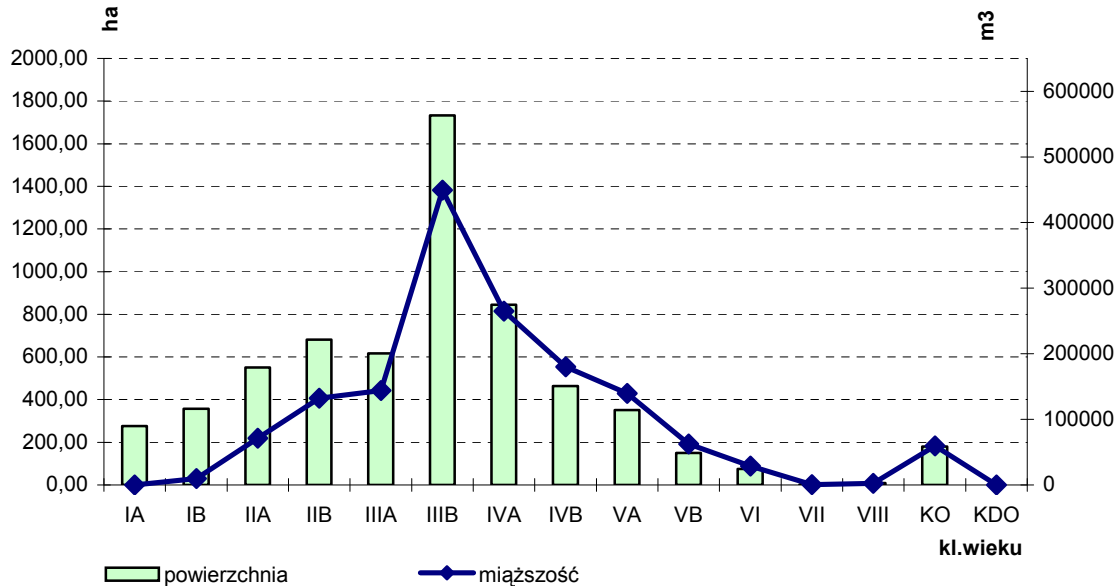
Klasa wieku	Obr. Białobrzegi		Obr. Dobieszyn		Obr. Studzianki		N-ctwo	
	[m3]	[%]	[m3]	[%]	[m3]	[%]	[m3]	[%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
plazowiny	—	—	105	0,01	35	0,00	140	0,00
halizny i zręby	268	0,03	338	0,02	263	0,02	869	0,02
w produkcji ubocznej	13	0,00	3	0,00	7	0,00	23	0,00
pozostałe niezalesione	695	0,08	272	0,02	892	0,08	1859	0,05
R-m niezalesione	976	0,11	718	0,05	1197	0,10	2891	0,07
Ia	420	0,05	100	0,01	175	0,01	695	0,02
Ib	5480	0,65	9580	0,62	5885	0,50	20945	0,59
IIa	25545	3,05	71085	4,59	66200	5,61	162830	4,57
IIb	36775	4,39	131950	8,52	95770	8,11	264495	7,42
IIIa	76780	9,17	143650	9,28	119315	10,10	339745	9,53
IIIb	75015	8,96	449070	29,01	237520	20,11	761605	21,34
IVa	170890	20,41	264750	17,10	248015	21,01	683655	19,17
IVb	156055	18,63	179740	11,61	195915	16,59	531710	14,91
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Va	224505	26,81	139695	9,03	124040	10,50	488240	13,69
Vb	17355	2,07	62290	4,02	31315	2,65	110960	3,11
VI	7830	0,93	28985	1,87	29875	2,53	66690	1,87
VII	5745	0,69	495	0,03	—	—	6240	0,17
VIII i st.	—	—	2460	0,16	3170	0,27	5630	0,16
KO	28780	3,44	59575	3,85	17500	1,48	105855	2,97
KDO	3040	0,36	—	—	2525	0,21	5565	0,16

Bud. przer.	—	—	—	—	—	—	—	—
przestoje	2371	0,28	3932	0,25	2575	0,22	8878	0,25
R-m zalesione	836586	99,89	1547357	99,95	1179795	99,90	3563738	99,93
Ogółem	837562	100,00	1548075	100,00	1180992	100,00	3566629	100,00

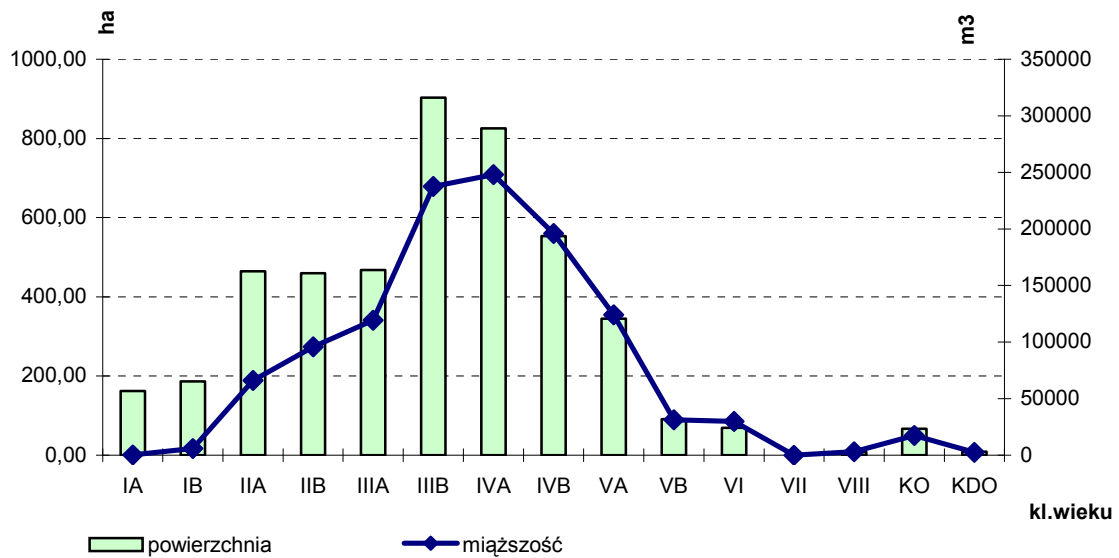
Ryc.18. Struktura wiekowa drzewostanów obrębu Białobrzegi

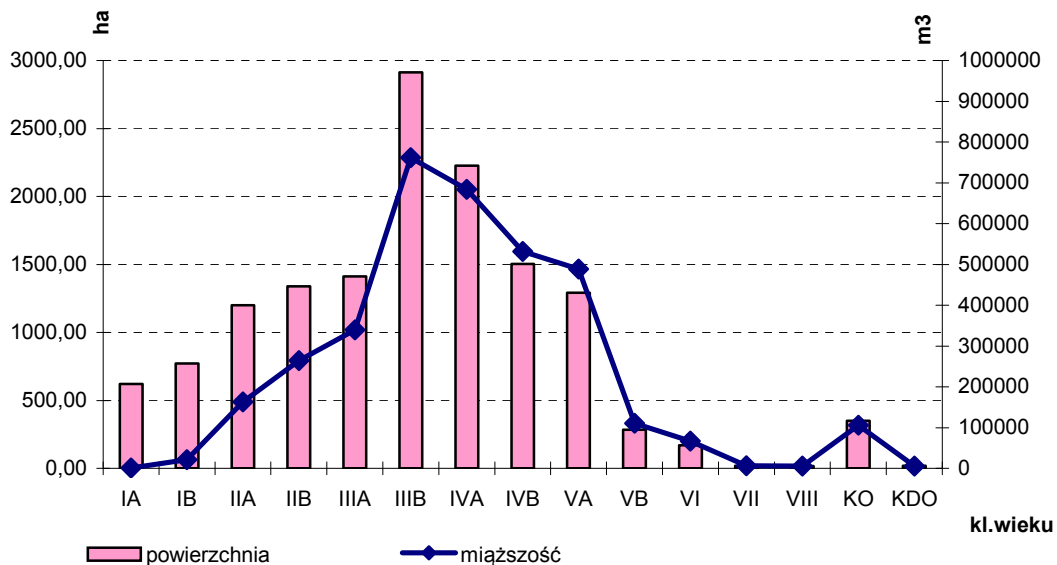
Ryc.19. Struktura wiekowa drzewostanów obrębu Dobieszyn

Ryc. 20. Struktura wiekowa drzewostanów obrębu Studzianki

Ryc.21. Struktura wiekowa drzewostanów N-ctwa Dobieszyn

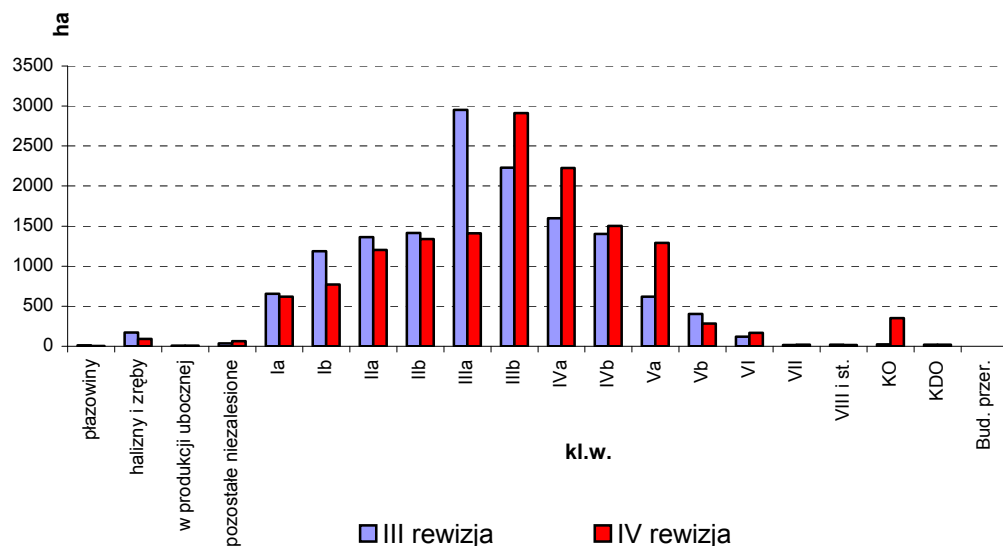
Przedstawione na powyższych diagramach, powierzchniowe i miąższościowe rozkłady drzewostanów w podklasach wieku są w poszczególnych obrębach leśnych diametralnie różne. Rozpatrując klasy wieku, największym udziałem powierzchniowym jak i miąższościowym w obrębie Białobrzegi cechują się drzewostany IVA do VA klasy wieku, natomiast w pozostałych dwóch obrębach wyróżnia się IIIB podklasa wieku, a szczególnie w obrębie Dobieszyn.

Poniżej przedstawiono porównanie obecnej struktury wiekowej (IV rewizja PUL) ze strukturą z poprzedniego opracowania urzędniowego (III rewizja PUL).

Tabela 33. Zestawienie porównawcze powierzchni w klasach i podklasach wieku wg III i IV rewizji PUL w n-ctwie

Klasa wieku	III rewizja		IV rewizja		Wzrost/Spadek	
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
1	2	3	4	5	6	7
plazowiny	11,24	0,08	2,08	0,01	- 9,16	- 81,50
halizny i zręby	171,91	1,21	90,40	0,63	- 81,51	- 47,41
w produkcji ubocznej	6,97	0,05	7,37	0,05	0,40	5,74
pozostałe niezalesione	37,68	0,26	64,91	0,45	27,23	72,27
Ia	654,15	4,59	620,25	4,34	- 33,90	- 5,18
Ib	1185,51	8,32	772,29	5,40	- 413,22	- 34,86
IIa	1360,68	9,55	1200,98	8,40	- 159,70	- 11,74
IIb	1413,53	9,92	1338,79	9,36	- 74,74	- 5,29
IIIa	2952,99	20,72	1411,65	9,87	- 1541,34	- 52,20
IIIb	2229,58	15,65	2911,91	20,36	682,33	30,60
IVa	1598,98	11,22	2224,74	15,56	625,76	39,13
IVb	1401,36	9,83	1502,83	10,51	101,47	7,24
Va	619,44	4,35	1292,09	9,04	672,65	108,59
Vb	402,97	2,83	285,43	2,00	- 117,54	- 29,17
VI	118,19	0,83	168,47	1,18	50,28	42,54
VII	17,62	0,12	19,95	0,14	2,33	13,22
VIII i st.	21,82	0,15	16,25	0,11	- 5,57	- 25,53
KO	24,56	0,17	349,86	2,45	325,30	1424,51
KDO	21,03	0,15	19,64	0,14	- 1,39	- 6,61
Bud. przer.	-	-	-	-	-	-
Ogółem	14250,21	100,00	14299,89	100,00	49,68	0,35

Ryc.22. Porównanie powierzchni klas i podklas wieku n-ctwa między III i IV rewizją PUL

Na uwagę zasługuje fakt zmniejszenia w IV rewizji PUL powierzchni I klasy wieku oraz wzrost powierzchni drzewostanów w KO. Oznacza to, że coraz większa powierzchnia drzewostanów jest zagospodarowywana rębniami złożonymi.

Strukturę gatunkową podklas wieku w poszczególnych obrębach leśnych i nadleśnictwie ogółem, zestawioną wg gatunków panujących, przedstawiono poniżej.

Tabela 34. Udział powierzchniowy gatunków panujących w podklasach wieku w obrębie Białobrzegi

Gat	IA	IB	IIA	IIB	IIIA	IIIB	IVA	IVB	VA	VB	VI	VII	VIII	KO	KDO	R-m
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
SO	105,05	108,91	133,87	137,78	253,71	188,50	386,61	399,44	459,89	32,40	22,54			40,82	7,10	2276,6 2
SO.B				0,08	0,36											0,44
ŚW		2,69	0,52	0,77			2,48									6,46
DB	38,18	85,44	20,46	20,99	25,53	7,61	38,21	36,25	37,66	4,99	0,80	18,63				334,75
JS		1,31					4,88									6,19
GB														3,61		3,61
BRZ	2,93	19,53	13,28	13,02	11,52	49,52	64,40	16,98	1,90					13,88		206,96
OL	35,30	11,58	14,62	21,00	35,27	28,94	57,88	32,64	96,20	7,12				44,77	3,29	388,61
OL.S					0,04											0,04
AK				1,42												1,42
OS			3,43	3,36		1,73										8,52
Ogółem	181,46	229,46	186,18	198,42	326,43	276,30	554,46	485,31	595,65	44,51	23,34	18,63		103,08	10,39	3233,6 2

Ryc.23. Udział powierzchniowy gatunków panujących w podklasach wieku w obrębie Białobrzegi

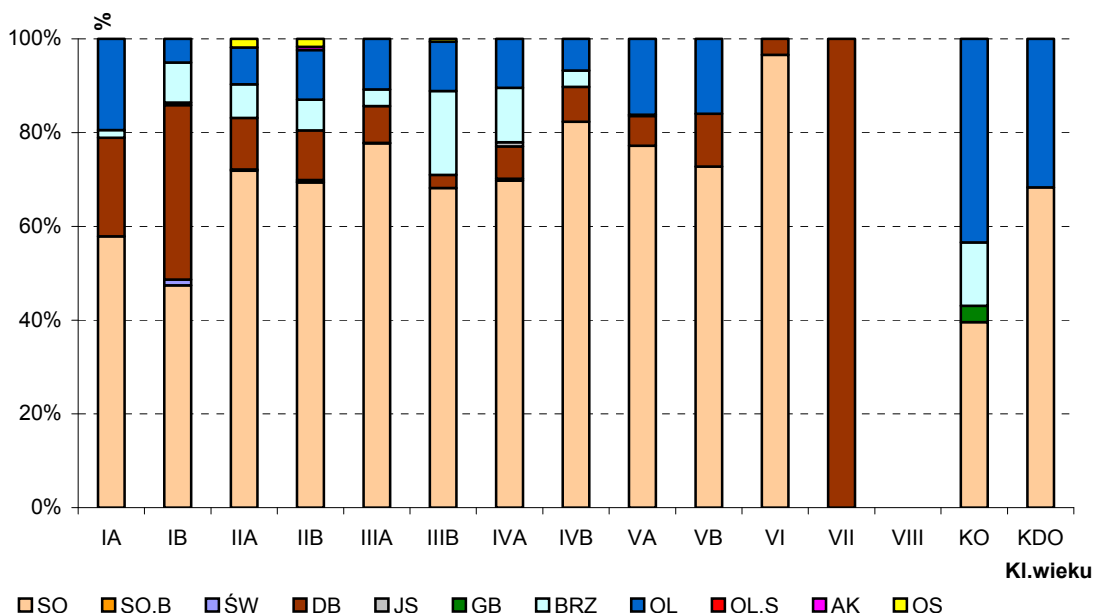

Tabela 35. Udział powierzchniowy gatunków panujących w podklasach wieku w obrębie Dobieszyn

Gat	IA	IB	IIA	IIB	IIIA	IIIB	IVA	IVB	VA	VB	VI	VII	VIII	KO	KDO	R-m
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
SO	250,92	286,27	475,89	571,72	529,69	1612,8 ₈	701,13	451,94	338,28	147,62	63,80	1,32	4,93	179,98		5616,3 ₇
SO.B				0,75												0,75
MD		3,12	0,82	2,30												6,24
ŚW			4,42	0,77	3,36											8,55
DB	21,08	26,84	4,13	1,73	9,65	17,17	39,97	11,81	2,65	1,80	11,51		3,53			151,87
DBC		4,79	0,95	1,06		0,75										7,55
KL						0,19										0,19
JW.			1,23													1,23
GB				0,48	3,63	1,18			5,74							11,03
BRZ	3,40	31,88	39,60	62,77	39,66	63,21	55,23									295,75
OL	0,92	3,35	21,86	35,24	31,17	36,89	48,77	0,47	4,86							183,53
AK			0,97													0,97
OS	0,12	0,15	0,48	3,61												4,36
Ogółem	276,44	356,40	550,35	680,43	617,16	1732,2 ₇	845,10	464,22	351,53	149,42	75,31	1,32	8,46	179,98		6288,3 ₉

Ryc.24. Udział powierzchniowy gatunków panujących w podklasach wieku w obrębie Dobieszyn

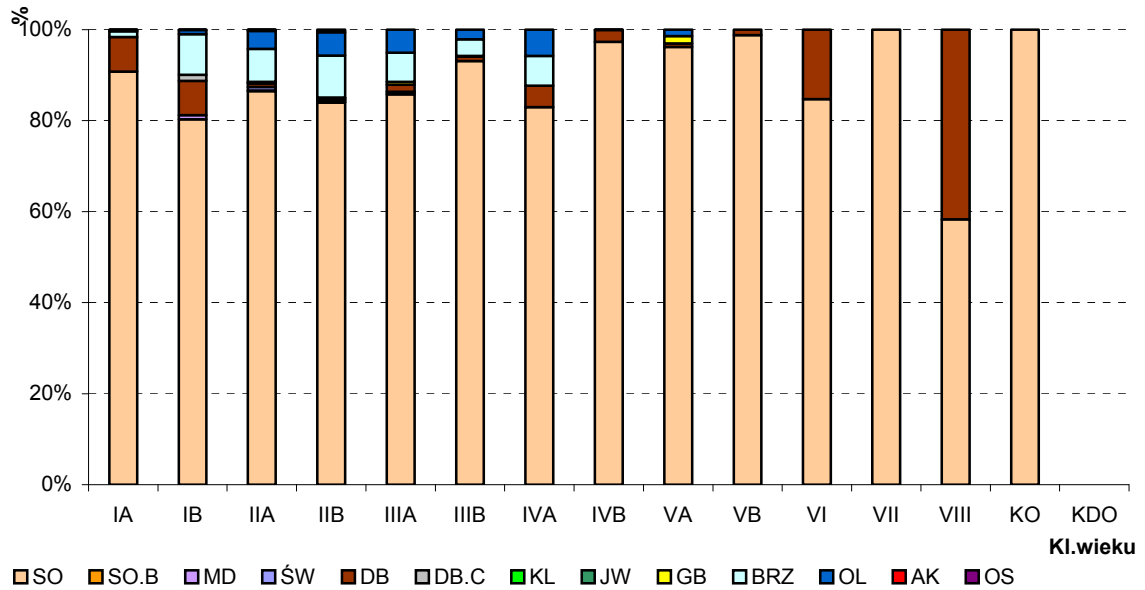

Tabela 36. Udział powierzchniowy gatunków panujących w podklasach wieku w obrębie Studzianki

Gat	IA	IB	IIA	IIB	IIIA	IIIB	IVA	IVB	VA	VB	VI	VII	VIII	KO	KDO	R-m
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
SO	92,97	111,96	353,41	276,19	410,80	755,80	514,03	386,62	219,33	33,88	11,12			49,01	4,72	3219,84
SO.B					0,17											0,17
MD		10,95	41,65	85,95	2,58	1,99										143,12
ŚW		7,83	24,52	26,90	2,93	0,85										63,03
DB	58,70	45,63	13,54	1,99	7,03	47,43	268,21	157,60	72,10	52,44	58,70		7,79	7,09		798,25
DB.C		1,93	0,22	0,20			1,43									3,78
KL	0,25			0,63												0,88
GB						3,49	2,56							3,85		9,90
BRZ	1,58	0,78	16,37	17,01	14,79	68,31	16,13							6,85	4,53	146,35
OL	5,03	7,29	14,64	46,32	29,76	25,47	22,82	9,08	53,48	5,18						219,07
AK	3,82	0,06														3,88
TP				4,75												4,75
OS			0,10													0,10
Ogółem	162,35	186,43	464,45	459,94	468,06	903,34	825,18	553,30	344,91	91,50	69,82		7,79	66,80	9,25	4613,12

Ryc.25. Udział powierzchniowy gatunków panujących w podklasach wieku w obrębie Studzianki

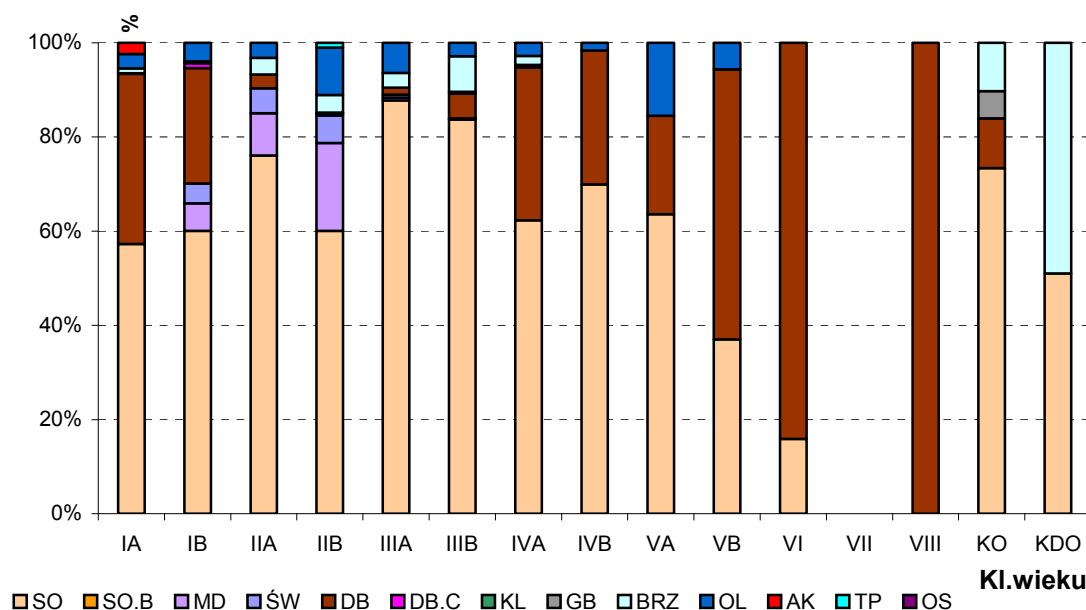
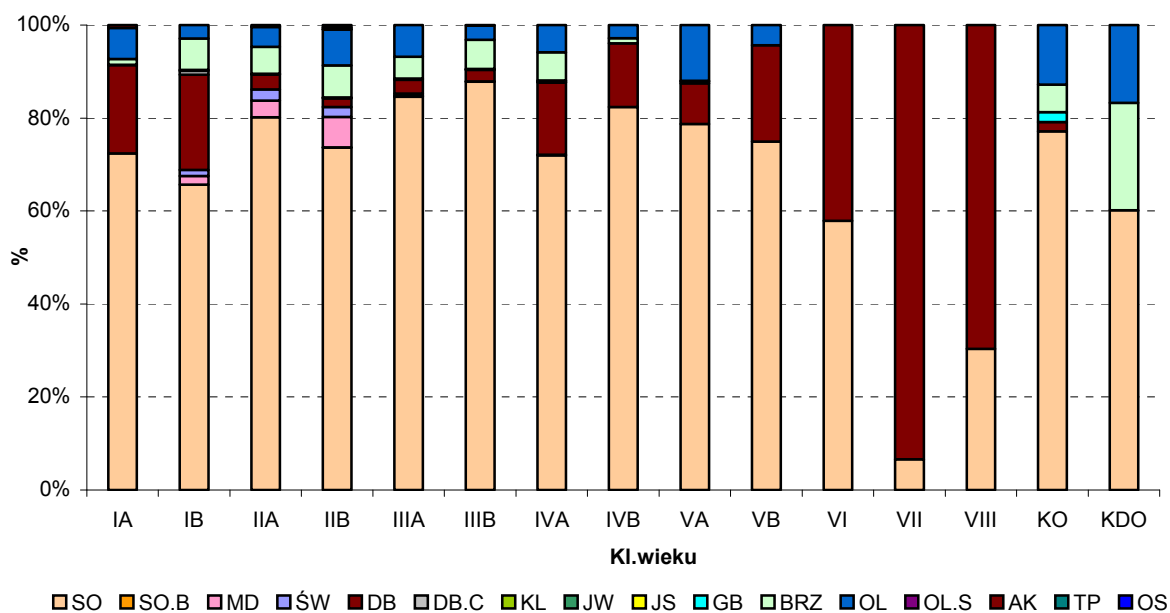

Tabela 37. Udział powierzchniowy gatunków panujących w podklasach wieku w n-ctwie

Gat	IA	IB	IIA	IIB	IIIA	IIIB	IVA	IVB	VA	VB	VI	VII	VIII	KO	KDO	R-m
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
SO	448,94	507,14	963,17	985,69	1194,20	2557,18	1601,77	1238,00	1017,50	213,90	97,46	1,32	4,93	269,81	11,82	11112,83
SO.B				0,83	0,53											1,36
MD		14,07	42,47	88,25	2,58	1,99										149,36
ŚW		10,52	29,46	28,44	6,29	0,85	2,48									78,04
DB	117,96	157,91	38,13	24,71	42,21	72,21	346,39	205,66	112,41	59,23	71,01	18,63	11,32	7,09		1284,87
DB.C		6,72	1,17	1,26		0,75	1,43									11,33
KL	0,25			0,63		0,19										1,07
JW.			1,23													1,23
JS		1,31					4,88									6,19
GB				0,48	3,63	4,67	2,56		5,74					7,46		24,54
BRZ	7,91	52,19	69,25	92,80	65,97	181,04	135,76	16,98	1,90					20,73	4,53	649,06
OL	41,25	22,22	51,12	102,56	96,20	91,30	129,47	42,19	154,54	12,30				44,77	3,29	791,21
OL.S					0,04											0,04
AK	3,82	0,06	0,97	1,42												6,27
TP				4,75												4,75
OS	0,12	0,15	4,01	6,97		1,73										12,98
Ogółem	620,25	772,29	1200,98	1338,79	1411,65	2911,91	2224,74	1502,83	1292,09	285,43	168,47	19,95	16,25	349,86	19,64	14135,13

Ryc.26. Udział powierzchniowy gatunków panujących w podklasach wieku w n-ctwie

Analiza struktury gatunkowej drzewostanów w podklasach wieku potwierdza, że podstawowymi gatunkami lasotwórczymi w N-ctwie Dobieszyn jest sosna, która dominuje powierzchniowo i miąższościowo we wszystkich podklasach wieku. Udział gatunków liściastych w młodszych klasach wieku jest adekwatny do założonych celów hodowlanych. N-ctwo w swych działaniach gospodarczych dąży do dostosowania składów gatunkowych upraw (głównie powstających z odnowień sztucznych) do potencjalnych możliwości produkcyjnych siedlisk, lecz efekty tych działań będą wyraźniej widoczne w zestawieniach tabelarycznych dopiero w następnych 10-leciach.

5.4. Spodziewany bieżący roczny przyrost miąższości.

Wobec braku metodyki określania uszkodzenia drzewostanów przez przemysł w ramach IV rewizji urzędzeniowej, w niniejszym planie urządzenia lasu sporządzono jedynie tabele klas wieku spodziewanego tablicowego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących – tabele VIIa (bez wyodrębnienia stref uszkodzenia).

W zamieszczonych niżej tabelach 38 i 39 oraz diagramie (ryc. 27 i 28) przedstawiono syntetyczne zestawienie przyrostu bieżącego wg gatunków panujących oraz porównano udziały gatunków panujących w miąższości i bieżącym rocznym przyroście miąższości.

Tabela 38. Spodziewany bieżący roczny przyrost miąższości wg gatunków panujących

Gatunek	Obr. Białobrzegi		Obr. Dobieszyn		Obr. Studzianki		N-ctwo	
	[m ³ brutto]	[%]	[m ³ brutto]	[%]	[m ³ brutto]	[%]	[m ³ brutto]	[%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SO	14340	77,99	39360	92,97	23635	74,45	77335	83,63
SO.B								
MD			40	0,09	1165	3,67	1205	1,30
ŚW	25	0,14	130	0,31	715	2,25	870	0,94
DB	1375	7,48	640	1,51	4460	14,05	6475	7,00
DB.C			25	0,06	30	0,09	55	0,06
KL								
JW.								
JS	15	0,08					15	0,02
GB	15	0,08	40	0,09	35	0,11	90	0,10
BRZ	870	4,73	1230	2,91	655	2,06	2755	2,98
OL	1685	9,17	865	2,04	1010	3,18	3560	3,85
OL.S								
AK	5	0,03			15	0,05	20	0,02
TP					30	0,09	30	0,03
OS	55	0,30	10	0,02			65	0,07
Razem	18385	100	42340	100	31750	100	92475	100

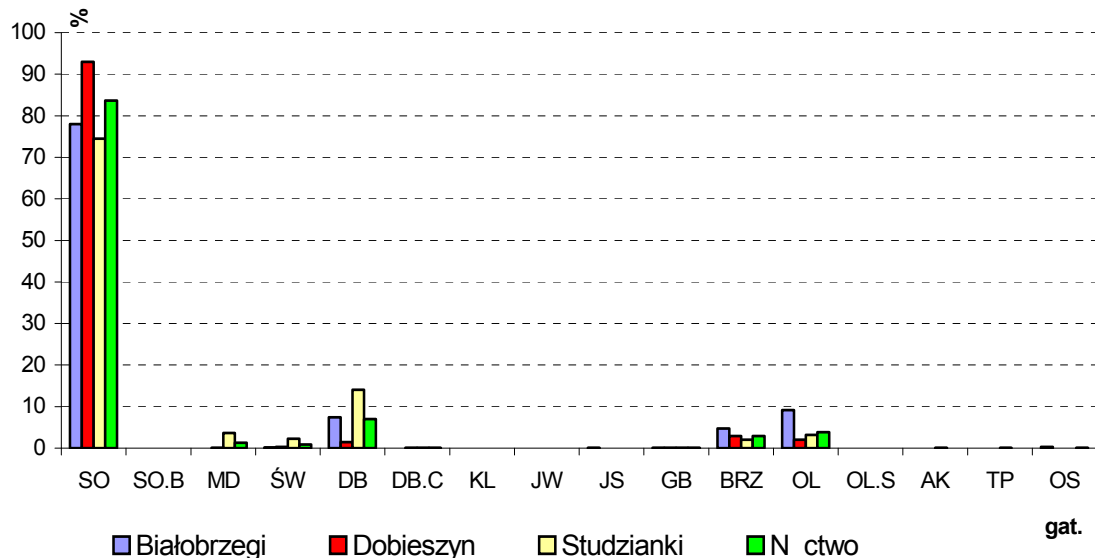
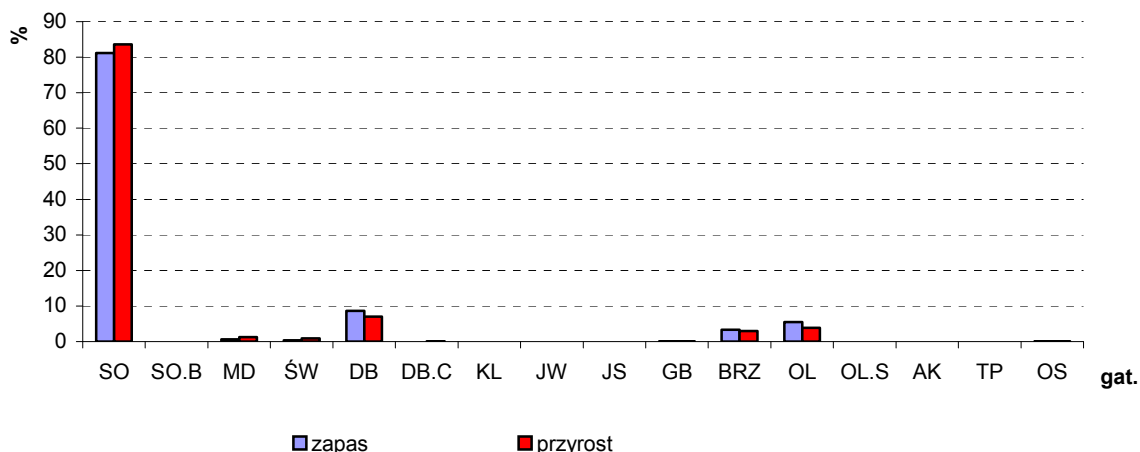

Tabela 39. Porównanie udziałów gatunków panujących w miąższości i spodziewanym bieżącym rocznym przyroście miąższości w n-ctwie

Gatunek	zapas		przyrost	
	[m ³ brutto]	[%]	[m ³ brutto]	[%]
1	2	3	4	5
SO	2895866	81,20	77335	83,63
SO.B	130	0,00		
MD	23660	0,66	1205	1,30
ŚW	11265	0,32	870	0,94
DB	309633	8,68	6475	7,00
DB.C	943	0,03	55	0,06
KL	110	0,00		
JW.	150	0,00		
JS	1313	0,04	15	0,02
GB	4785	0,13	90	0,10
BRZ	118193	3,31	2755	2,98
OL	197096	5,53	3560	3,85
OL.S	5	0,00		
AK	240	0,01	20	0,02
TP	810	0,02	30	0,03
OS	2430	0,07	65	0,07
Razem	3566629	100,00	92475	100,00

Ryc. 29. Porównanie udziałów gatunków panujących w miąższości i bieżącym rocznym przyroście miąższości w n-ctwie

Powyższe tabele oraz wykresy pokazują, że udziały gatunków panujących w spodziewanym bieżącym rocznym przyroście mąszszości są zbliżone do ich udziałów mąszszościowych w zapasie powierzchni leśnej. Wyższy % udział przyrostu do zasobności w d-stanach sosnowych, wynika ze zwiększonej dynamiki wzrostu tego gatunku w klasach wieku gdzie jest on najliczniej reprezentowany.

5.5. Ocena stopnia uszkodzenia drzewostanów.

Na podstawie obserwacji dokonanych w terenie stan zdrowotny lasów N-ctwa Dobieszyn należy uznać za dobry. Podczas prac taksacyjnych zinwentaryzowano uszkodzenia spowodowane przez czynniki natury ożywionej: owady, grzyby, nieożywionej: erozja, pożary, czynniki klimatyczne, zakłócenia stosunków wodnych, a także inne, których natury nie ustalono. Zestawiono je w tabeli 40.

Tabela 40. Wykaz uszkodzeń (d-stany 21 lat i starsze).

Rodzaj uszkodzenia	Obręb	Stopień uszkodzenia			Łącznie
		1	2	3	
		Powierzchnia uszkodzeń [ha]			
1	2	3	4	5	6
Erozja	Białobrzegi				
	Dobieszyn				
	Studzianki	0,41			0,41
Grzyby	Białobrzegi				
	Dobieszyn	1,15			1,15
	Studzianki	4,65			4,65
Pożar	Białobrzegi				
	Dobieszyn	105,57	1,58		107,15
	Studzianki	20,39	2,76		23,15
Klimat	Białobrzegi				
	Dobieszyn	8,73			8,73
	Studzianki	87,09	0,96		88,05
Owady	Białobrzegi				
	Dobieszyn				
	Studzianki	6,11			6,11
Wodne	Białobrzegi	55,11	11,60		66,71
	Dobieszyn	4,15			4,15
	Studzianki	86,28	15,12		101,40
Inne	Białobrzegi	80,08	1,38		81,46
	Dobieszyn	26,73			26,73
	Studzianki	33,36	14,65		48,01
1	2	3	4	5	6
Łącznie	Białobrzegi	135,19	12,98		148,17

	Dobieszyn	146,33	1,58		147,91
	Studzianki	238,29	33,49		271,78
	Nadleśnictwo	519,81	48,05		567,86

Ogółem powierzchnię manipulacyjną drzewostanów, w których stwierdzono szkody, określono w nadleśnictwie na **567,86 ha**. Z tej liczby aż na **519,81 ha** określono 1 stopień uszkodzenia, czyli powierzchnia zredukowana szkody nie przekracza tam 25% powierzchni manipulacyjnej. Drugi stopień uszkodzenia stwierdzono na **48,05 ha**, gdzie powierzchnia zredukowana szkody zawiera się w przedziale 26-60 %. Trzeciego stopnia uszkodzenia nie stwierdzono.

Szkody zostały ocenione przez taksatorów na gruncie, podczas sporządzania opisu taksacyjnego. Zakłócenia stosunków wodnych w d-stanach na siedliskach bagiennych i wilgotnych zajmują największą powierzchnię uszkodzeń - 172,26 ha (30 %), a także inne bliżej nie określone przyczyny uszkodzeń – 156,20ha (28 %). Mogą się tu nakładać różne czynniki, a jednym z nich jest obniżenie poziomu wód gruntowych.

Widoczne w drzewostanach uszkodzenia, wywołane przez pożary, zajmują 130,30 ha (23 % pow. uszkodzeń). Znaczna ich powierzchnia, wiąże się z dużą ilością zarejestrowanych zdarzeń pożarowych w minionym okresie gospodarczym.

Uszkodzenia abiotyczne spowodowane przez wiatr: wiatrolomy i wiatrowały, a także zniekształcenia pokroju korony na obrzeżach drzewostanów zajmują – 96,78 ha (17 %).

Uszkodzenia od owadów (1 %), gdzie sprawcą jest kornik drukarz na plantacjach świerkowych.

Do ważniejszych chorób grzybowych występujących na uszkodzonych powierzchniach – 5,80 ha (1 %), można zaliczyć hubę korzeniową (na gruntach porolnych) oraz obumieranie pędów jesionów.

Erozja gleby zajmuje marginalną powierzchnię – 0,41 ha i dotyczy osuwającej się ziemi nad wyrobiskiem w oddz. 11 w obr. Studzianki.

Zwierzyna łowna powoduje uszkodzenia w uprawach i młodnikach (zgryzanie i spałowanie), nie mniej jednak nie są to szkody o dużym znaczeniu gospodarczym, dlatego nie znalazły odzwierciedlenia w zestawieniu tabelarycznym. Szczegółowe opisy uszkodzeń znajdują się w informacjach dodatkowych opisów taksacyjnych.

W nadleśnictwie zinwentaryzowano grunty porolne na powierzchni – **2421,81 ha**, z tego **341,66 ha** w obrębie Białobrzegi, **1707,22 ha** w obrębie Dobieszyn oraz **372,93 ha** w obrębie Studzianki. Tam również, z czasem, mogą zaznaczać się różnego rodzaju uszkodzenia.

W chwili obecnej zadania z zakresu ochrony lasu, polegać będą przede wszystkim na monitorowaniu zagrożeń i takim postępowaniu gospodarczym, które zapobiegnie lub ograniczy jego dalszy rozwój.

W celu utrzymania właściwej higieny lasu i biologicznej jego odporności w najbliższym okresie, N-ctwo winno wykonywać rutynowe czynności gospodarcze przewidziane w „Instrukcji Ochrony Lasu” oraz przestrzegać wytycznych zawartych w Zarządzeniu Nr 11A DGLP.

Na gruntach leśnych nadleśnictwa, zostały założone stałe powierzchnie obserwacyjne (3 powierzchnie monitoringu biologicznego), w ramach wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu.

5.6. Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z GTD.

Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z ustalonymi dla nich gospodarczymi typami drzewostanów (w skrócie nazywana oceną zgodności z siedliskiem) jest jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnych siedlisk leśnych. Jest to również w pewnym stopniu wskaźnik naturalności ekosystemów leśnych. Dlatego też wydaje się on być ważnym i istotnym w formułowaniu wniosków z zakresu hodowli lasu. Należy to jednak robić w sposób świadomy i ostrożny, gdyż kryteria oceny i gospodarcze typy drzewostanów ulegają modyfikacjom, na miarę aktualnego stanu nauki i praktyki leśnej.

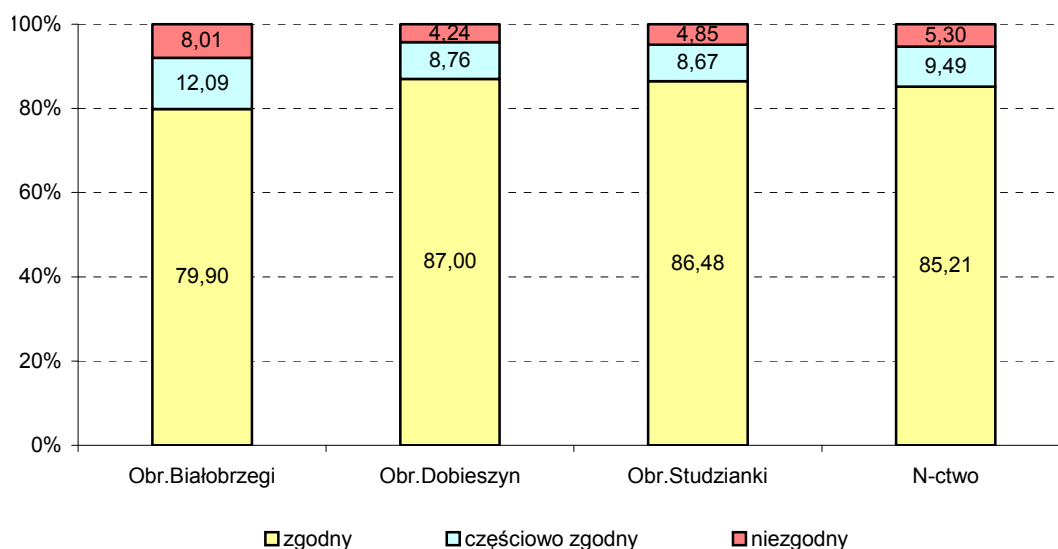
Wszystkie d-stany podzielone zostały (zgodnie z § 40 obowiązującej IUL) na trzy stopnie zgodności:

- ⇒ stopień 1 – skład gatunkowy zgodny z siedliskiem,
- ⇒ stopień 2 – skład gatunkowy częściowo zgodny z siedliskiem,
- ⇒ stopień 3 – skład gatunkowy niezgodny z siedliskiem.

Tabela 41. Zestawienie powierzchni drzewostanów w stopniach zgodności składu gatunkowego z siedliskiem

Stopień zgodności składu gatunkowego z siedliskiem	Obr. Białobrzegi		Obr. Dobieszyn		Obr. Studzianki		N-ctwo	
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
zgodny	2583,66	79,90	5470,73	87,00	3989,58	86,48	12043,97	85,21
częściowo zgodny	390,80	12,09	550,96	8,76	399,73	8,67	1341,49	9,49
niezgodny	259,16	8,01	266,70	4,24	223,81	4,85	749,67	5,30
Razem pow. leśna zalesiona	3233,62	100,00	6288,39	100,00	4613,12	100,00	14135,13	100,00

Ryc.30. Udział stopni zgodności składu gatunkowego z siedliskiem w powierzchni zalesionej

Rozpatrując zagadnienie zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem w poszczególnych obrębach leśnych i nadleśnictwie, zwrócić należy uwagę na wysoki udział drzewostanów zgodnych (od 80 % do 87 %).

Taki stan rzeczy jest oczywiście po części efektem umiejętnego prowadzenia złożonych z kilku gatunków i urozmaiconych strukturalnie d-stanów, przez personel inżynierijno-techniczny nadleśnictwa, w ramach pielęgnacji i użytkowania lasu. Jednak w głównej mierze wynika ze zmiany metodyki ustalania zgodności składów gatunkowych drzewostanów z GTD oraz szerszej palety gospodarczych typów drzewostanów w ramach siedliskowych typów lasu.

Poniżej zamieszczono tabele i diagramy obrazujące rozkład stopni zgodności z siedliskiem w ramach podklas wieku i siedliskowych typów lasu, które zestawiono dla nadleśnictwa łącznie.

Tabela 42. Zestawienie powierzchni wg stopni zgodności z siedliskiem w podklasach wieku w n-ctwie

Podklasa wieku	Skład gatunkowy			Razem
	zgodny	częściowo zgodny	niezgodny	
	powierzchnia [ha]			
1	2	3	4	5
Ia	547,61	64,75	7,89	620,25
Ib	592,58	130,37	49,34	772,29
IIa	957,24	131,10	112,64	1200,98
IIb	1092,16	124,58	122,05	1338,79
IIIa	1212,70	131,11	67,84	1411,65
IIIb	2545,24	230,24	136,43	2911,91
IVa	1910,56	187,12	127,06	2224,74
IVb	1372,05	90,25	40,53	1502,83
Va	1100,52	175,66	15,91	1292,09
Vb	263,68	9,02	12,73	285,43
VI	150,63	2,53	15,31	168,47
VII	19,95			19,95
VIII i st.	16,25			16,25
KO	255,70	60,04	34,12	349,86
KDO	7,10	4,72	7,82	19,64
R-m pow.łs zal.	12043,97	1341,49	749,67	14135,13

Ryc.31. Udział stopni zgodności z siedliskiem w powierzchni podklas wieku w n-ctwie

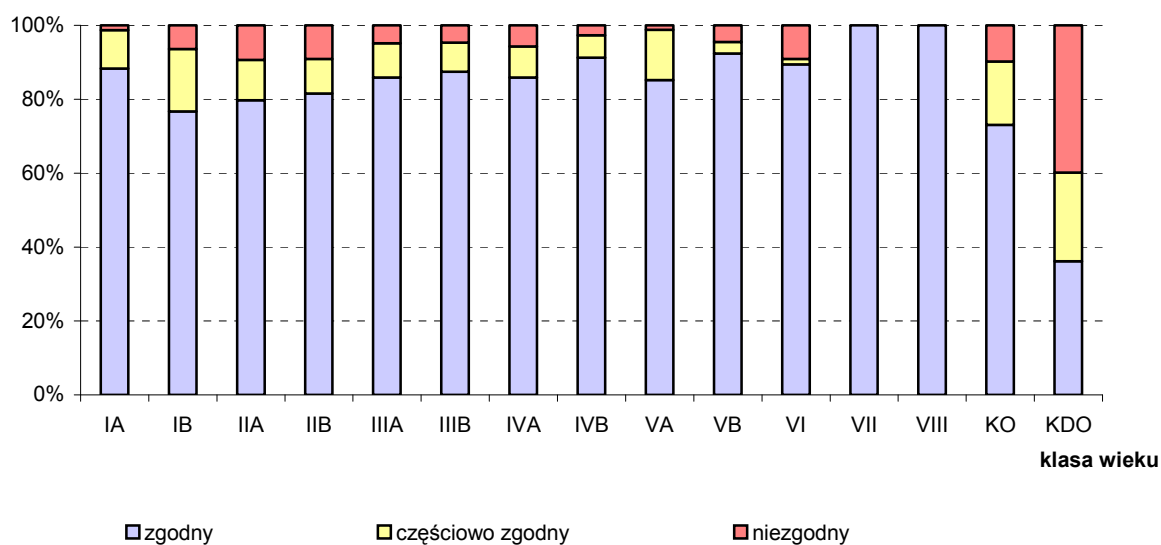
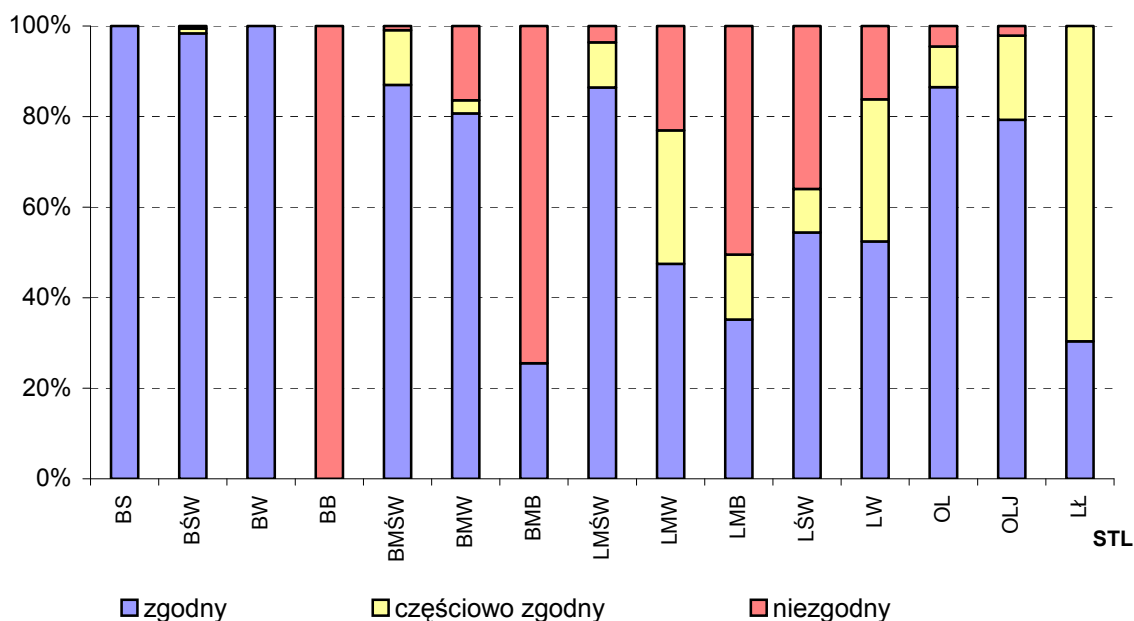

Tabela 43. Zestawienie powierzchni wg stopni zgodności z siedliskiem w ramach siedliskowych typów lasu w n-ctwie

Siedliskowy typ lasu	Skład gatunkowy			Razem
	zgodny	częściowo zgodny	niezgodny	

	powierzchnia [ha]			
1	2	3	4	5
Bs	0,85			0,85
Bśw	3424,39	36,45	20,77	3481,61
Bw	1,35			1,35
Bb			4,36	4,36
BMśw	2996,49	415,87	31,90	3444,26
BMw	295,94	10,54	60,18	366,66
BMb	5,98		17,49	23,47
LMśw	4202,93	484,27	174,99	4862,19
LMw	400,47	248,63	194,51	843,61
LMb	3,04	1,24	4,36	8,64
Lśw	311,63	55,07	206,31	573,01
Lw	61,91	37,03	19,14	118,08
OL	260,12	26,84	13,63	300,59
OIJ	75,44	17,69	2,03	95,16
LI	3,43	7,86		11,29
R-m pow.ls zal.	12043,97	1341,49	749,67	14135,13

Ryc.32. Udział stopni zgodności z siedliskiem w powierzchni siedliskowych typów lasu w n-ctwie

Analizując zgodności składu gatunkowego d-stanów z siedliskiem, należy zwrócić uwagę na to, że udział d-stanów niezgodnych stanowi stosunkowo nieduży procent powierzchni leśnej (5,30 %). Nadleśnictwo w swych działaniach gospodarczych (rębnie, podsadzenia), dąży do dostosowania składów gatunkowych do potencjalnych możliwości produkcyjnych siedlisk. Analizując przedstawiony wyżej diagram, możemy stwierdzić, że nowo zakładane uprawy i młodniki do 10 lat, wykazują zgodność lub częściową zgodność ze składem pożądanym. Istotną część w powierzchni drzewostanów o składzie niedostosowanym do siedliska mają drzewostany przejęte z PFZ, rozproszone pomiędzy obcą własnością, których skład gatunkowy jest z reguły przypadkowy.

Zestawienie powierzchni drzewostanów w wieku do 10 lat, w stopniach zgodności składu gatunkowego z siedliskiem, zamieszczono w „Analizie gospodarki przeszłej”.

Bogactwo gatunkowe, strukturę i pochodzenie drzewostanów przedstawiono w „Programie Ochrony Przyrody”.

Przebudowę drzewostanów niezgodnych z celami gospodarki leśnej omówiono w dalszej części elaboratu. Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu zamieszczono w tabeli nr XIII (analiza gospodarki przeszłej).

5.7. Ocena jakości hodowlanej i technicznej drzewostanów.

Ocena jakości przeprowadzona została w trakcie prac taksacyjnych wg kryteriów zawartych w § 38 Instrukcji Urządzania Lasu z 2003 r.

Uprawy i młodniki do 10 lat założone na powierzchniach otwartych, w tym również po rębniach złożonych, a także odnowienia podokapowe, wykazują w zdecydowanej większości bardzo dobrą lub dobrą jakość hodowlaną. Uśredniona ich jakość hodowlana (wyliczona jako średnia ważona powierzchnią) najbardziej zbliżona jest do jakości „12” i ta jakość także występuje najliczniej.

Szczegółowe oceny upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych (tabele XI), a także odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych (tabele XII) zawarte są w dziale „Analiza gospodarki przeszłej” (część II niniejszego elaboratu). Tabele XI i XII zamieszczono również w opisach taksacyjnych, sporządzonych dla poszczególnych obrębów leśnych.

Jakość pozostałych drzewostanów, dla których określa się jakość hodowlaną jest również wysoka.

Ocenę jakości technicznej gatunków drzew w drzewostanach starszych, klasach odnowienia oraz przeznaczonych do przebudowy, przeprowadzono w oparciu o wyliczenie przeciętnej jakości technicznej gatunków rzeczywistych, tj. wyliczonej jako średnia ważona udziałem gatunku i powierzchnią pododdziału. Podobnie zobrazowano przeciętne pierśnice i przeciętne wieki gatunków drzew z jakością techniczną (tabela 44).

Tabela 44. Przeciętne pierśnice i jakości techniczne wg gatunków rzeczywistych w n-ctwie

Gat. pan.	Przeciętna pierśnica [cm]	Przeciętny wiek	Jakość techniczna				R-m	Przeciętna jakość techniczna
			1	2	3	4		
			Powierzchnia gatunków rzeczywistych [ha]					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
So	33	85		1537,98	1210,59	20,82	2769,39	2,4
Św	27	63		1,18	2,73	1,18	5,09	3,0
Bk	37	100			0,08		0,08	3,0
Db	36	89		65,42	122,90	24,09	212,41	2,8
Db.c	32	79			1,69		1,69	3,0
Jw.	29	65		0,51			0,51	2,0
Wz	37	77		5,30	0,31		5,61	2,0
Js	30	68	0,13	3,05	5,36	0,59	9,13	2,7
Gb	24	70			24,24	40,24	64,48	3,6
Brz	29	66		62,99	172,43	51,29	286,71	2,9
Ol	32	75		259,79	155,85	28,46	444,10	2,5
Tp	27	35			1,30	3,45	4,75	3,7
Os	32	56		1,56	9,58	3,67	14,81	3,1
Wb	39	65		0,86			0,86	2,0
Lp	29	77		0,39	1,24		1,63	2,8
N-ctwo	32	82	0,13	1939,03	1708,30	173,79	3821,25	2,5
	[%]		0.00	50.74	44.71	4.55	100.00	

Z powyższej tabeli wynika, że ogółem w nadleśnictwie przeciętna pierśnica w drzewostanach gdzie określono jakość techniczną jest zadowalająca, a przeciętna jakość techniczna mieści się w przedziale między 2 a 3 klasą jakości. Podstawowy gatunek lasotwórczy nadleśnictwa, jakim jest sosna, na tle innych gatunków wyróżnia się pierśnicą nie mniejszą od przeciętnej, a także dość dobrą jakością techniczną.

5.8. Charakterystyka powierzchni leśnej niezalesionej.

Syntetyczne zestawienie kategorii gruntów, wyodrębnionych w ramach powierzchni leśnej nie zalesionej, w poszczególnych obrębach leśnych i łącznie w nadleśnictwie, przedstawiono w tabeli 45.

Tabela 45. Rodzaje powierzchni leśnej nie zalesionej

L.p.	Rodzaj użytku	Obręb			N-ctwo
		Białobrzegi	Dobieszyn	Studzianki	
1	2	3	4	5	6
1.2.	1.2. Grunty leśne niezalesione - razem	40,21	58,68	65,87	164,76
1)	1) w produkcji ubocznej - razem	1,80	1,65	3,92	7,37
	w tym:				
	- poletka łowieckie	1,80	1,65	3,92	7,37
2)	2) do odnowienia - razem	23,08	41,68	27,72	92,48
	w tym:				
	- halizny	0,99	0,87	1,88	3,74
	- zręby	22,09	39,23	25,34	86,66
	- płazowiny	-	1,58	0,50	2,08
3)	3) pozostałe leśne niezalesione - razem	15,33	15,35	34,23	64,91
	w tym:				
	- przewidziane do naturalnej sukcesji	8,99	12,63	18,41	40,03
	- objęte szczególnymi formami ochrony	6,34	2,72	15,82	24,88
	- przewidziane do wyłączenia z produkcji	-	-	-	-

5.8.1 Poletka łowieckie.

Poletka łowieckie scharakteryzowane są w dalszym rozdziale niniejszego elaboratu (część IV, rozdz. 6.2), dotyczących gospodarki łowieckiej i użytkowania ubocznego.

5.8.2 Halizny, zręby, płazowiny.

Zręby, halizny i płazowiny omówiono w rozdziale dotyczącym planowania hodowlanego (część IV, rozdz. 2).

5.8.3 Grunty leśne niezalesione do naturalnej sukcesji.

Zinwentaryzowane podczas taksacji grunty leśne niezalesione przewidziane do **naturalnej sukcesji** występują na powierzchniach, na których nie jest możliwe, z różnych przyczyn, uzyskanie poprzez sadzenie trwałej uprawy. Zasadniczą przyczyną zaliczenia poszczególnych powierzchni do tej kategorii użytkowania jest ich przestrzenne usytuowanie w terenie (wąskie działki będące w szachownicy z obcą własnością) oraz bardzo trudne warunki odnowieniowe (siedliska mocno wilgotne okresowo zalewane wodą, tereny żerowania bobrów).

Lokalizację tych gruntów podaje się poniżej:

Oddz.	powierzchnia
Obręb Białobrzegi	
20A	0,38
29g	0,75
30d	1,82
43Az	0,03
43Acx	0,06
43Adx	0,06
43Afx	0,01
43Agx	0,03
53a	1,20
76h	0,26

81h	0,13
83a	1,08
95Ahx	0,03
128c	2,25
128j	0,57
142l	0,14
144c	0,08
146g	0,02
146k	0,05
146m	0,04
R-m	8,99

Obręb Dobieszyn

14Ab	0,47
21Cd	0,26
21Cl	0,10
21Co	0,22
21Cbx	0,12
21Ccx	0,10
22d	1,42
23m	1,81
25i	0,50
26d	0,58
58j	0,30
70t	0,01
76s	0,34
83j	0,51
83k	2,53
134d	0,22
168Anx	0,09
168Apx	0,11
168Bb	0,27
201o	0,76
221An	0,32
228f	0,63
229c	0,44
231p	0,52
R-m	12,63

Obręb Studzianki

1m	0,56
5f	1,61
5s	2,37
6f	6,12
7Ab	0,65
20i	1,00
20j	0,99
21c	0,09
21Aa	0,34
51Ad	0,26
51Al	0,21

51Ax	0,00
64j	0,01
86c	1,26
86g	1,46
97h	0,24
114f	0,81
160Ba	0,15
160Bf	0,02
177Cg	0,26
R-m	18,41
Ogółem	40,03

5.8.4 Grunty leśne niezalesione – objęte szczególną formą ochrony.

Grunty leśne nie zalesione objęte **szczególną ochroną** wyodrębniono na terenach wilgotnych i bagiennych we wszystkich obrębach. Ich lokalizacja przedstawia się następująco:

Oddz.	powierzchnia
Obręb Białobrzegi	
4i	0,72
10c	0,93
20c	0,55
20g	3,52
20m	0,16
52f	0,46
R-m	6,34
Obręb Dobieszyn	
26g	0,87
27b	0,52
27f	0,67
132i	0,66
R-m	2,72
Obręb Studzianki	
5r	1,94
6a	8,10
14k	1,18
14r	0,53
23d	0,36
24m	1,56
24n	0,85
24p	0,32
168k	0,51
177Af	0,47
R-m	15,82
Łącznie	24,88

5.9. Zmiany stanu zasobów drzewnych.

Zestawienie porównawcze z kolejnych cykli urzędzeniowych (tabele XIII) zamieszczono w „Analizie gospodarki leśnej w minionym okresie” (część II elaboratu).

Z uwagi na to, że odstąpiono od sporządzania powierzchniowo – miąższościowej tabeli klas wieku na koniec okresu gospodarczego, nie zamieszczono w tabelach XIII wskaźników prognozy stycznych.

Obliczenie (zgodnie z § 123 IUL) orientacyjnej, spodziewanej na koniec okresu gospodarczego, wielkości zasobów miąższości grubizny drzewostanów nadleśnictwa (wg obrębów leśnych i łącznie dla nadleśnictwa) przedstawiono poniżej:

	zapas na początku okresu	spodziewany przyrost miąższości	planowane pozyskanie	zapas na końcu okresu
Obręb Białobrzegi:	837562 m ³ +	183850 m ³	- 166026 m ³ =	855386 m ³
Obręb Dobieszyn:	1548075 m ³ +	423400 m ³	- 299925 m ³ =	1671550 m ³
Obręb Studzianki:	1180992 m ³ +	317500 m ³	- 192179 m ³ =	1306313 m ³
Nadleśnictwo:	3566629 m ³ +	924750 m ³	- 658130 m ³ =	3833249 m ³

6. Charakterystyka ekonomicznych warunków gospodarki leśnej.

6.1. Krótka charakterystyka regionu.

Nadleśnictwo Dobieszyn swoim zasięgiem obejmuje tereny położone w południowo-wschodniej części województwa mazowieckiego.

Powierzchnia terytorialnego zasięgu działania N-ctwa Dobieszyn to obszar ok. 795 km².

Omawiany region ma charakter rolniczo-przemysłowy. Głównym ośrodkiem jest miasto powiatowe Białobrzegi. W sąsiedztwie północno-wschodnich granic obrębu Białobrzegi, położone jest miasto Warka. Duże powiatowe miasto Radom (227 tys. mieszkańców) leży w odległości 15 km od południowych granic terytorium N-ctwa. Z innych mniejszych miejscowości wymienić należy: Głowaczów, Stomiec, Magnuszew, Radzanów, Stara Błotnica, Grabów nad Pilicą, Sucha, Dobieszyn, Ryczywół, Stawiszyn.

Gospodarka rolna oparta jest na małych, gospodarstwach indywidualnych, zaspakajających głównie własne potrzeby. Przemysł to głównie, małe zakłady (rodzinne) działające w branży budowlanej i przetwórstwa produktów rolnych.

Wskaźniki lesistości dla obszaru terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa oraz dla poszczególnych gmin w tymże zasięgu, przedstawiono w zestawieniu sporządzonym wg wzoru nr 7 IUL (część I, rozdz. 1). Lasy będące własnością Skarbu Państwa(w zarządzie N-ctwa) i osób fizycznych, stanowią **30,57 %** całej powierzchni jego terytorialnego zasięgu.

Czynniki wpływające na stopień trudności przedsięwzięć gospodarczych w nadleśnictwie, takie jak: udział siedlisk lasowych, wilgotnych i bagiennych, udział drzewostanów młodych, klas odnowienia, powierzchnia lasów ochronnych i gruntów porolnych, ukształtowanie terenu, oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza i wód, zagrożenie pożarowe, zostały przedstawione w pozostałych rozdziałach elaboratu.

6.2. Opis wielkości i rozmieszczenia kompleksów leśnych.

Nadleśnictwo Dobieszyn cechuje się dość dużym zróżnicowaniem wielkości kompleksów leśnych.

Ilość i wielkość kompleksów leśnych przedstawiono w tabeli 46.

Tabela 46. Zestawienie ilości i wielkości kompleksów leśnych

Wielkość kompleksu [ha]	Obr. Białobrzegi		Obr. Dobieszyn		Obr. Studzianki		Nadleśnictwo	
	ilość	pow. [ha]	ilość	pow. [ha]	ilość	pow. [ha]	ilość	pow. [ha]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
do 1,00 ha	286	78,86	185	71,69	156	63,81	627	214,36
1,01 - 5,00 ha	33	67,55	83	180,59	87	175,12	203	423,26
5,01 - 20,00 ha	7	81,86	22	183,45	12	103,47	41	368,78
20,01 - 100,00 ha	6	211,09	6	244,47	1	23,53	13	479,09
100,01 - 200,00 ha	2	205,70	-	-	2	308,02	4	513,72
200,01 - 500,00 ha	1	321,94	-	-	1	497,43	2	819,37
500,01 - 2000,00 ha	3	2594,02	2	2239,50	-	-	5	4833,52
ponad 2000,01 ha	-	-	1 *	3821,65	1 *	3780,92	1 *	7602,57
Razem	338	3561,02	299	6741,35	260	4952,30	896	15254,67

*- jeden zwarty kompleks (obr.Dobieszyn i obr.Studzianki)

6.3. Podaż usług leśnych na lokalnym rynku pracy.

Restrukturyzacja, jaka dokonała się w okresie przemian ustrojowych kraju, spowodowała konieczność ograniczenia kosztów prowadzonej działalności w jednostkach Lasów Państwowych. Z tego powodu także i Nadleśnictwo Dobieszyn nie utrzymuje własnych jednostek transportowych, bądź ekip ścinkowych i zrywkowych.

Zadania gospodarcze realizowane są przez wyspecjalizowane ekipy - tzw. „Zakłady Usług Leśnych”. Na dzień 1 stycznia 2010 roku nadleśnictwo obsługiwane jest przez 8 tego typu jednostek.

6.4. Stan sieci dróg.

Poważny wpływ na rozwój gospodarki leśnej Nadleśnictwa wywierają warunki komunikacyjno-transportowe tutejszego regionu.

Do najważniejszych dróg publicznych, mających znaczenie dla wywozu drewna należą:

Drogi o znaczeniu krajowym i wojewódzkim:

- Kraków – Kielce – Radom – Warszawa – Gdańsk,
- Kozienice – Magnuszew – Góra Kalwaria – Warszawa,
- Kozienice – Głowaczów – Białobrzegi – Tomaszów Mazowiecki,

Ponadto z dróg gminnych o nawierzchni asfaltowej wymienić należy:

- Głowaczów – Warka,
- Stromiec – Stare Siekluki,
- Kamień – Sucha – Stawiszyn – Radzanów,
- Magnuszew – Anielin – Zakrzew – Warka,
- Miejska Dąbrowa – Bobrowniki – Wola Goryńska – Bartodzieje – Jastrzębia.

Przez teren N-ctwa przebiega szlak kolejowy:

- Kraków – Radom – Warszawa,

Ponadto obszar działania N-ctwa, w tym i kompleksy leśne, przecina szereg dróg o znaczeniu lokalnym, spośród których wiele posiada nawierzchnię ulepszoną bądź asfaltową. Wraz z innymi drogami gminnymi, o gorszym nawet standardzie nawierzchni, zabezpieczają one dostępność do terenów leśnych.

Drogi publiczne wraz z drogami leśnymi i po uwzględnieniu niektórych linii podziału powierzchniowego, tworzą sieć komunikacyjno – transportową o dostatecznej gęstości. Jest ona dostępna przez większą część roku dla mechanicznych środków transportowych. Nadleśnictwo systematycznie inwestuje w polepszenie udostępnienia lasu dla środków wywozowych na bazie istniejących dróg leśnych (poprzez ich remonty i modernizacje).

Głównymi szlakami wywozu drewna z lasu są drogi publiczne przecinające kompleksy leśne, istniejące i projektowane drogi pożarowe oraz niektóre drogi leśne. Warunki dostępności terenów N-ctwa Dobieszyn dla środków komunikacji samochodowej omówiono szczegółowo w rozdziale „Założenia planu urządzenia lasu w zakresie ochrony p.poż.” (część IV, rozdz. 5.6.4).

6.5. Zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej

Tabela 47. (Tabela XIXa wg IUL) Ekonomiczne wskaźniki gospodarki leśnej w N-ctwie Dobieszyn

Lp	Wyszczególnienie	Ubiegły okres	Plan na bieżący okres gospodarczy
1	2	3	4
1.	Powierzchnia leśna – ha	14250,21	14299,89
2.	Zasoby drzewne na pow. leśnej – m ³ (brutto)	2906491	3566629
3.	Zasobność drzewostanów – m ³ / ha (brutto)	207	251
4.	Wartość majątku nadleśnictwa	wartość d-stanów (wg tablic) – tys. zł	Brak danych
		wartość gruntów leśnych – tys. zł (20% wartości d-stanów)	Brak danych
		wartość środków trwałych – tys. zł	6371,00
	Razem	tys. zł	Brak danych
5.	Etat 10 letni (plan - grubizna netto)	użytki rębne – m ³ netto	299210
		użytki przedrębne – m ³ netto	358920
		razem użytki główne – m ³ netto	658130
		udział użytków przedrębnych – %	54,54
6.	Okresowy przyrost w 10 leciu	m ³ (brutto)	924750
		Przeciętnie m ³ /ha/rok (brutto)	6,5
7.	Wskaźniki gospodarki zasobami (grubizna brutto)	użytkowanie rębne: m ³ /ha pow. leś./rok	2,6
		użytkowanie przedrębne: m ³ /ha pow. leś./rok	3,1
		użytkowanie główne: m ³ /ha pow. leś./rok	5,7
		użytkowanie główne - % zasobów/rok	2,3
		użytkowanie główne - % przyrostu/rok	8,9
8.	Przeciętne roczne przychody nadleśnictwa (z ost. 5 lat) – tys. zł	5952,2	X
		w tym ze sprzedaży drewna (z ost. 5 lat) – tys. zł	X
9.	Przeciętne roczne koszty nadleśnictwa ogółem (z ost. 5 lat) – tys. zł	5710,3	X
		w tym podatek leśny – tys. zł	X
10.	Przeciętny roczny wynik finansowy – tys. zł	241,9	X
11.	Wskaźnik rentowności – %	ROA – 3,42 ROE – 4,79	X
12.	Udział powierzchni prawnie wyłączonych z użytkowania rębego – % (pow. leś.)	2,59	5,70
13.	Udział lasów ochronnych – % (pow. leś.)	20,39	23,45
14.	Udział gospodarstwa przebudowy – % (pow. leś.)	--	1,72
15.	Powierzchnia lasów nadzorowanych – w ha	4807	4651
	% udziału w powierzchni lasów nadleśnictwa	33,74	32,52

6.6. Odbiorcy drewna.

Sprzedaż drewna odbywa się głównie w formie przetargowej poprzez portal leśno-drzewny. Całość drewna jest sprzedawana loco las. Głównymi odbiorcami drewna są:

- 1) **EP SERWIS Sp. ZO.O.** Łuczynów 98A; 26-900 Kozienice,
- 2) **KRONOSPAN MIELEC SP. Z O.O.** ul. Wojska Polskiego 3; 39-300 Mielec,
- 3) **GAMAX – Stanisław Pogoda** ul. Paderewskiego 19/44; 26-600 Radom,
- 4) **ELECTRABEL Polska S.A.** ul. Zawada 26; 28-230 Połaniec,
- 5) **MONDI Świecie S.A.** ul. Bydgoska 1; 86-100 Świecie,
- 6) **P.P.H.U. DREW-TRANS Kwiatkowski Wojciech** Dąbrowa Kozłowska 49; 26-903 Radom,
- 7) **DREWBUD S.C. Usługi tartaczniczo-stolarskie Janusz i Marek Potrzebowski**
Helenów 15A; 26-903 Głowaczów,
- 8) **P.P.U.H. TRAK Sp. Jawna – Kwaśnik, Przerwa** Garbatka Długa 1; 26-930 Garbatka Letnisko,

Oprócz wymienionych powyżej większych odbiorców, nadleśnictwo prowadzi sprzedaż detaliczną drewna dla okolicznych odbiorców indywidualnych.

6.7. Baza użytków niedrzewnych.

W N-ctwie Dobieszyn nie przewiduje się zorganizowanych działań w zakresie użytkowania ubocznego, tj. pozyskiwania runa leśnego, żywicy czy karpiny przemysłowej, na bieżące 10-lecie. Na niewielką skalę będzie prowadzona sprzedaż choinek świerkowych, których pozyskanie odbywać się będzie przy okazji wykonywania zaprojektowanych zadań gospodarczych (czyszczenia późne) oraz z plantacji choinek świerkowych (planowane założenie).

Nadleśnictwo posiada Ośrodek Hodowli Zwierzyny i prowadzi własną gospodarkę łowiecką na dwóch wyłączonych obwodach łowieckich (nnr: 537, 546), a także sprawuje nadzór nad działalnością 10 kół łowieckich dzierżawiących jego grunty. Szczegółowe omówienie aspektów gospodarki łowieckiej zawarto w dziale „Analiza gospodarki przeszłej” (część II elaboratu) oraz w części IV elaboratu (rozdz. 6.2).

Na terenie N-ctwa zlokalizowane są stawy rybne w obr. Białobrzegi oddz. 129 (obecnie wydzierżawione).

6.8. Stan uzbrojenia technicznego Nadleśnictwa.

Wykaz samochodów i sprzętu będącego na stanie Nadleśnictwa Dobieszyn:

1. Samochód osobowy Kia Sportage
2. Samochód osobowy Suzuki Jimny
3. Samochód osobowy Łada Niva
4. Samochód osobowy Toyota Hilux
5. Samochód gaśniczy Nissan Pick-up
6. Pług leś.cięż. z pog. PLZcP-L85
7. Pług LPZ-75
8. Pług leśny LPZ-IBL/75 2 szt.
9. Pługofrezarka leśna zawieszana
10. Kultywator „Egedal” Row Master
11. Talerzowa glebogryzarka z pogł.
12. Poglębiacz leśny LO-1
13. Siewnik do nasion „Egedal”
14. Ładowacz Cyklop
15. Podcinacz korzeni „Egedal” 2 szt.
16. Opielacz wielorzędowy N-11
17. Opryskiwacz ciągnikowy zawieszany
18. Podorywacz „Edegal”
19. Wyorywacz „Safina”
20. Wyorywacz kłamrowy z podcinaczem
21. Równiarka leśna Y3-220